Poštnina plačana v gotovini

Leto VIII, št. 68

Ljubljana, petek 18. marca 1927

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 17. marca

Včeraj je vlada — kako naj rečemo — iztresla pred parlament celo košaro amandmanov, ki tvorijo konglomerat najrazličnejših določb iz skoro vseh panog državnega gospodarstva. Nekateri teh amandmanov so vzbudili največjo pozornost in najhujši odpor pri opoziciji, a tudi — kar resnici na ljubo ugotavljamo — živahne pomisleke med treznimi elementi vladne večine.

Največji odpor vzbuja predlog vlade o ustanovitvi nekakega državnega odbora za štednjo. Ta predlog gre za tem, da se bistvene pravice parlamenta prenesejo na neko novo telo, ki je popolnoma tuje pravnemu ustrojstvu naše države. Gre tu očividno za dobro pripravljen atentat na pravice parlamenta, kateremu naj se okrni kompetenca ter prenese na zbor, ki je zamišljen kot prosti organ vlade, ker bi bila polovica njegovih članov imenovana. Noben pameten človek se ne bo upiral ideji, da je dobro, ako se študij gospodarskih vprašanj kolikor mogoče poglobi in se ustvarijo nove možnosti za koristne ukrepe. Toda vladi gre očividno manj za gospodarsko, nego za politično plat tega vprašanja. Način, kako skuša rešiti vprašanje, dokazuje, da ji je forma glavna, vsebina postranska stvar. Ustava predvideva ustanovitev Gospodarskega sveta, ki bi bil najpoklicanejši reševati komplicirane ekonomske probleme naše države. Ona se tega ustavnega sredstva ne poslužuje, temveč si je izmislila nekaj, »državni odbor«, da bi ž njim udarila parlament. Vlada je s tem svojim predlogom pričela borbo proti zakonodajnemu zboru, ofenzivo proti duhu in smislu ustave, ofenzivo, ki mora, ako bi se obnesla, spodkopati osnovne temelje, na katerih je zgrajena naša država.

Ogorčenje v vseh treznih političnih krogih vzbuja tudi amandman vlade, nanašajoč se na uradniški zakon. Kaj pomeni ta amandman v stvarnem oziru, v kakšno opasnost spravlja ves naš administrativni problem, ko spodkopava s tolikim trudom zgrajene zakonite temelje že itak skromne činovniške neodvisnosti in materijalne sigurnosti, smo že na kratko označili. Poleg tega pa znači kleroradikalski činovniški amandman nasilno ofenzivo proti trajnosti in obstanku pravnega reda v državi sploh. Res je, da pri nas baš nismo razvajeni, kar se tiče zakonodajnega dela. Malo imamo zakonov, ki bi bili prošli svojo redno pot parlamentarne priprave in formalno pravilne obravnave ter sklepanja. Najljubše so našim zakonodajalcem «kratke solucije» povodom vsakoletne razprave o finančnem zakonu. Kdo se bo mučil s kompliciranim vprašanjem šolske reforme, če se da problem gimnazij in univerz rešiti z enim samim členom!

Tako je postal naš vsakoletni finančni zakon neke vrste svetovna zakonodajna specijaliteta: on predstavlja pravi kodeks novih zakonitih določb na vseh poljih javnega in privatnega prava. Vendar, nekaj je ostalo tudi še pri nas dosedaj nedotaknjeno. Če smo po mukah in težavah uredili eno ali drugo materijo z resničnim, v podrobnostih izdelanim zakonom, se je to, itak redko dejstvo, respektiralo. Kleroradikalski vladi je bilo pridržano, da hoče prevrniti tudi še zadnjo ograjo. Ona z enostavnim pooblastilom v finančnem zakonu sebi daje pravico, da potom uredbe podira in podre, kar je zakonodajni zbor sklenil, kralj podpisal in kar je bilo slovesno proglašeno kot zakon! S tem seveda pada vedno vidnejše stroga ločitev zakonodajne kompetence od izvrševalne in upravne, vlada postaja zakonodajalec in jutri bi mogla od svoje večine zahtevati, da ji izglasuje generalno pooblastilo: «Vlada se pooblašča, da z uredbami odpravlja, spreminja in dopolnjuje obstoječe zakone ter ureja vse, kar se ji bo zdelo potrebno z uredbami, ki bodo imele moč zakona.» Tako se z druge strani dopolnjuje akcija, ki gre očividno za tem, izločiti parlamentarizem kot glavnega nosilca demokracije in svobode. Res je naš parlamentarizem slab, a kolikor ga je, toliko je vendarle glavni nositelj demokratičnih svobočin v državi. Odpravite ga in odprli ste pot diktaturi, ki bi jo imele danes v rokah obe najreakcijonarnejši stranki v državi!

V to poglavje spada tudi drzno izigravanje načela stanovskih zastopstev iz golih partizanskih ozirov. Pri septembrskih volitvah za Trgovsko zbornico v Ljubljani je organizirano zavedno slovensko trgovstvo in obrtništvo uničujoče potolklo klerikalno stranko, ki je hotela ta «slovenski gospodarski parlament» podvreči svoji strankarski komandi. Kar klerikalci niso mogli doseči poštenim potom, to so izvedli z intrigo in nasiljem. S pomočjo preslepljenih radičevcev so uspeli, da je bila zakonito izvoljena zbornica razpuščena in sta ji bila postavljena za komisarja voditelja propadle klerikalne liste! Izzvali so s tem činom seveda največje ogorčenje stanovsko zavednih gospodarskih krogov in so morali računati, da pri novih volitvah še hujše propadejo. Medtem so prišli v vlado in za velike usluge, ki jih izkazujejo radikalom, so dobili sedaj tudi to nagrado, da bo razveljavljen dosedanji volilni red in da dobi zbornica nov volilni red, po katerem bodo jajčarce, maslarce, male šiviljice, krparji in mali polobrtniki odločevali o usodi interesnega zastopstva slovenskega obrtnika in trgovca! Kar ni nikjer na svetu, česar nima nobena druga zbornica v državi, to se uvede v Ljubljani, za Slovenijo, samo da bi se zasigurala zmaga klerikalne politike v tej važni korporaciji, v kateri mora stanovsko zavedni privrednik biti gospodar, ako naj ima institucija zbornice sploh kakšen pomen. Tako postavlja režim tudi princip gospodarskega dela na glavo in ustvarja nove neenakosti, da bi zadostil svojim strankarskim strastem.

Politično poročilo iz Beograda poroča, da so amandmani vlade situacijo znatno poostrili. Opozicija se pripravlja na najenergičnejši odpor proti tem nakanam, ki dokazujejo, da se je polastila državnega krmila koalicija, ki je nebrzdana v svojih reakcijonarnih, mirnemu razvoju države opasnih namerah. Vsa poštena javnost je na strani onih, ki napovedujejo boj reakciji.

Poostritev politične situacije

Radi neustavnih vladnih amandmanov. — Opozicija preti z obstrukcijo, finančni minister z demisijo. — Prvi poraz vlade v finančnem odboru. — Forsiranje proračuna: 3 seje na dan.

Beograd, 17. marca p. Politična situacija se je danes znatno poostrila. Nekateri vladni amandmani so po svoji očitni protiustavnosti in po tendenci izigrati parlament izzvali ostro protiakcijo opozicije, ki se je odločila na enoten nastop ter preti z najizbranejšimi sredstvi, ako vlada teh svojih predlogov ne umakne. Na drugi strani pa vztraja finančni minister posebno na amandmanu glede »državnega odbora« ter glede uredbe o sestavi proračuna na svojem stališču ter napoveduje, da bo izvajal konsekvence, ako bi moral te predloge umakniti. V vladni večini sami so mišljenja deljena in dejstvo je, da finančni minister ni baš siguren popolne podpore od radikalne stranke.

Danes je finančni odbor pričel razpravljati o amandmanih vlade in se je takoj pokazalo, da bo vlada imela težko stališče. Prvi poraz finančnega ministra je bil pri čl. 3., oziroma 31 b., kjer se govori o pooblastilu finančnemu ministru, da izplača pri valutnih transakcijah kurzno razliko. Tu je minister pod silnim pritiskom kritike umaknil svoj predlog. Pri prihodnjem členu 32 b se ni upal niti en član vladne večine braniti predloga vlade. Celo finančni minister sam ni našel besede, da bi odgovarjal na stvarne in argumentirane opazke opozicije, ki je rekla, da se zakon o državnem računovodstvu, kolikor se nanaša na sestavo proračuna z ozirom na člen 113 ustave, ne more spremeniti z uredbo v smislu čl. 94 ustave. Debata v finančnem odboru se je morala tu prekiniti radi seje Narodne skupščine. Splošno mnenje je, da bo finančni minister moral že jutri umakniti ta amandman ali ga pa bistveno spremeniti. Ta stvar prejudicira prihodnjim amandmanom, s katerimi zahtevajo razni ministri zase posebna pooblastila. Ako pade člen 32b, potem padejo tudi pooblastila, s kojimi se ustvarja drž. odbor in druge določbe, ki naj urejajo vse gospodarsko življenje potom uredbe. Finančni minister zatrjuje, da bo izvajal posledice, ako njegovi amandmani ne bodo sprejeti.

Davidovićevci so danes vložili obtožnico proti Maksimoviću. Vzbudilo je precej pozornosti, da obtožnice niso podpisali radićevci in samostojni demokrati. Radićevci so rekli, da so na svoji današnji seji o tem govorili in dali svojim poslancem proste roke, da lahko podpišejo obtožnico vsak zase, ako se jim to ponudi, kar pa se ni zgodilo. Samostojni demokrati so izjavili, da so čakali, da jih demokrati povabijo k podpisu obtožnice. Poslanec Grol pa je prišel danes v njihov klub in jim sporočil, da se obtožnica že nocoj predloži Narodni skupščini in da ima že dovolj podpisov. Zato tudi samostojni demokrati niso podpisali obtožnice proti Maksimoviću.

V krogih blizu ministrskemu predsedništvu se je nocoj govorilo, da se začne z jutrišnjem dnem intenzivnejše delo Narodne skupščine. Zato se skliče jutri dopoldne seja načelnikov parlamentarnih skupin, na kateri bo predsednik skupščine predlagal, naj se začno seje parlamenta dopoldne že ob 9. in naj trajajo do 1., potem naj se nadaljujejo od 4. do 7. popoldne in 9. do 12. ponoči. Ako se na seji načelnikov strank ne bi mogel v tem smislu doseči sporazum, namerava vladna večina sprejeti tak predlog na seji skupščine in upa da bo s tem dosegla pravomočno sprejetje proračuna.

Dopoldne je imela vladna večina finanč. odbora sejo, ki je razpravljala o predloženih amandmanih. Na seji je došlo do nesoglasja radi amandmana o državnem odboru. Minister financ dr. Marković je odklonil vse ugovore in je izjavil, da postavlja v nasprotnem slučaju vprašanje.

Tekom dopoldneva se je vršila seja Demokratske zajednice, ki je tudi razpravljala o državnem odboru za štednjo, kakor ga predlaga najnovejši amandman vlade. Ugotovljeno je bilo, da ustanovitev takega odbora nasprotuje parlamentarni ustanovi in je v protislovju z ustavo. Ugledni član Demokratske zajednice je izjavil, da bo opozicija proti temu amandmanu posegla tudi po obstrukciji. Dopoldne je dr. Behmen v imenu Demokratske zajednice obiskal predsednika klerikalnega kluba dr. Korošca ter ga svaril, naj ne sodeluje pri nakani vlade. Klerikalci trde, da je bil ta amandman predložen brez njihovega pristanka (!)

Debata o notranjem ministrstvu se nadaljuje

Opozicija iznaša trpke pritožbe proti policijskemu režimu vlade. — Glavni kontingent govornikov so dali zopet radićevci.

Beograd, 17. marca. p. Popoldne je Narodna skupščina nadaljevala debato o proračunu ministrstva notranjih del. Hrvatski federalist dr. Žanić, je primerjal neskladnost številk v proračunu notranjega ministrstva z drugimi resorti, kakor n. pr. z ministrstvi pravde, za narodno zdravstvo itd. Stara uprava je odpravljena, a nove nismo znali uvesti. Neekspeditivnost vlade je vsem znana in zato ni treba izgubljati besed. Akti se ne rešujejo in tako smo prišli do tega, da jih leži na tisoče po hodnikih in kleteh upravnih oblasti Govornik je navajal slučaj v Novi Gradiški, kjer se je na hodnikih poglavarstva nabralo več desettisoč nerešenih aktov. Upravnim oblastvom je glavni akt in dokument legitimacija radikalne stranke. Ako se zločinci izkažejo z radikalsko legitimacijo, jih oblastva celo jemljejo v zaščito. Samouprav sploh nimamo. Samouprave in oblastne skupščine so le prevara naroda.

Član Demokratske zajednice Salihbaljić je rekel, da so državljanske svobodščine postale iluzorne. Naša uprava je slaba in zato prihaja vedno do sporov med prebivalstvom in oblastnimi organi. Politična oblastva se čutijo vsegamogočna in se vtikajo celo v stvari, za katere je absolutno pristojen drug resort. Srezki poglavar je vse. V stoletju demokracije vlada v notranji upravi sistem oligarhije. Srezki poglavar je absolutni gospod v svojem srezu. Naučeni smo bili, da so srezki poglavarji gospodje, vidimo pa, da sedaj mnogi spadajo v šumo. Poslanec v sedanjih razmerah niti ne sme v svoj okraj. (Radikali kriče: To ni res!) »Res je, kar govorim. Pojdite z nami, vzemite fez in recite da ste Salihbaljić, potem pa spravite kar dobite in ne pokažite nikomur!« (Smeh)

Govornik je končno ugotovil, da so tudi radičevci v velikem delu soodgovorni za sedanje nevzdržno stanje v državi.

Posl. Salihbaljiću je odgovarjal radikal Pera Ivanišević nakar so govorili radičevci Tomo Baburić, Stipe Matijević in Mžik ki je navajal primere, da so dobili naše državljanstvo mnogi inozemci, ki niso Čehi, državljanstva pa ne morejo dobiti Čehi, ki so naši bratje. Pri tem je prišlo do burnega prerekanja med govornikom in ministrom Maksimovićem, ki je trdil, da Mžikove navedbe niso resnične. Podpredsednik dr. Subotić je ponovno opozoril govornika, naj skrajša svoj govor in naj razpravlja stvarno. Končno mu je odvzel besedo ob hrupnih protestih radičevcev. V dvorani je bilo komaj 30 poslancev.

Seja se je zaključila ob 9. zvečer. Prihodnja seja jutri dopoldne z nadaljevanjem debate o proračunu notranjega ministrstva.

Povratek kralja v Beograd

Kraljica ostala še v Bukarešti. Prihodnje dni odpotujeta v Pariz.

Beograd, 17. marca. p. Kralj je prispel nocoj ob 23. iz Bukarešte v Beograd. Na kolodvoru so ga sprejeli zastopniki vlade. Kraljica Marija je ostala v Bukarešti pri svojih roditeljih in se povrne v Beograd čez nekaj dni, nakar odpotuje s kraljem v Pariz.

Ženevska debata v Berlinu

Berlin, 17. marca. (be.) V zunanjem odboru zbornice je poročal dr. Stresemann o zasedanju Sveta Društva narodov. Debata o njegovem poročilu se ni mogla danes končati, vsled česar se nadaljuje jutri.

Davidovićevska obtožnica proti Maksimoviću vložena

Podpisali so jo člani Demokratske zajednice in zemljoradniki. Obtožnica dolži ministra zanemarjanja službene dolžnosti in zavestnega podpiranja in vzdrževanja nasilnega režima. — Priti mora na dnevni red najkasneje 4. aprila.

Beograd, 17. marca, n. Zvečer so zastopniki Demokratske zajednice predložili Narodni skupščini obtožnico proti notranjemu ministru Boži Maksimoviću. Obtožnico je podpisalo 51 poslancev, med njimi 4 zemljoradniki. Trije poslanci demokratske zajednice, namreč Pera Marković, dr. Aleksander Mijović in Gjafer beg Kulenović, niso podpisali obtožnice, ker so določeni za člane preiskovalne parlamentarne komisije, ako sprejme skupščina obtožnico. Demokratska obtožnica je zelo obširna in obsega 38 s strojem pisanih strani. Pravno je dobro dokumentirana, kakor trdijo politični krogi. V glavnem pravi obtožnica, da je minister Maksimović zanemarjal svoje službene dolžnosti in pokazal svojo slabo voljo. S takim smatranjem svojih obveznosti in delovanja političnega aparata, v katerem je imenoval uradnike brez moralne in strokovne kvalifikacije, je vodil minister Maksimović tri volitve. Obtožnica dolži ministra Maksimovića raznih prestopkov za časa parlamentarnih volitev od 8. februarja 1925., za časa občinskih volitev dne 15. avgusta 1926. v velikem delu države in za časa volitev v oblastno skupščino dne 23. januarja 1927. Narod dobiva uverenje, da so volitve le pesek v oči in da ga mogotci postavljajo pred preskušnjo. Narod mora ali trpeti ali pa odobravati ono, česar ne bi nikoli odobraval, ako bi tako glasoval, kakor je v njegovi vesti. Prišli smo tako daleč, da imamo dvoje vrst državljanov, in sicer one, ki so z vlado in ki jim je vse dovoljeno in one, ki so zatirani in čijih pravice so ogrožene.

Poedini slučaji v obtožnici so obširno dokumentirani. Minister na vse proteste, pritožbe in prošnje iz naroda in na vse interpelacije v skupščini ne odgovarja. S tem se je pregrešil zoper člen 82. ustave, ki mu nalaga, da odgovarja na vsa stavljena vprašanja v Narodni skupščini. Obtožnica konstatira številne slučaje nasilja in protizakonitosti, odkar je g. Maksimović notranji minister. Vse to dokazuje, da se v naši državi ustvarja policijski režim. Ta nasilja in protizakonitosti predstavljajo sistem, v katerem se vidi enotna zla volja in za katere ne pada odgovornost le na izvrševalne organe ministra, ampak na ministra Maksimovića samega. Zanemarjal je vrhovno kontrolo nad poslovanjem svojega ministrstva, ker bi se sicer režim policije ne mogel v taki meri razviti. G. Maksimović je bil o vsakem primeru nasilja in protizakonitosti takoj obveščen, ni pa nastopil proti krivcem, marveč jih je celo javno branil. Tako postopanje dokazuje, da je minister Maksimović vedoma delal na to, da se ustvari in vzdržuje v državi tak režim. S tem je kršil temeljna načela ustave.

Obtožujemo ministra Maksimovića za kaznjivo kršitev ustave in zlasti za kaznjivo kršitev ustavnega reda v smislu zakonskih predpisov v členih 4, 5, 8, 10, 11, 14, 37, 69, in 96 ter v zvezi s čl. 3. uredbe o ustrojstvu ministrstva za notranje stvari v skladu s členom 1. in 2 zakona o ministrski odgovornosti. Nadalje obtožujemo ministra, ker ne obvešča Narodne skupščine in še mani poslancev. Priključen je akt predsedništva Narodne skupščine od 18. februarja 1927., št. 216, iz katerega se vidi, da so narodni poslanci od 1. januarja 1926. do 31. decembra 1926. naslovili na notranjega ministra 247 vprašanj, a odgovoril je le na 21, na ostale pa sploh ni odgovoril ali pa je le izjavil, da bo odgovoril, čim zbere potrebne podatke.

Potem se navajajo poedini podrobno dokumentirani slučaji nasilja zoper državljane, izpadov proti občinam, zlostavljanja državljanov. Nadalje se gospod Maksimović obtožuje, da je odpuščal iz službe uradnike, ki mu niso bili strankarsko-politično po volji in celo take, ki so bili kvalificirani, dočim je nameščal take, ki nimajo potrebne moralne in strokovne kvalifikacije. V tej smeri navaja obtožnica mnogo konkretnih primerov. Dopuščal in celo odobraval je dejanja zoper zakon o javni varnosti. Obtožuje se, da leži v njegovem resortu na stotine nerešenih prošenj ljudi, ki so optirali za naše državljanstvo, pač pa dobe državljanstvo taki ljudje, ki sploh nimajo do tega nikake pravice.

Predlagatelji končno zahtevajo, da se obtožnica v zakonitem roku (15 dni) prečita v Narodni skupščini.

Vladni amandmani pred finančnim odborom

Opozicija preti z najostrejšimi sredstvi, ako vlada ne umakne nekaterih protiustavnih pooblastil.

Beograd, 17. marca, p. Danes popoldne od 3. do 5. je imel sejo plenum finančnega odbora, ki je razpravljal o vladnih amandmanih k finančnemu zakonu. Sprejet je bil čl. 1., oziroma 30., ki daje finančnemu ministru pravico, da more ministru poljoprivrede in vod dati na razpolago 26 milijonov dinarjev za izvršitev hidrotehničnih in regulacijskih del in za obrambo pred poplavo na Dunavu, Savi, Dravi, Tisi in Begeju. Ta izdatek se ima smatrati kot dopolnilo izrednih kreditov za dela te vrste v budžetu. Izplačilo glavnice se izvrši z boni 26 milijonov dinarjev in pade na višek dohodkov državne razredne loterije preko vsote, ki je predvidena z budžetom. Čl. 31. pooblašča ministra financ, da more sprejemati v plačilo zaostalih davkov mesto gotovine priznanice, ki so bile izdane prilikom žigosanja kronskih novčanic, in to one, katerih vsota znaša manj kakor 1000 K, toda le od onih, na katerih ime se glasijo. Minister financ je trdil, da je med narodom okrog 290 milijonov novčanic izpod 1000 K in le okrog 70 milijonov takih nad 1000 K. S tem amandmanom da je hotel pomagati predvsem siromašnim slojem. Opozicija je replicirala na izvajanja finančnega ministra in trdila, da njegove navedbe niso resnične. Z gori navedenimi zneski je baš obratno in se z amandmanom podpirajo predvsem bogataši. Za tem je bil sprejet amandman posl. Šečerova, s katerim se k budžetu za 1928.-29. sprejme kot aneks budžet izdatkov in dohodkov državnih posestev Belje, Topolovec in državnih tovarn sladkorja:

Najživahnejša debata pa se je razvila pri čl. 32 a, ki se glasi: Minister financ se pooblašča, da predpiše, izvzetno od določb o državnem računovodstvu, potom uredbe po čl. 94, odstavek 2. ustave, nove določbe za sestavo in izvršitev državnega budžeta.» Pri tem členu so zastopniki opozicije Svetislav Popović Demetrović, Šečerov, Šumenković, Banković in Bajić dokazali, da je ta člen protiustaven, ker se z njim ne menja samo en zakon, temveč se prenaša pravica na ministra financ, da more spremeniti vse zakone. Ako minister ne usvoji stališča opozicije, so naglašali predstavniki opozicije, da bo ona spremenila svoje nastopanje v tej smeri, da ne bo dovolila vladi ne samo ono, do česar vlada nima po ustavi pravice, temveč bo onemogočila tudi proračun. Opozicija je zahtevala, da minister financ točno precizira, kaj misli sprejeti v pogledu predlaganih sprememb v tem členu ali pa da ga ukine. Radi presilnega pritiska opozicije ta člen ni mogel biti izglasovan in je bila debata prekinjena. Nadaljuje se jutri ob 15.30.

Kratka interpelacijska seja Narodne skupščine

Beograd, 17. marca r. Dopoldanska seja Narodne skupščine je bila posvečena interpelaciji radikalnega poslanca Dušana Živojinovića na vojnega ministra. Interpelant zahteva od vojnega ministra pojasnilo o postopanju z rekruti v Požarevcu, navajajoč da so se vršile razne nerednosti in zlorabe. Interpelantu je odgovarjal vojni minister general Hadžić. Posl. Živojinović se ni zadovoljil z odgovorom. Posl. Dragutin Ranković je v imenu opozicije stavil predlog za prehod na dnevni red, ki obsoja postopanje vlade. Večina je odklonila predlog opozicije in glasovala za prost prehod na dnevni red. Seja je bila zaključena že ob 11. uri. Popoldne se je nadaljevala razprava o proračunu ministrstva notranjih del.

Nastopna avdijenca poslanika Nešića v Sofiji

Sofija, 17. marca. n. Ob 11.30 dopoldne je kralj Boris sprejel v nastopni avdijenci novega jugoslovenskega poslanika Ljubo Nešića, ki mu je izročil svoje poverilnice. Pri tej priliki sta poslanik in kralj naglašala stremljenje za zbližanje obeh narodov. Svečana avdijenca se je vršila po običajnem ceremonijelu in ji je prisostvoval tudi zunanji minister Burov.

Pravilnik o poslovanju lekarn

Beograd, 17. marca. p. V ministrstvu za narodno zdravje je bil dokončan pravilnik o poslovanju lekarn in drogerij.

Ofenziva Stepana Radića proti SKS in Pucelju

Stepan Radić razglaša kot «predsednik hrvatske in slovenske seljačke stranke» v «Domu» bojno napoved vodstvu SKS v Ljubljani in v Mariboru. — Energična akcija za obnovo seljačke organizacije HSS v Sloveniji je že začela. — Začel bo izhajati tudi nov list. — Stepan Radić bo poklical vodstvo Pucljeve stranke v Ptuj na seljačko zatožno klop.

V zagrebškem »Domu« objavlja Stjepan Radić s polnim podpisom kot »predsednik hrvatske i slovenske seljačke stranke« oficijelno poročilo o sestanku, ki se je vršil pod njegovim predsedstvom zadnjo nedeljo v Ptuju in na katerem je bilo sklenjeno začeti z energično obnovo seljačkih organizacij HSS v Sloveniji. Istočasno objavlja g. Radić vzroke, ki so ga napotili, da jemlje vodstvo seljačke politike v Sloveniji sam v svoje roke.

Uvodoma konstatira, da prihajajo zadnji čas na predsednika HSS neprestana vprašanja, zakaj seljačke organizacije v Sloveniji tako slabo ali nič ne delajo. Osobito velike pritožbe so radi nedelavnosti vodstva stranke v Ljubljani ter oblastnega odbora seljačke stranke v Mariboru. Razen tega so velike pritožbe, da so »vsa prva mesta v seljački stranki zavzeli tako zvani kmetijci ali pristaši bivše samostojne kmetske stranke, ki povsod nastopajo v imenu poslanca in bivšega ministra Pucelja.« Zato je prišel predsednik HSS v spremstvu glavnega tajnika HSS dr. Krnjevića sam v Ptuj, da na licu mesta dobi o vseh teh pritožbah avtentične informacije.

Po poročilu St. Radića je ptujski sestanek zaupnikov HSS končal s tem, da je bilo sklenjeno, da skliče predsednik HSS za nedeljo, dne 24. aprila v Ptuj velik shod zaupnikov vseh seljačkih organizacij. Na ta sestanek bo pozvano tudi vodstvo Slovenske kmet. stranke v Ljubljani in kmetska oblastna organizacija v Mariboru. Glavna svrha sestanka da je porazdelitev posla, da bi se obnovile vse seljačke organizacije, »koje su možda zaspale ili se čak razteple.«

»O sporih z bivšimi pristaši SKS in o pritožbah proti vodstvu SKS« se bo govorilo šele »po sestanku v najožjem krogu«, da »predsednik može sve dobro presuditi i onda sve vagnuti kako treba.«

St. Radić nadalje piše, da je predsednik HSS odločil, da bo imel cel niz sestankov in shodov po celi Sloveniji, da bo mogel ves seljački pokret pri nas voditi, kakor ga ravna na Hrvatskem. Od 1. maja naprej mora biti vsak teden najmanj deset radićevskih shodov in sestankov in vsak teden se mora ustanoviti vsaj deset krepkih organizacij. Na ptujskem shodu se bo tudi sklenilo, ustanoviti novo radićevsko glasilo, ki bo izhajalo ali v Mariboru, ali pa v Zagrebu, njegovo pisavo pa bo nadziral sam predsednik HSS.

St. Radić končuje svojo oficijelno vojno napoved g. Puclju in bivšim pristašem takole:

»Ovo se je već odavna trebalo učiniti, ali bolje je i sada nego nikada. U Zagrebu, dne 15. ožujka (marta) 1927.

Stjepan Radić,
predsjednik hrvatske i slovenske seljačke stranke.«

Še ni konec jezuitskega samohvalisanja

«SLS je znala vedno varovati — ravno linijo in doslednost» besedičí «Slovenec», a kaj pravijo na to dejanja klerikalne stranke.

Ker se je «Slovenec» temeljito blamiral z «velikimi uspehi SLS na vladi», kakor smo nepobitno pribili v **slučaju eksistenčnega minima** in v **vprašanju prenosnin** v prvem kolenu krvnega sorodstva za posestva v vrednosti do pol milijona dinarjev, se je včeraj umakuil na bolj splošno trditev in zapisal drzno, kakor zna zapisati samo jezuit: «Slovenski ljudski stranki se mora pač priznati, da je v politiki vedno znala varovati ravno linijo in pa doslednost.»

Ako bi čitatelji «Slovenca» dobili priliko, da sami komentirajo to čudovito samohvalo, bi ga že sami tako obdelali, da bi si v bodoče dvakrat premislil, predno napiše še slično bedastočo. Ali naj govorimo o **čudoviti avstrijski orijentaciji in trializmu** pred vojno, ali naj se spomnimo **dr. Krekovega jugoslovenskega centralizma**, ali naj opozorimo na poznejši skrajni **federalistični avtonomizem SLS**, ki je odklanjala do lanskega leta oblastne volitve in samoupravo ter pred leti podpisala v Zagrebu zloglasni in **usodni Markov protokol**, meneč da bo ta protokol prinesel **revizijo ustave?**

Še lani je govoril dr. Korošec v Narodni skupščini povodom splošne debate o proračunu in zaključil svoj govor z zahtevo po reviziji ustave. SLS je bila več let trdno uverjena, da ji prinese zveza s Stjepanom Radićem avtonomijo in **klerikalni pašaluk v Sloveniji**, dokler ni uvidela, **da se je s Stjepanom Radićem prevarila** in da sta federalizem in ž njim avtonomizem za vedno pokopana.

Od lanske jeseni je zavel drug veter. Klerikalna stranka se je **pričela približevati radikalni stranki** in se je ponujala bivši vladi za vsako ceno. To klečeplazenje pred radikali in Uzunovićem je šlo tako daleč, **da se je Uzunović decembra meseca javno norčeval iz SLS.** In ko radikalom ni kazalo drugače, kakor da sprejmejo vsakršno koalicijo, ker so jih bili zapustili vsi pošteni elementi v parlamentu, so pograbili za ponižno pomoč SLS. Predno je prišlo do tega, **je še moral dr. Korošec podajati čedalje radikalnejše in jasnejše izjave lojalnosti napram Vidovdanski ustavi, napram velikosrbskemu centralizmu, ki ga predstavlja radikalna stranka.** Naša javnost se tistih izjav dr. Korošca jeseni in tekom decembra prav dobro spominja. V Celju so se govorniki SLS kar potili, da diktirajo beograjskim novinarjem radikalni stranki in sedanjemu radikalnemu centralizmu prijazne in klečeplazne izjave.

In vse to naj bo ravna linija in doslednost?

Še en citat v ilustracijo klerikalne ravne linije in doslednosti! Na seji Narodne skupščine dne 8. februarja 1926. je govoril dr. Korošec o centralizmu in je ta personalni, ne ustavni in pravni ali administrativni centralizem pobijal s sledečimi navedbami:

«Vlada je po večini srbska, diplomacija je v ogromni večini srbska, generaliteta je popolnoma srbska, centralna administracija je za 98 odst. srbska, žandarmerija za preko 60 odst. srbska in vsaki dan še bolj srbska, carinarnice so za več kot 70 odst. srbske in državne finance istotako. Gospodje, to že ni več vprašanje ponosa, to je vprašanje kruha. Ta centralizem, ta centralistična ustava nas ne vzgaja za brate, temveč nas uči, da obstojalo državljani prvega in drugega reda». Ta svoj govor je dr. Korošec zaključil s sledečimi besedami:

«Mi, koji hočemo da dobijemo ovo doba mira, mi smo za to, da idemo na revizlju Ustava i da damo Slovenačkom i Hrvatskom narodu to što oni traže.»

Tako je govoril dr. Korošec lani. **Sedaj je njegova stranka na vladi: Ali pa smo tudi slišali, da je zahtevala, naj se zgoraj tako živopisno pobijani personalni centralizem odpravi ali vsaj ublaži in omili?** Ali je SLS zahtevala, naj se diplomacija izpopolni s slovenskimi diplomatičnimi uradniki? Ali je morda SLS zahtevala, naj se generaliteta, naj se carinarnice, naj se finančna uprava preurede s tem, da dobe Slovenci primerno število visokih mest?

Kaj še! Vse svoje prejšnje programe je SLS vrgla med staro šaro.

Sedaj ima SLS svoje ministre, zakaj ne vstane in izjavi, da predlaga revizijo ustave?

Ali naj govorimo o socijalnem programu SLS, o njenih resolucijah v prilog republike na celjskem shodu, o krščanskosocijalnih boljševikih, o njenih zvezah z ljubljanskimi velekapitalisti in tako dalje?

Pa, da bi ta stranka nastopala sedaj, ko je na vladi kot zastopnica lokalnih interesov, **da bi vsaj nekaj iztisnila za gospodarsko popolnoma izžeto Slovenijo?**

Svoje lanskoletno vpitje o preobdavčenosti Slovenije ni kompenzirala, odkar je na vladi, niti z enim ukrepom ali amandmanom, ki bi šel specijalno Sloveniji v prilog. Vse ostane relativno pri starem, preobdavčenost Slovenije je tu in je niso rešili dosedanji amandmani kleroradikalne vlade. Ali ni evidentno, da vlada ne ublažuje preobdavčenosti naših krajev, **ako izdaja samo generalne amandmane, ki pa so vsi skupaj vzeti le pesek v oči, kajti državni proračun v skupni vsoti vzet ostane približno na isti (12 milijardni) višini kot lanski.**

Po vsem tem lahko zapišemo mirno in z uprav zgodovinsko neizpodbitnostjo:

SLS je ostala dosledna svoji ravni liniji **ljudskega varanja in zapeljevanja.** Stranka je v vsakem oziru absolutno destruktivna in **legio vsega moralnega in gospodarskega zla v Sloveniji.**

Začetek boljših časov

»Prišel bo čas, ko bo očitno vse, o čemer smo se pogajali. Prišel bo dan, ko se bo nedvomno izkazalo, da smo mislili na našega kmeta, delavca, obrtnika, uradnika, na vse stanove, da nismo na nikogar pozabili.« Tako je poleti slovesno napovedal sam dr. Korošec na Vrhniki.

Sedaj pa delajmo nekoliko bilance: Minister dr. Kulovec je že naše! 50 milijonov, kar se ni posrečilo vladi RR mesece in mesece. Dobili so ogromne milijone za regulacijo Dunava in drugih rek, nabrali so milijonov vsepovsod in za vse. Pozabili niso na papirju niti bednih upokojencev. Hudourniki se bodo pretakali v gumijastih ceveh, s starimi marijaš-kartami bodo plačevali dolgove, vsepovsod brez dokiad, a od vina, ki ga bo vinogradnik vkletil doma, mu bo država plačevala trošarino. Delavska stanovanja bodo rastla do nebes, kakor ameriški nebotičniki. Mrtveci si bodo želeli nazaj v zemeljski raj, da bodo proslavljali krščanski socijalizem. Vse bo moralo častiti svetnike, ki roké k sebi drže. Kdo more trditi, da ni zlezla Jugoslavija v Indijo-Koromandijo?

Na zemlji bo ostal pa vendarle en stan pozabljen in krčil bo pesti napram sedanjosti. Rimsko-pravoslavni ukrepi proti uradništvu. Nasuli nam bodo peska v oči tedaj, ko bodo odšli vladajoči krščanski socijalisti in se sami spominjali polnih rok. Takrat bodo pisarili kot leta 1924, ko so odšli iz vlade: »Vse smo pripravili za izplačilo razlik, toda prehitelí so nas in nam vzeli vso možnost, vajeti smo dali iz rok.« Na tak izgovor bodimo pripravljeni državni nameščenci tudi v bližnji bodočnosti. Milijone imajo nalovljene, **milijone nam še vedno ugrabljajo za poplavljence, toda uzakonjenih milijonov nam ne izplačajo. Sedaj je bil čas, da lahko svetu pokažejo, koliko jim je za državne nameščence, za katere imajo leta in leta sladke obljube, da kaline nanje love. V poldrugem mesecu bi se** že lahko kdo spodtaknil ob naše razlike in pripravil tudi zanje potrebni denar, ki se skoraj 4 leta pripravlja. A mesto da bi se nam razlike izplačale z obrestmi vred, nam še od sedanjega prav krivično odjemljejo, a po novih ukrepih se bo še in še jemalo, dokler nas vrag ne vzame.

Kdo izmed državnih nameščencev more verjeti na začetek boljših časov, ko doživljamo take usodne čase. Na papirju samo hvalisanje in puhle obljube, vse pisarenje le za ljudi brez lastnega razuma. Ako so res gg. ministri SLS tako mogočni, da so že toliko in toliko storili za blagor ljudstva, da so res taki nabiralci milijonov, zakaj pa ne pokažejo svoje veljavnosti tudi v uradniškem vprašanju? Zakaj so pozabili baš na uradnika, četudi je dr. Korošec na Vrhniki obetal, da SLS tudi nanj ne bo pozabila?

Državni nameščenec

Politične beležke

Inferiornost klerikalizma

Veliki državniki pri «Slovencu», katerim je prepuščeno vodstvo državne in slovenske politike in za katerimi stoji slavna parlamentarna delegacija s tremi aktivnimi in pol tucata ministri n. r., postajajo od dne do dne bolj konfuzni in otročji. Mesto, da na stvarno kritiko, ki je predvsem koristna in potrebna za državnike SLS, odgovarjajo stvarno in možato, se obnašajo kakor mali šolarčki, ki svoje «cveke» opravičujejo s tem, da so jih drugi tudi dobili, ali pa s tem, da «cveke» tihotapsko zamolče, uspehe, ki jih ni, pa si izmišljajo. Za vodilni organ stranke, ki se izdaja kot «edina reprezentantinja slovenskega naroda», je pisava, zlasti pa polemika «Slovenca», res karakteristična in dokazuje vso duševno revščino in moralno dekadenco ljudi, ki so poklicani, da določajo smer klerikalne politike. Če si upajo klerikalci v glavnem glasilu slovenskega klera vsakodnevno pokladati svojim pristašem tako krmo, potem si lahko vsak razborit človek predstavlja, kako inferiorna je šele družba, ki brez odpora prenaša «Slovenčevo» pisavo. Videti je, da tudi ustanovitev teološke fakultete v Ljubljani ni mogla in ne more dvigniti nivoja klerikalne inteligence. Inferiornost klerikalizma je po pisavi «Slovenca» tako evidentna, da zanjo ni treba nobenega drugega dokaza.

Še nekateri važni amandmani

Vlada pripravlja razpis dolgoročnega 500 milijonskega notranjega posojila.

Beograd, 17. marca r. Med amandmani, ki jih je vlada predložila finančnemu odboru, se nahajajo tudi še sledeči:

Člen 180 b: Minister financ se pooblašča, **da razpiše notranje, dolgoročno posojilo do maksimalne vsote 500 milijonov dinarjev.** Posojilo se naj uporabi za prometne investicije. Pogoji emisije, amortizacija posojila višina emisijskega tečaja in obrestna mera kakor tudi razdelitev izdatkov iz tega posojila se bo predpisala z uredbo, ki jo v to svrho izda minister financ v skladu z 2. odstavkom člena 94 ustave in v sporazumu s finančnim odborom.

Člen 180 i se glasi: **Oblastnim skupščinam na ozemlju bivše Avstro-Ogrske se daje pravo, da smejo bivše deželne zakone, ki veljajo na njihovem ozemlju in ki se nanašajo na posle njihovega področja, menjati, dopolniti ali razveljaviti potom oblastnih uredb, toda v mejah ustave in državnih zakonov.**

Člen o gimnazijah se glasi: Gimnazije so nižje s štirimi in višje z 8 razredi. Popolnih gimnazij je lahko v celi državi največ 80. O mestih, kjer naj bodo popoldne gimnazije bo odločal ministrski svet na predlog ministra prosvete. Ostale polne gimnazije se bodo postopoma skrčile na štirirazredne. **S to reorganizacijo se prične s šolskim letom 1927-28.** Tudi nepopolne gimnazije z več kot 4 razredi se bodo postopno skrčile na štirirazredne. Nižje gimnazije, ki zadnja tri leta koncem tretjega tromesečja niso imele več kot 160 učencev, se bodo postopno zatvarjale počenši s šolskim letom 1927-28. V slučaju potrebe se mesto njih otvarjajo meščanske strokovne šole.

Nevarnost madžarskega monarhizma

Ženeva, 17. marca. d. Ravnatelj mednarodnega urada dela Albert Thomas je izjavil po svojem potovanju po Balkanu in sosednih državah, s katerega se je pravkar vrnil, da je na Madžarskem močna aristokratska vlada na krmilu. Opira se pod vodstvom grofa Bethlena na kompaktno večino v parlamentu in polagoma pripravlja obnovitev monarhije. Po Thomasovem mnenju je javno mnenje na Madžarskem že toliko pripravljeno, da že komaj čaka, da princ Oton izpolni 18. leto. Vendar je vzpostavitev monarhije na Madžarskem velika nevarnost za mir v Evropi. Kar se tiče njenih sosed, živi Madžarska le z Jugoslavijo v dobrih odnošajih, ki so skoraj prijateljski. Na Balkanu bo vsekakor prišlo do zveze med Jugoslavijo, Grčijo in Bolgarijo.

Evropa razdeljena na dva tabora

Angleški glas o Bethlenovem potovanju v Rim. — Italijanska ratifikacija razdelila Evropo. — Diplomatski dvoboj med Londonom in Moskvo.

London, 17. marca l. »Daily Telegraph« razpravlja o predstoječem potovanju madžarskega ministrskega predsednika v Rim in pravi, da Bethlen in Mussolini ne bosta razpravljala le o raznih gospodarskih vprašanjih, ki so pač glavni namen razgovorov, ampak bosta proučevala tudi politični položaj v srednji in južnovzhodni Evropi. Pri tej priliki bosta razmišljala o diplomatskem sodelovanju in o **političnem sporazumu med Budimpešto in Bukarešto.** Beograd pazno zasleduje vse te dogodke, ker smatra, da je vsak sporazum med Italijo in Madžarsko naperjen proti Jugoslaviji. Z druge strani pa je tudi grof Bethlen zelo previden in predvsem računa s podporo Italije, da bi dosegel odpravo medzavezniške vojaške kontrolne komisije na Madžarskem.

»Westminster Gazette« piše, da skoraj vse države od Balkana do Baltika smatrajo, da pomenja italijanska ratifikacija besarabske pogodbe podporo Angliji v njenem sporu z Rusijo. **London bo v zameno podpiral Rim pri njegovih aspiracijah na Balkanu in v Orijentu.** Med državami, ki odobravajo Mussolinijev korak, je tudi Poljska, ki ga popolnoma odobrava. Litva je proti sovjetom in simpatizira s fašisti, je pa v sporu s Poljsko zaradi Vilna. Njen ministrski predsednik Woldemaras je dal razumeti Varšavi, da bi se dalo doseči prijateljsko razmerje med Litvo in Poljsko, ako postane Vilno mednarodno, kakor na primer Gdansk. Tak korak bi vsekakor z zadovoljstvom pozdravil London. Sporazum med Poljsko in Litvo bi gotovo učinkoval tudi na ostale baltske države, ki so sedaj več ali manj pod vplivom Moskve, kar je razumljivo.

Na Balkanu poskušajo dobiti sovjeti na svojo stran Jugoslavijo in Bolgarijo in se pri tem poslužujejo starega sredstva, namreč da straše zlasti Jugoslavijo z italijansko opasnostjo. Bolgarija je manj ugoden teren za ruske spletke, ker je njeno javno mnenje zelo proti sovjetom zaradi njihove stalne opasnosti

Nevarnost italijanske imperialistične politike

Pariški list o italijanskem obkroževanju Jugoslavije.

Pariz, 17. marca. «L' Homme libre» objavlja članek, v katerem naglaša, da je čutiti čedalje rastočo diplomatsko delavnost Italije v jugovzhodni Evropi. List opozarja na prisrčnost odnošajev med Italijo in Rumunijo, ki pomenijo po tiranskem paktu nov korak k izolaciji Jugoslavije. Vse to izhaja odtod, ker je Jugoslavija v posesti Dalmacije. Italijanski nacijonalisti se navzlic pogodbam ne marajo odreči tej pokrajini. Italija vrši nad Albanijo pravi protektorat. Italija je danes v stanu, da vsak hip lahko povzroči vojaško intenvencijo na Balkanu. In to potom vpada komitskih čet v Jugoslavijo ali pa potom akcije v Albaniji, o kateri bo izjavila, da je naperjena proti tiranskemu paktu.»

Tudi odnošaji med Italijo in Madžarsko so prisrčni. Zato ne bo posebnih težav za sporazum med Mussolinijem in Bethlenom, ker je v interesu obeh držav, da oslabita prestiž Jugoslavije. S tem pa bi bila zaključena obkrožitev Jugoslavije, ki jo podpira tudi Anglija. Ako vse to upoštevamo, razumemo razpoloženje, ki vlada v Beogradu. S tem v zvezi je nemara tudi predstoječe potovanje kralja Aleksandra v Pariz. List pravi, da postaja čedalje očitnejše, kako je italijanska zunanja politika prava nevarnost za mir v jugovzhodni Evropi.

Usoda Sanghaja še vedno negotova

Pogajanja za mirno predajo mesta. — Izbruh splošne stavke? Nadaljna izkrcanja angleških čet. — Zaupnica spodnje zbornice angleški vladi.

Šanghaj, 17. marca. s. Vodja Šantungovih čet general Pišučun se pogaja z vrhovnim poveljnikom kantonske armade Šangkajškom o možnosti, kako bi mogli nacijonalisti mirno zavzeti Šanghaj.

London, 17. marca. (lo.) V Šanghaju je izbruhnila splošna stavka v trenotku, ko so dospele v Šanghaj nepotrjene vesti, da je padel Nanking. Že na včerajšnji seji spodnje zbornice je izjavil zunanji minister Chamberlain, da so v Šanghaju na dnevnem redu umori lojalnih delavcev in da se pričakuje vsak čas izbruh splošne stavke. Za zaščito teh ljudi bi morale skrbeti kitajske oblasti, ker imajo angleške čete druge naloge.

Šanghaj, 17. marca. (pa.) V predilnicah stavka 20.000 delavcev.

London, 17. marca. s. «Reuter» poroča iz Šanghaja, da se agitacija med delavci vedno bolj širi. Zadnja žrtev teroristov je postala žena nadzornika kitajske cestne železnice, ki je bila v stanovanju ustreljena.

Šanghaj, 17. marca. (be.) Angleške čete so zasedle nadaljne dele kitajskega mesta. Ameriški konzul je priporočal ameriškim državljanom, naj zapuste mesto.

Šanghaj, 17. marca. (lo.) Kitajsko prebivalstvo je sprejelo angleške čete z velikim navdušenjem. Mesto je polno kitajskih beguncev iz vseh delov Kitajske. Kitajski delavci so navzlic pozivom agitatorjev gradili noč in dan kolibe za angleške vojake. Mnogo nacijonalistov je stavilo angleškim vojakom na razpolago hiše in prostore v zabavne namene.

London, 17. marca. (lo.) Po kratki debati je sprejela včeraj spodnja zbornica z 241 glasovi proti 116 resolucijo, v kateri se čestita vladi na dalekovidnosti in hitrosti, s katero je odredila vse potrebno v obrambo angleških državljanov na Kitajskem. V imenu vlade je govoril stotnik King, finančni tajnik v vojnem ministrstvu in naglašal strogo nevtralnost Anglije na Kitajskem. Razven Anglije so odposlale čete v Šanghaj Francija, Amerika, Japonska, Italija in Španija, ki sodelujejo skupno z interesiranimi velesilami. Angleški vojaki so napravili na kitajsko prebivalstvo najboljši utis.

Italijansko-madžarsko prijateljstvo

Rim, 17. marca. l. Povodom prihoda madžarskega prosvetnega ministra grofa Klebelsberga v Rim se bavi italijansko fašistično časopisje s prijateljskimi odnošaji med obema državama in naglašajo važnost navzočnosti Klebelsberga in grofa Bethlena v Italiji. Minister Klebelsberg prihaja v Rim predvsem v kulturnih zadevah. On je eden najzvestejših sotrudnikov grofa Bethlena in je bil leta 1921. notranji minister v njegovi takratni vladi. Zlasti si je stekel zasluge, ker sistematično uvaja italijansko kulturo v madžarskih šolah. Skorajšnji Bethlenov poset bo razjasnil nekatere važne odnošaje med Rimom in Budimpešto.

Budimpešta, 17. marca. c. Javnost je skrajno nezadovoljna z italijansko ratifikacijo besarabske pogodbe, ker se je Italija tako postavila na stran Rumunije, kateri na temelju prijateljskih dogovorov jamči njene sedanje meje. Madžarska je polagala vedno važnost na prijateljstvo z Anglijo in Italijo, katero je smatrala za angleškega eksponenta v srednji in južni Evropi. Z zbližanjem med Italijo in Anglijo so se madžarske nade na revizijo trianonske mirovne pogodbe še bolj povečale. Rimska ratifikacija pa pomeni, da Madžarska ne more več upati na obnovo svojega bivšega teritorija.

Čičerin se sestane z Briandom

Pariz, 17. marca. (be.) «Matin« napoveduje Čičerinov obisk v Parizu, «Petit Parisien» pa poroča, da se sestane Čičerin z Briandom.

Pariz, 17. marca. s. Z informirane strani se potrjuje vest, da bo Čičerin, ki je sedaj v Frankfurtu, v kratkem prispel v Pariz, kjer bo imel razgovor z zunanjim ministrom Briandom.

Obnovitev francosko-ruskih pogajanj

Pariz, 17. marca. (pa.) Sovjetski poslanik Rakovski je imel z zunanjim ministrom Briandom in ministrskim predsednikom Poincaréjem daljšo konferenco glede rusko-francoskih pogajanj, ki se prično v soboto.

Trockij poslanik v Tokiju?

Pariz, 17. marca. d. «Intransigeant» poroča iz Moskve, da dobi Trockij po svoji zopetni spravi s Stalinom mesto veleposlanika v Tokiju. Dosedanji sovjetski zastopnik na Japonskem, Kopp, je prestavljen v Stockholm.

Sovjetsko vohunstvo v Švici

Bern, 17. marca. (pa.) Policija je razkrila široko zasnovano sovjetsko vohunstvo, ki se je raztezalo na Bern, Bazel, Curih in Ženevo.

Rumunska hvaležnost Mussoliniju

Bukarešta, 17. marca. s. Na včerajšnji seji parlamenta je bil na predlog večine sprejet predlog, da se v znak sklenjene prijateljske pogodbe med Italijo in Rumunijo in v znak hvaležnosti Mussoliniju postavi spomenik. Poslanci so sklenili odstopiti v ta namen petdnevne dnevnice. Hkrati je sklenil občinski zastop v Bukarešti, da bo prekrstil dosedanjo Strado Romano v Strado Mussolini.

Bukarešta, 17. marca. d. Povodom italijanske ratifikacije besarabske pogodbe je priredilo prebivalstvo v mnogih krajih manifestacije. Pri tem je prišlo v Velikem Varadinu do demonstracij proti židom. Skupina rumunskih nacijonalističnih dijakov je prišla pred trgovinsko poslopje, kjer je židovske dobrodelno društvo baš imelo svojo prireditev. Dijaki so pobili vse žipe in pri tem hudo ranili dve deklici. V plesni dvorani se je občinstva polastila panika in mnogo plesalk je omedlelo. Prihitela je policija, dijaki pa so se razpršili, še preden so dospeli redarji na lice mesta.

Ponesrečena uporniška akcija Pangalosovih pristašev

Atene, 17. marca. d. Ko so pretekli teden stavkali nameščenci v trgovinah z živili, je radiografirala tukajšnja postaja v Solun: «Pokret izbruhnil, obvestite oblastva in Kap». S tem so očividno mislili Pangalosa, ki sedi v ječi na Kreti v bližini nekega rtiča ali kapa. Oblastva so uvedla preiskavo, ki je dognala, da je oddal brezžično brzojavko poročnik Laskos, bivši pobočnik Pangalosov; bil je seveda takoj aretiran. Laskos se je zadnje čase s par drugimi častniki vadil na radio postaji v Atenah. Pri zaslišanju je izjavil, da ni mislil nič hudega, ampak se je le vadil v oddajanju brzojavk.

Monarhistično časopisje trdi, da so Pangalosovi pristaši pripravljali za pretekli četrtek upor. Ako bi se posrečil, naj bi takoj odplula na Kreto vojna ladja in osvobodila Pangalosa. Vlada je uvedla preiskavo, ki naj ugotovi, ali so pangalisti pripravljali pokret tudi v vojski in mornarici. Prvi korak oblastev je bil, da so podvojile stražo v Pangalosovi jetnišnici. Posledica bo tudi, da pride bivši diktator čimprej pred sodišče.

Rudarska zveza

Berlin, 17. marca. (be.) Izvrševalni odbor rudarske zveze je imel tu sejo, ki so se je udeležili zastopniki Anglije, Francije, Belgije, Avstrije, Češkoslovaške, Holandije, in Poljske. V razpravi so razna vprašanja, ki so se pojavila tekom rudarske stavke na Angleškem.

Naši kraji in ljudje

Velike vohunske senzacije v Beogradu

Že nekaj dni šepečejo v Beogradu o veliki vohunski aferi v korist neke sosednje države. V afero so baje zapletene zelo ugledne osebe, ki so dobivale ogromne vsote denarja. Imenujejo se razna imena in zaslišanih je bilo baje že mnogo ljudi. Policija seveda molči, ker še ni nepobitnih dokazov. Baje so kompromitirane tudi soproge več uglednih oseb. Obenem se govori, da je pričakovati prihodnje dni številne aretacije. Beograjski policijski šef, Manojlo Lazarević, pa je izjavil novinarjem, da mu o kakem vohunstvu ni ničesar znano. Policijski politični oddelek je izdal celo že uradni komunike, da so informacije, ki jih je objavila beograjska «Reč», absolutno neosnovane in vse vesti o vohunstvu izmišljene.

Kljub temu pa se vesti v javnosti trdovratno vzdržujejo in se z veliko napetostjo pričakuje nadaljni razvoj afere, v katero je zapletenih več bograjskih advokatov in uglednih dam. Pripravlja se škandal, kakršnega še ni doživela naša država.

Srbski parlament v 14. stoletju

O tej velezanimivi in malo proučeni temi je predaval te dni na Dunaju dr. Vladan Gjorgjević, bivši srbski državnik in pisatelj. Njegovo predavanje je bilo dobro obiskano. Bili so navzoči poleg našega poslanika na Dunaju tudi bolgarski poslanik, poljski poslanik in češki odpravnik poslov na Dunaju. Jugoslovenska kolonija je bila zastopana v najčastnejšem številu.

Parlament, ki ga je sklical mogočni car Dušan v Skoplju l. 1394., je bil prava skupščina. Bil je to nekakšen Dušanov državni zbor. Sklican je bil devetkrat. Na devetem zasedanju so zastopniki ljudstva razpravljali o Dušanovem zakoniku, predmetu, ki je bil za kulturno zgodovino jugovzhodnih dežela in za celo Evropo ekscepcijonalne važnosti.

Dušanov zakonik, je izvajal govornik, je bil zelo liberalen. Jasno in razumljivo je bil v njem obrazložen zlasti vrhovni princip, da so pred vladarjem enaki vsi, od carja samega in članov njegove rodbine pa do zadnjega sužnja. To je povdaril car Dušan v svojem prestolnem govoru, ki je še danes za zgodovinarje Evrope «document humain par excellence«. Nadaljna priča visoke Dušanove kulture je bilo porotno sodišče, ki je imelo v tedanji Srbiji štirinindvajset, dvanajst ali šest članov. Posebno zaščito so uživali tudi sodniki, ki so bili svobodni in neodstavljivi. Vsi ti momenti Dušanovega zakonika govore, kako visoko je stala kultura tedanje srbske države. Dr. Gjorgjević je vse te momente obdelal v pametnem in izčrpnem govoru ter je žel za svoja izvajanja burno pohvalo navzočih poslušalcev.

Stanovanjske razmere v Mariboru

Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico je z dovoljenjem stanovanjskega sodišča I. stopnje v Mariboru napravilo izvleček iz vseh, še neresnih prošenj za dodelitev stanovanj. Te podatke je še kontroliralo z ustnimi podatki interesentov tako, da more sedaj objaviti precej zanesljivo statistiko. Nerešenih prošenj za dodelitev stanovanj je bilo dne 31. januarja 873. Vsi prosilci skupaj imajo 2747 družinskih članov. Na stranko pridejo tedaj povprečno 3 člani. To je umljivo, ker tvorijo večino prosilcev mladoporočenci. Je pa tudi mnogo družin z več člani in ena družina z desetimi člani je celo brez stanovanja.

Od prosilcev je 27 vobče brez stanovanja (v drvarnicah, kleteh, podstrešjih, celo v hlevih). 416 jih biva v podnajemu, in sicer 293 v Mariboru, 123 v okolici, ostali pa stanujejo v nezdravih ali pretesnih stanovanjih, deloma tudi pri svojih starših ali bližnjih sorodnikih. Niso redki primeri, ko stanujeta dve družini v sobi s štedilnikom. Od prosilcev, ki stanujejo v mestu Mariboru, jih reflektira na enosobno stanovanje 343, na dvesobno 150, na 3—4sobno 66. Od onih, ki prebivajo v bližnji okolici, si želi enosobno stanovanje 228, dvesobno 65, 3—4sobno 21. Da bi tedaj vsem ugodili, bi rabili v mestu 559 stanovanj s skupno 874 sobami, v bližnji okolici pa 314 stanovanj s skupno 431 sobami. Velika večina prosilcev si želi malo 1—2sobno stanovanje in to zato, ker so večinoma slabo situirani sloji (delavci, železničarji, drž. nameščenci) in ker se vsak boji, da ob ukinjenju stanovanjskega zakona ne bo zmogel najemnine za večji stan. Saj je izmed prosilcev 250 železničarjev, 188 državnih nameščencev, 369 duševnih in ročnih delavcev in 76 drugih. Po stanu je 704 poročenih, 88 vdovljenih, 11 ločenih in 70 samskih prosilcev.

Morda bi koga še zanimalo, koliko denarja bi bilo treba, da se zadovolji vse prosilce. Glede na okolnost, da zadošča večini ena soba s pritiklinami, bi mogli računati, da znašajo stroški za eno stanovanje povprečno 50.000 Din. Potem bi rabila mariborska občina okroglo 28 milijonov dinarjev, okoliške občine pa 15 milijonov. Ker ni pričakovati od države za enkrat izdatne podpore za ublaženje neznosne stanovanjske bede, more tu odpomoči le občina (pozneje morda oblast) in v tem stremljenju jo moramo podpirati vsi občani.

Mariborski občinski svet

Maribor, 17. marca

Po otvoritvi in manj važnih pojasnilih župana je poročal najprej dr. Jerovšek. Gostaščina je bila baje odobrena brez težav v Ptuju in Ljubljani. Če bi torej 10 % ne zadelo uradništva, bi imela mariborska mestna občina v tekočem proračunu okrog 800 tisoč dinarjev primanjkljaja. Finančni delegat pa je sedaj sporočil, da bo gostaščina za Maribor tudi glede uradništva dovoljena. Tovorninska davščina je dovoljena samo za prvo četrtletje, ker manjka kritje še za gradbo hiš v lanskem letu. Ako pritožba proti nepotrditvi gostaščine ne bi imela uspeha, je treba najti novih virov. V imenu odseka je predlagal dr. Jerovšek: Uvedbo doklade na črno vino 2 Din, na pivo 20 par in na žganje 2 Din. V ilustracijo je navedel, da se konsumira v Mariboru 15 tisoč hl vina, 11.000 hl piva in 13.000 l žganja letno. Nadalje naj bi se zopet vpeljala dinarska davščina, koje ukinitev je sklenil ob priliki proračunske dabeta občinski svet. Dalje predlaga 5 % doklado na najemnino, ki bi nesla 900.000 Din, ki pa iz utemeljenih vzrokov sploh ni bila predložena v uradno potrditev.

Socijalist Petejan je proti davščini, ki bi zadela konzumente. Občinski svetnik Pfrimer zahteva, naj se obdavči dalmatinsko vino, druga vina, pivo in žganje naj pa ostane neobdavčeno. Zato naj se odloži amortizacijo električnega podjetja na poznejša leta.

Podžupan dr. Lipold pojasnjuje, da je tovorninska davščina že izrabljena pri že postavljenih hišah tako, da nam ostane dolg brez kritja. Vrh tega hočemo letos še zidati in je treba za to kritja. Gostilniška obrt je v precejšnjih težavah, ker rastejo kar čez noč razni vinotoči, celo v kleteh in hlevih. Mestni magistrat naj kot sanitarna oblast pregleda vse te lokale in preišče, kaj vse se pri nas prodaja pod imenom »dalmatinsko vino«. Popravlja poročilo dr. Jerovška glede predloga finančnega odseka, ki je sklenil dvoje možnosti, namreč, da se črno vino obdavči za 2 Din, ker je močnejše in ceneje in šele v drugi vrsti naj se sklene 1 Din za vsako vino brez razlike. Govorili so še zastopniki vseh klubov. Socijalist g. Eržen apelira na SLS, ki je sedaj v vladi, da doseže podaljšanje stanovanjskega zakona. Referent dr. Jerovšek še pojasni, da se obrestuje zazidani kapital v novih hišah le z 2 %, dočim hoče imeti Ljubljana 5 %. Pri glasovanju je občinski svet sklenil predlagati oblastvu nove davščine: 2 Din na črno vino, ako pa to ne bi bilo odobreno po 1 Din na vsa vina brez razlike, ter 20 par poviška na pivo in 2 Din na žganje pri litru.

Gradbeni urad poroča, kje naj bi se stavile nove stanovanjske hiše. Občinski svet je naložil gradbenemu uradu, naj vse pripravi, da se bo moglo pričeti z gradnjo hiš poleg do sedaj postavljenih v Smetanovi ulici, ko bodo potrjene davščine. Gradnja nove šole v magdalenskem predmestju pride prihodnjič v razpravo. Dotlej naj se doseže zagotovilo za prispevek okrajnega zastopa in okoliških občin.

Plinarna priporoča nakup nove retortne peči za cenejšo produkcijo plina. Stanje plinarne se je izboljšalo. Dočim je imela še l. 1925 čez 300.000 Din pasiv in l. 1926 samo 75.000, pričakujejo, da bo letos že aktivna, zlasti če se bodo priključile tudi delavnice državnih železnic. Regulacija Pobreške ceste se izvede sedaj brez ozira na hišo, ki stoji na poti v bližini državnega mostu. Hiša je začasno še predraga in poleg tega stanuje še v njej šest strank.

G. Bureš poroča o raznih občinskih zadevah. Spedicija »Balkan« je prosila, naj se izreče krajevna potreba njene koncesije za posredovanje nakup in prodajo nepremičnin. Prošnji je bilo ugodeno. Prav tako se je odobrila prošnja g. Nekrepa za gostilniško koncesijo v Smetanovi ulici in prošnji Antona Novaka, da se izreče krajevna potreba za informacijsko pisarno v vojaških zadevah. Odrečena pa je bila krajevna potreba Elektri družbi za tehnične instalacije. Vinko Bregant prosi za krajevno potrebo avto prometa Maribor-Ruše. Občina bo oblastvu predlagala, da se prošnji ne ugodi, ker prosi občina sama za to koncesijo. Glede prošnje tvrdke Lininger za krajevno potrebo koncesije avto prometa Maribor-Murska Sobota se občina ne izjavi, ker ni interesirana.

Sledila je še tajna seja.

Mladi sokolski smučarji iz Mojstrane

Smučarstvo se zlasti na Gorenjskem krasno razvija in prodrlo je že prav med ljudstvo. Mnogo je pripomoglo k temu tudi Sokolstvo. Smučarske tekme dne 6. marca v Mojstranj se je udeležil tudi naraščaj tamkajšnjega Sokola in so dosegli Sokoliči prav lepe rezultate.

ŽENA-DEMON

»Ne radi mene, samo za moje telo, ne za moje blaženstvo, ampak za svojo srečo.«
PRIDE! v KINO »DVOR«!

Kriza gostilničarske obrti v Mariboru in okolici

Od gostilničarske zadruge v Mariboru smo prejeli sledeči dopis:

Mestna občina v Mariboru je glede na veliko konkurenco okoliških vinotočev in čim večji uvoz dalmatinskih vin in ker je v Mariboru že okoli 50 vinotočev in točilnic za stoječe goste, ustregla gostilničarski zadrugi, ter s 1. aprilom ukine mestni davek. Zadnje dneve pa se je razširila vest, da veliki župan ni dovolili mestni občini v Mariboru pobirati 10 % gostaščine od stanovanj drž. uradnikov in državnih upokojencev. Vsled tega izkazuje proračun okoli 600.000 Din primanjkljaja. Ker nimajo mariborski gostilničarji nobenega zastopnika v občinskem svetu, nameravajo gospodje občinski svetniki ta primanjkljaj navaliti na vino ter baje pobirati razen sedanjih 400 % doklad na državno trošarino še posebej 1 Din na liter vina, kar bi zneslo skoraj 700 % občinskih doklad na državno trošarino. Ali je res gostilničarski stan za to tukaj, da dela tlako in desetino in se trudi noč in dan za to, da občini, če ji primanjkuje denarja, plačuje primanjkljaje.

V drugih okoliških občinah pravijo: prav, da mestna občina mariborska nalaga na vino visoko doklado, bodo vsaj meščani prišli v okolico in naše okoliške gostilne in vinotoče ceneje vino pit in bomo pri večji iztočeni množini ravno toliko zaslužili, kakor mariborska občina. Mestna občina bi lahko o tem razmišljala in bolj trgovsko postopala.

Mariborski gostilničarji danes vsi (razen par hotelirjev in vinotočev) doplačujejo, ker morajo imeti osobje, morajo kuriti, vzdrževati snago in plačevati točilne takse, pavšalacije itd.

Konkurenca točilnic in dalmatinska vina povzročajo skrajno žalostno sliko gostilničarskega stanu, kar dokazuje, da je v letu 1926 opustilo 46 gostilničarjev svoje obrti in so poskusili srečo drugi, ki so po par mesecih morali obrt zopet drugemu prepustiti, ker so ves denar, kolikor so ga imeli, izgubili. Ne more pa vsakdo opustiti svoje obrti, ker ne ve kam in nima druge obrti, zato rajši doplačuje. In če bo šlo to le še nekaj časa, pademo vsi občini na vrat.

V drugih občinah, kjer ne pobirajo nič doklad ali le 100 do 200 %, odpiše občina za osušenje vina po 5 do 10 litrov pri polovnjaku. Pri nas pa se za osušenje vina in drože kljub dosedanji 400 % dokladi na liter vina nihče ne zmeni in plačujemo tudi lastnim uslužbencem vino, ki ga popijejo visoko obdavčeno.

Spomladanski obupanci

Kriminalna kronika beleži v pretekli zimi v Ljubljani preko 30 slučajev poskušenih samomorov. Samomorilnim kandidatom je služil po večini strup, v prvi vrsti lizol, nekaj jih je skočilo skozi okno na cesto, nekateri so si prerezali žile, drugi zopet so hoteli pod vlak ali pa so si zadrgnili vrv okrog vratu. Onih, ki so dosegli svoj cilj, je bilo preteklo zimo v Ljubljani 8, čez 30 kandidatov smrti pa je bilo še pravočasno rešenih. Strupa so se ponajvečkrat posluževale ženske, zlasti služkinje. Vzrok samomora je bila v večini slučajev nesrečna ljubezen, brezposelnost, bolezen ali duševna potrtost.

Z nastopajočo pomladjo se je bati, da se samomori pomnože, saj je znano, da si v najlepšem letnem času gotovi ljudje najraje želele na oni svet. Ljudi se poloti težka melanholija, postajajo za vse še bolj občutljivi kakor v zimskem mrazu.

V sredo zvečer sta se pripetila zopet dva slučaja poskušenega samomora. Ko sta prišla slikarski vajenec Danilo Kampjut in kleparski vajenec Alojzij Vižintin do železniškega prelaza na Kodeljevem, sta tamkaj našla na tračnicah mladega moža. Dolenjski osebni vlak je bil že v neposredni bližini. Kampjut in Vižintin sta v naglici priskočila in s težkim naporom potegnila otepajočega moža v stran ter ga tako rešila strašne smrti pod kolesi stroja. Stražnik Jeranče je samomorilnega kandidata nato dvignil od tal ter ga odvedel na stražnico. Bil je to 31letni Peter Velkavrh po poklicu delavec, brez posla, doma iz Vrzdenca. Ko sta s stražnikom prišla do Ljubljanice, se mu je Velkavrh nenadoma iztrgal iz rok in hotel skočiti v vodo, kar pa se mu ni posrečilo, ker ga je Jeranče še pravočasno pograbil. Obupanca so pridržali za 48 ur v zaporu.

Istega večera se je hotel posloviti od življenja na Glincah 24letni tapetnik Karl Šulc. Nekako ob pol 21. uri je zapazil na Tržaški cesti št. 48 stanujoči mesarski vajenec Anton Zorc, da na oknu nasproti stoječe tapetniške delavnice visi človek. Odhitel je takoj v bližnjo Pirnatovo gostilno, iz katere je poklical na pomoč mesarja Antona Vampla. Ta je takoj prerezal vrv, nakar sta Šulca prenesla v Pirnatovo gostilno, kjer so ga s pomočjo umetnega dihanja spravili k zavesti. Šulc je pripovedoval baje že več dni, da se bo obesil, kar je v sredo tudi res storil. Kaj ga je gnalo v smrt, niti sam ne ve.

Samo še danes večer smeha:
Zakon v treh
HAROLD LLOYD

Zakon v treh
Danes ob 4. ½ 6, ½ 8., 9.
KINO DVOR
HAROLD LLOYD

Prvi redni glavni zbor Zveze demokratske mladine

bo dne 19. marca ob 10. dopoldne v dvorani Kazine v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Otvoritev in pozdravi gostov.
2. Volitve dveh skrutinatorjev in overovateljev zapisnika.
3. Čitanje in overovljenje zapisnika ustanovnega občnega zbora.
4. Referat o poslovanju osrednjega izvršilnega odbora.
5. Referat o stanju imovine.
6. Referat o poslovanju v Zvezi včlanjenih organizacij.
7. Referat nadzorstva o reviziji imovine.
8. Pravilnik fonda za zgradbo Zveznega doma.
9. Pravilnik Tržaškega fonda.
10. Sprememba pravil Zveze in njenih članic.
11. Volitve.
12. Samostojni predlogi.
13. Slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, ako prisostvuje najmanj ena četrtina članov. Ako v določenem času radi odsotnosti članov zbor ni sklepčen, se eno uro kasneje vrši občni zbor ne glede na število članov.

•

Zveza demokratske mladine priredi na čast delegatom družabni večer ob 20. v dvorani Kazine. Pokroviteljstvo večera je pod častnim damskim komitejem.

Vabimo tudi ostale prijatelje in somišljenike na ta mladinski večer.

Pred sodniki

Tone z Iga: »Za pričo ste me klicali. Veste, 3. februarja letos sem srečal Tinčka, ki je precej mlajši od mene. Dejal sem mu, naj gre spat.«

Obtoženi Tine: »Pa eno si mi prikopal!«

Tone: »No ja; fantič se mi je režal, pa sem mu res privoščil zaušnico.«

Sodnik: »No, Tine, ti si mu pa brž z obrestmi vred vrnil!«

Tine: »Jezen sem bil. Šel sem po Janeza, saj sem vedel, da bova Toneta še našla na vasi. Res sva ga našla, pa sva mu privoščila vsak par udarcev s palico.«

Sodnik: »Jaz pa vama privoščim vsakemu 12 ur, ki jih boste presedla v zaporu.«

Janez: »Pa kar notri pojdiva. Ko bo zasijala nocoj luna, bova že prestala in šla iz Ljubljane naravnost vasovat!«

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Petek, 18.: «Jaz in ti». Premijera. Izv.
Sobota, 19.: «Božji človek». Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv.
Nedelja, 20.: «Ugrabljene Sabinke». Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv.
Pondeljek, 21.: «Gobsek». B.

Ljubljanska opera:

Petek, 18.: «Manon». Gostovanje ge. Zolotarević-Milkove. Izv.
Sobota, 19.: ob 15.: «Grofica Marica» Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv.
Nedelja, 20.: ob 15.: «Terezina». Ljudska predstava po zniž. cenah. Izv. Ob 20.: «Tajda». Izv.
Pondeljek, 21.: Zaprto.

Mariborsko gledališče:

Petek, 18.: Zaprto.
Sobota, 19.: ob 15.: «Divji mož». Premijera. Ob 20.: «Za narodov blagor». Kuponi. Gostovanje g. Skrbinška
Nedelja, 20. ob 15.: «Orlov». Kuponi. Znižane cene. Ob 20.: «Cigan baron». Kuponi. Znižane cene.
Pondeljek, 21.: Zaprto.
Torek, 22.: «Madame Butterfly». Premiera.

Otroška predstava «Divjega moža» na mariborskem odru. V soboto, dne 19. marca ob 3. popoldne bo v Mariboru krstna predstava Gasparijeve otroške igre «Divji mož» ali «Ugrabljena kraljičina». Priporočamo nakup vstopnic v predprodaji.

Mariborska premijera «Madame Butterfly» je nastavljena na torek, 22. marca. Prekrasna Puccinijeva godba, pretresljivo dejanje iz japonskega življenja, nove dekoracije in kostumi, vešča in skrbna roka ravnatelja Mitroviča — vse to garantira za velik uspeh te že dolgo pričakovane slavne opere.

Zanimivo gostovanje v mariborskem gledališču. V soboto, 19. marca gostuje v mariborskem gledališču odlični član in režiser ljubljanske drame, gosp. Milan Skrbinšek. Nastopil bo v efektni Cankarjevi komediji «Za narodov blagor» v ulogi žurnalista «Ščuke». Pripominjamo, da bo sobotna predstava Cankarjeve komedije zadnja v sezoni.

Begovićev «Božji človek» v prezasedbi. Snoči se je uprizorila v ljubljanski drami Begovićeva drama «Božji človek» v nekoliko izpremenjeni zasedbi. Ulogo Mare v tem zanimivem, vendar pa preveč literarnem in premalo življenskopristnem produktu Begovićeve gledališke rutine in pesniškega talenta, je igrala namesto ge. Šaričeve ga. Marija Vera. Njena igra je očitovala močno vživetje v dušo Begovićeve «strastne Mare». Mestoma je bila igra preveč patetična, pač nekoliko pretirano točna interpretacija Bogovićeve iz zapadne literature v dalmatinsko ljudsko življenje postavljene «sužnje krvi», v celoti pa je bila krepka in sugestivna kreacija. Izmed ostalih je omeniti gosp. Levarja, ki je vtelesil v hajduku Krstanu rasno izrazito dalmatinsko postavo in jo podprl z močno, dasi mestoma psihološko premalo motivirano igro. Tudi ta predstava je bila dobro zasedena. Ga. Marija Vera, gosp. Levar in ostali nositelji večjih ulog so bili po posameznih dejanjih živahno aklamirani, ga. Marija Vera pa je prejela šopek. B.

Beethovnova Deveta v Mariboru

V sredo se nam je predstavila mariborska Glasbena Matica s svojo armado, pomnoženo z glasbeniki - umetniki, opernimi solisti in mariborsko in ljubljansko vojno muziko, da proslavi 100letnico smrti nesmrtnega Beethovna. Prostorna Götzova dvorana — zasedena do zadnjega kotička — gotovo še ni videla tako impozantnega glasbenega slavja. Po kratkih uvodnih besedah gosp. Arnuša, so pod energično taktirko dirigenta zadoneli prvi akordi, ki so takoj prešli v silno borbo, prehajajočo zdaj v obupno vihro, zdaj v razigranost, zdaj v globoko pobožno čustvenost in zopet v brezupni boj. Naraščali so do nebotične veličastnosti, ki je zagrabila onemele poslušalce in jih dvignila v kraljestvo Resnice, Lepote in Dobrote. Nepopisno je učinkoval četrti stavek, kjer se glasbenemu izražanju pridruži beseda. Proizvajanje je bilo na višku, orkester, zbor in solisti so častno rešili svoje uloge. Tako je mariborska Glasbena Matica proslavila spomin genija - velikana na najdostojnejši način, za kar gre vse priznanje dirigentu gosp. ravnatelju Hladeku, ki se ni strašil težkoč in ogromnega truda. —r.

Primadona bolgarske opere v Sofiji, gost v naši operi. Nocoj gostuje v ljubljanski operi primadona sofijske opere, ga. Zolotović-Milkova, in sicer poje naslovno ulogo Massenetove «Manon». Kritike zagrebških in beograjskih listov hvalijo njeno glasbeno sposobnost in povdarjajo tudi njeno umetniško individualiteto. Njeno gostovanje na našem odru pa je pozdraviti tudi s tega razloga, da pride do čim tesnejših stikov med jugoslovenskimi in bolgarskimi umetniškimi zavodi.

Sobota in nedelja v ljubljanskem gledališču. Na praznika 19. in 20. marca imamo v ljubljanskem gledališču sledeče predstave: Na Jožefovo popoldne ob 3. se poje kot ljudska predstava «Grofica Marica», zvečer ob 8. je v drami Begovičeva narodna drama «Božji človek». V nedeljo, dne 20. t. m. sta v operi dve predstavi, in sicer ob 3. popoldne Straussova «Terezina», zvečer ob pol 8. pa bo prva repriza Sattnerjeve opere «Tajda».

Drama ima isti dan samo eno predstavo, in sicer zvečer ob 8. burko «Ugrabljene Sabinke». Razven «Tajde» so vse predstave ljudske in veljajo zanje znižane cene.

Klavirski koncert s francoskim predavanjem. V sredo, dne 23. t. m. ob 8. zvečer se vrši v Filharmonični dvorani klavirski koncert francoskega pianista R. Lortata. Umetnik bo govoril tudi o francoskih pianistih, prav posebno pa še o glavnem zastopniku francoskih klavirskih komponistov, o Claudiju Debussyju. Pianist Lortat uživa sloves enega najboljših francoskih pianistov, kojega poglavitna naloga je, da z besedo in sijajnimi vzgledi propagira francosko klavirsko literaturo poslednjih časov. Za naše mesto, odnosno naše glasbeno življenje je brez dvoma ta koncert dogodek prav posebne vrste, saj še nismo imeli prilike čuti umetnika, ki bi zaeno z igro in prepričevalno besedo govoril o skladbah, ki jih izvaja. Kritike francoskih listov nam opisujejo Lortata kot sijajnega govornika. Zato smo o uspehu prireditve popolnoma prepričani ter jo le najtopleje priporočamo. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. Cene navadne koncertne.

Vojnovićev libreto za poljsko kompozicijo. Znani dubrovniški pesnik in pisatelj, conte Ivo Vojnović, je napisal libreto za novo kompozicijo znamenitega poljskega kompozitorja Rogovskega. Siže libreta je znana legenda o Sv. Vlahu, protektorju in zastavonoši dubrovniške republike. Komponist Rogovski je bil z libretom zelo zadovoljen in je že pričel s kompozicijo.

Najdba Goethejevih risb. Ravnatelj Goethejevga muzeja v Weimarju prof. Wahl je našel 80 doslej popolnoma neznanih risb pesnika Goetheja. Risbe je poklonil nemški genij princesi Karolini Saksonski - Weimarski v mapi, ki nosi naslov «Reisezerstreuungs- und Trostbüchlein, 1806—1807.»

Domače vesti

* **Izpremembe v državni službi.** V področju gradbenega ministrstva so napredovali: inženerja Ciril Pirc in Fran Puch pri gradbeni direkciji v Ljubljani in inž. Valter Alfred pri gradbeni sekciji v Novem mestu — vsi v 5. skupino I. kategorije; inženerja Pavle Miklavc in Josip Porenta pri gradbeni direkciji v Ljubljani, tajnik dr. Štefan Skubic pri isti direkciji v Ljubljani inž. Rud. Kralj pri gradbeni sekciji v Ljubljani in inž. Janko Kukovec pri gradbeni sekciji v Mariboru — vsi v 6. skupino I. kategorije; nadalje inž. Ivan Marek pri gradbeni sekciji v Celju in inž. Josip Otahal pri gradbeni direkciji v Ljubljani — oba v 4. skupino I. kategorije. Knjigovodja Franc Ahčin je imenovan za šefa knjigovodstva pri gradbeni direkciji v Ljubljani. Tajnica krajevne zaščite dece in mladeži v Ljubljani Alojzija Štebi je imenovana za šefa tajništva v oddelku za socijalno politiko pri velikem županu v Ljubljani v 1. skupini II. kategorije, Stana Vidmar pa za računovodjo v podružnici poštne hranilnice v Ljubljani v 3. skupini III. kategorije.

* **Imenovanja v poštni službi.** Za tajnike pri poštni direkciji v Ljubljani v 2. skupini II. kategorije so imenovani: Miroslav Brumat, Robert Oblič, Fran Pirc in Matko Klavora.

* **Amnestija podpolkovnika Gojkovića.** Kralj je podpisal ukaz, ki pomilošča bivšega pešadijskega podpolkovnika J. Gojkovića, ki je bil od vojnega sodišča za oficirje obsojen na 20 let ječe. Gojković je bil obsojen že v znanem solunskem procesu v svetovni vojni, a je potem pobegnil v Rusijo, odkoder se je vrnil šele lani in se sam javil sodišču, ki ga je obsodilo na 20 let ječe.

* **Stanje gripe v Sloveniji.** Po uradnih podatkih je bilo dne 7. marca v mariborski oblasti 5028 bolnih na gripi v ljubljanski oblasti pa 491. Največ bolnikov je v Prekmurju in sicer v okraju Murska Sobota 2273, v okraju Dolnja Lendava pa 1448.

* **Zagrebški medicinci groze zopet s stavko.** Študenti zagrebške medicinske fakultete so priredili včeraj zjutraj pred anatomskim institutom viharen protestni zbor proti nameravanemu podaljšanju medicinskega študija od 5 na 6 let. Govorniki so naglašali, da hoče vlada izvršiti s to uredbo nov napad na pravice medicincev, ki ga je treba energično odbiti. Bolnice so prinesle letos 30 milijonov dohodkov, a vlada je ta denar rekvirirala in vrh tega absolviranim medicincem ukinila mizerni honorar. Radi hiperprodukcije medicincev dijaštvo sicer nima ničesar proti temu, da se študij podaljša na 6 let, nikakor pa se ne sme to nanašati na sedanje študente medicine. Po zborovanju so odšli medicinci v povorki na Markov trg in nato pred univerzo, da izroče rektoratu sprejete resolucije, v katerih groze med drugim z novo stavko, ki bi se razširila tudi na ostale fakultete, v najskrajnejšem slučaju pa še z ukrepi, ki bi škodovali vsem. Opoldne je prišlo pred univerzo redarstvo, ki je dijake razpršilo.

* **Avto-promet Rogatec-Zagreb.** Poštni erar uvede že letošnjo pomlad poštni avtomobilski promet Zagreb-Zabok-Krapinske Toplice-Rogatec. Že v bližnjih dneh se bo vršila poskušna vožnja.

* **Novi gradbeni inšpektorji.** V višjo skupino sta pomaknjena in imenovana za inšpektorja inž. Ivan Marek pri gradbeni sekciji v Celju ter inž. Josip Otahal pri gradbeni direkciji v Ljubljani.

* **Pri okrožnem sodišču v Mariboru** se oddasta eno ali dve mesti deželnosodnih svetnikov, pri okrajnem sodišču v Ptuju pa sodniško mesto. Prošnje za razpisana službena mesta naj se najkasneje do 20. aprila vlože pri predsedstvu okrožnega sodišča v Mariboru.

Ni je dame

ki ne stremi nad toliko lepoto elegance **damskih pomladanskih klaščev plaščev** najnovejših modelov pri tvrdki:

FRAN LUKIČ.
Pred škofijo štev. 19.

In pri tem so še dokaj cenejši kakor tu izdelani. V zalogi tudi krasni kostumi.

* **Ukinitev tehničnega oddelka v ministrstvu saobračaja.** Ker je proračun ministrstva saobračaja manjši kakor lansko leto, je komisija za redukcijo sklenila, da ukine tehnični oddelek v generalni direkciji za gradnjo železnic.

* **Iz zdravniške zbornice za Slovenijo.** V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo so vpisani: dr. Viktor Valič, zasebni zdravnik v Sodražici; dr. Leopold Ukmar, zasebni zdravnik v Litiji; dr. Viktor Marčič, zasebni zdravnik v Ljubljani, in dr. Josip Wolbank, sekundarij bolnice za duševne na Studencu. Črtana pa sta iz imenika: dr. Dimitrij Veršinin, sanitetni kapetan 45. pehotnega polka v Mariboru, ker je premeščen in dr. Simon Hochenwarter, okrožni zdravnik v Črni pri Prevaljah.

* **Nov odvetnik.** Odvetniška zbornica v Ljubljani razglaša, da je g. dr. Viktor Vovk vpisan v imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani.

* **Smrtna kosa.** V noči od srede na četrtek je preminul po daljši, bolezni ravnatelj ljubljanske podružnice zavarovalnice Dunav g. Jakob Welley. Pokojni je bil rojen leta 1872 v Sv. Juriju pri Celju. Po končani srednji šoli v Celju je vstopil kmalu k zavodu, kateremu je ostal zvest do svoje prerane smrti. Služboval je najprej v Gradcu, nato na Dunaju, leta 1906 pa je prevzel kot šef ljubljansko zavodovo podružnico. Tekom svojega dolgoletnega in plodonosnega delovanja si je pridobil neveljivih zasluh za svoj zavod, vsled svoje posebne osebne solidnosti ter koncilijantnosti v službi in izven nje pa je koristil neizmerno mnogo zavarovalni kleji ter lahko trdimo, da je današnja popularnost zavarovanja v Sloveniji v pretežni meri pokojnikovo delo. Zavarovalnica Dunav zgubi s pokojnim zmožnega uradnika, ki je s vojo splošno in strokovno izobrazbo služil 32 let, v strokovnih vrstah v Ljubljani pa je pokojni naravnost nepogrešljiv in nenadomestljiv. Pokojnikovi kolegi žalujejo ob njegovem grobu ker so zgubili odkritega in izkušenega prijatelja.

POD JADRANSKIM SOLNCEM ?

* **Zidanmost-Zagreb.** Pišejo nam: Kakor običajno se poletni vozni red osebnih vlakov vsako leto izpremeni: Načrt takega voznega reda je že izdelan in ga je dala direkcija postajam v proučevanje. Ni nam znano v koliko bodo te zahtevane izpremembe tega načrta, gotovo pa ne bo smela železniška direkcija Ljubljana prezreti občo in upravičeno željo publike na progi Zidanmost-Zagreb, tičočo se osebnih vlakov št. 611 in 628. Prvi bi po načrtu prišel pol ure preje v Zagreb kakor sedaj kar občinstvu ne bo nič koristilo, ker sedaj pride skoro prezgodaj v Zagreb. Največ nadloge pa bo delal ta zgodnji vlak mnogobrojnim dijakom ki obiskujejo zagrebške šole z ranim vstajanjem, kar bo šlo na račun neodpočitja. Tudi iz vzgojnega stališča ni dopustno, da pohajajo otroci brez nadzorstva po Zagrebu Iz istega stališča bi bilo tudi prav, da odredi direkcija dijaški voz za eklice posebej in za dečke posebej. Vlak štev. 628 odhaja iz Zagreba že sedaj dosti zgodaj, po načrtu pa gotovo prezgodaj, tako da okoličani nimamo ničesar od bližine velemesta.

* **»Cerkveno pravo«.** Izšlo je v drugi izdaji »Cerkveno pravo« prof. dr. Kušeja pod naslovom »Cerkveno pravo katoliške cerkve s posebnim ozirom na razmere v kraljevini SHS z dodatkom Pregled virov ustavnih in upravnih načel cerkvenega prava pravoslavne cerkve. Strani XVI in 695. Založila juridična fakulteta v Ljubljani. Cena za broš. izvod 135 Din, za lično v polplatno vezan 150 Din. Dobi se od 21. marca dalje na dekanatu juridične fakultete in v vseh knjigarnah. Avtor ne podaje samo avtonomnega cerkvenega prava, ampak razpravlja tudi vse aktualne probleme, ki čakajo na končno ureditev med cerkvijo in državo. Zato bo knjiga teoriji in praksi dobro došla.

* **Gradbeno gibanje v Zagrebu.** Mestni magistrat zagrebški je na svoji zadnji seji razpravljal o vprašanju gradnje malih stanovanj. Mestna hranilnica zagrebška bo zgradila letos 40 stanovanj za nameščence cestne električne železnice; štirje bloki ob Selki cesti so rezervirani, za istrske begunce. Kvadratni seženj sveta bo stal približno 60 do 85 dinarjev. Nove gradnje se bodo vršile deloma v mestni režiji, deloma na zadružni bazi, večinoma pa po privatni inicijativi. Hišice bodo ena od druge oddaljene po štiri metre; sobe morajo meriti najmanj 16, kuhinja 6 do 10 kvadratnih metrov. Za gradnjo hiše z eno sobo in kuhinjo se dovoli posojilo v znesku 15.000 Din, za dve sobi in kuhinjo pa 20.000 Din. Gradbeni troški so proračunjeni na 28 do 35 tisoč dinarjev.

* **»Jadranska Straža«** objavlja v tretji letošnji številki med drugim tudi zanimiv članek »Pomorska in kolonijalna politika Italije« ter razpravo dr. I. Belina »Izhod Madžarske na morje«. Izmed ilustracij omenjamo fotografijo našega prvega potniškega transatlantika »Beograd« in zanimive snimke iz pomorske avijatike. Kot novost za svoje naročnike je revija tej številki priložila umetniško reprodukcijo Č. Bonačija »Na našem Jadranu« v barvah na umetniškem papirju. Reprezentativna revija »Jadranska Straža« izhaja mesečno v Splitu in stane za celo leto 100 dinarjev.

POD JADRANSKIM SOLNCEM ?

* **Volkovi napadajo ljudi.** Iz Sarajeva poročajo, da je v Pali izginila te dni 15 letna hčerka seljaka Mile Mandekića. Domneva se, da so jo raztrgali in požrli volkovi. V okolici Pale so volkovi napadli že več oseb in napravili mnogo škode tudi med drobnico v stajah.

* **Smrt na grobu sina.** Na novem pokopališču v Beogradu se je predvčerajšnjim na grobu svojega sina, ki je nedavno umrl, ustrelil posestnik Dušan Lazarević, star 50 let. Smrt sina je moža tako pretresla, da je zapadel v veliko duševno depresijo. Bil je to zadnji njegov sin; ostali njegovi otroci so bili pomrli že prej.

* **Smrt berača, ki je prezimoval v hrastovi duplini.** V idiličnem parku Tuškancu je našla zagrebška policija predvčerajšnjim napol oblečenega moškega mrtvega pred neko duplino. Bil je bos, brez suknje in srajce, star približno 50 let. Ugotovilo se je, da je mrtvec v zagrebški okolici znani berač Josip Šmit. V duplini, kjer je ubogi berač tudi prezimoval, so našli nekoliko raztrgane obleke ter skledico in žlico. Domneva se, da je ubožca vsled onemogiosti nenadoma dohitela smrt.

* **Chypre krema Calderara je najboljša.**

* **Nesreča pri delu.** V gozdu posestnika Martina Roškarja iz Polic pri Gornji Radgoni so te dni podirali staro črešnjevo drevo, ki pa je obviselo ob drugem vejevju. Lastnik gozda in njegov sosed Jakob Vogrinc sta zaradi tega prežagala deblo, ki se je nenadoma prelomilo in Vogrinca s tako silo pritisnilo k tlom, da je mož vsled težkih notranjih poškodb kmalu nato umrl. Pokojnik zapušča ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

PERILO 3622
za dame in gospode priporoča
J. Urbančič, Miklošičeva 20.

Pomladansko blago vseh vrst za obleke, plašče, kostume v najsilnejši izberi ter najceneje pri tvrdki:

M. BAN
na Resljevi cesti št. 7.

Iz Ljubljane

u— **Kamniški izletniški vlak.** V nedeljo 20. t. m. vozi na progi Kamnik-Ljubljana glč kolodvor izletniški vlak. Odhod iz Kamnika ob 20.28, prihod v Ljubljano ob 21.40

u— **6000 km preko Švice, Avstrije, Italije, Jugoslavije in Češkoslovaške.** Danes ob 14.30 uri se vrši v kinu Matica šolska predstava tega izredno lepega in zanimivega filma, ki ga predvaja ZKD v tekočem tednu. Šolski mladini in dijaštvu priporočamo da si film z izredno poučno vsebino sigurno ogleda. Ostala publika pa naj si vstopnice za jutrišnje predstave pravočasno zasigura v predprodaji, ker je za film veliko zanimanje. Predstave se vrše na Jožefovo 19. t. m. in v nedeljo dne 20. t. m. vsakokrat ob 9.30 in 11. uri dopoldne.

u— **Občni zbor Umetnostno-zgodovinskega društva** bo v pondeljek, 21. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji »Ljubljanski Dvor«. Poleg običajnega dnevnega reda se bosta obravnavala načrta daljšega izleta v letošnji jeseni in krajših izletov po domovini.

u— **Akademik Ivo Grahor** predava v nedeljo 20. t. m. ob 10. dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma o temi »Kitajci in Evropejci. Vstopnine ni.

u— **Zunaje posetnike, ki nameravajo** posetiti izvajanje IX. simfonije pod vodstvom višjega kapelnika dr. Josipa Čerina, opozarjamo, da je dvorana popolnoma razprodana. Brez dvoma je ta že v tretje razprodani koncert Beethovnove IX. simfonije najsijajnejši dokaz zanimanja našega občinstva ki z izrednim užitkom sledi umetniškemu izvajanju. Koncert se vrši na praznik v soboto ob 20. uri v Unionski dvorani.

u— **Opozarjamo na generalno vajo** za Beethovnovo simfonijo pod vodstvom dr. Josipa Čerina, ki se vrši v soboto ob 9. dopoldne v Unionski dvorani. Vstop je dovoljen proti vstopnini 20 Din. Vstopnice v predprodaji in pred koncertno dvorano ob pol 9. dop.

u— **Predavanje o Beethovnu.** Danes zvečer ob 18. bo v Glasbeni Matici predavanje dvor. svet. dr. Josipa Mantuanija o Beethovnu. Predavanje je namenjeno v prvi vrsti konservatoristom, kakor tudi ostalemu občinstvu. Vstop prost. Začetek točno ob 18. uri.

u— **Podmladek »Rdečega križa« I. drž. gimnazije v Ljubljani** priredi dne 2. in 5. aprila v dramskem gledališču predstavo Sophoklejeve žalne igre »Kralja Oidipa«. Igrali bodo izključno dijaki višjih razredov, zlasti osmošolci, ki bodo postavili s tem svojemu študiju grškega jezika in slovstva v gimnaziji nekako zaključno ovršje, obenem pa pokazali tudi javnosti, koliko haska jim je prineslo učenje tega v laičnih krogih po krivici nič kaj priljubljenega predmeta. V ta namen so si izbrali »Kralja Oidipa«, ki po pravici slovi kot najvzornejše delo grške dramske umetnosti. Oidipus je tragedija nčevosti človeške sreče in je pisana s toliko živo neposrednostjo, da je njen učinek še po 2400 letih mogočen, čeprav sta glava in srce današnjemu človeku drugače uravnana nego sta bila antičnemu. Vsakdo, kdor si hoče ustvariti pojem o grški drami in se za uro, dve potopiti v klasično davnino, naj se udeleži prireditve. Prebitek je namenjen dijaški počitniški koloniji in je že zbog tega prav, da se prebivalstvo zanima za predstavo. Podrobnosti o času itd. uprizoritve prineso lepaki in časopisi.

u— **Društvo konservatoristov.** Zadnja damska seja za I. zabavno prireditev je danes ob 5. popoldne v Glasbeni Matici. 424

u— **Savez trezvene mladeži.** Danes ob 17. se dajejo v Akad. kolegiju zadnje informacije radi ekskurzije v Maribor.

u— **Lovski tovariši!** Člane opozarjamo na pogreb dolgoletnega našega člana, ravnatelja Welleja, ki bo v soboto ob 4. pop. Rimska cesta št. 9. — Odbor SLD.

u— **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 1 izgred, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 1 napad na cesti, 1 pobeg od doma, 1 prestopek obrtnega reda in 5 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 3 in sicer: 1 radi suma tatvine, 1 radi razgrajanja in 1 radi pijanosti ter poskušenega samomora.

u— **Zopet ukradeno kolo.** Ko se je ključavničarski delovodja Franc Meglič z Viča mudil v sredo zvečer po opravkih v hiši št. 11, v Dalmatinovi ulici, mu je neznan tat odpeljal iz veže 3200 Din vredno črno pleskano kolo znamke »Puch«.

u— **Tatvina perila.** Angelci Gorjup stanujoči na Viču št. 1, je v sredo zmanjkalo z dvorišča za okrog 300 Din različnega perila.

Plameni vranec

DANES!
PREMIJERA! PREMIJERA!

POD JADRANSKIM SOLNCEM ?

u— **Predavanje v Preporodu.** Kulturno-znanstvena sekcija »Preporoda« vabi vse člane na predavanje g. dr. Bajiča o temi: »Društvo narodov, njega organizacija in pomen«. Predavanje je obvezno za vse člane kulturno-znanstvene sekcije. — Preporod. 423

u— **Klub Primork** ima svoj občni zbor dne 4. aprila ob 4. popoldne v damski sobi kavarne Emona. Vabljene so vse članice. — Odbor kluba Primork. 417

u— **Društvo »Soča«** naznanja svojim članom in prijateljem, da se vrši v petek 18. t. m. v Ljubljanskem dvoru predavanje o zgodovini zrakoplovstva od prvih početkov do današnjega dne. G. dr. Stane Rape bo interesantno predavanje izpopolnil z lepimi skioptičnimi slikami. Začetek ob pol 9. Pridite točno in polnoštevilno. Vstop vsem prost.

u— **V sokolskem domu na Viču** se vrši v soboto dne 19. t. m. zvečer »Jožetov sejem« Ples. Jazz-band. Joželi, Jožice in njihovi čestilci vkup.

u— **Ugoden nakup nogavic, vezenine in žepnih robcev** le pri O. Dobeic, Pred Škofijo št. 15. 109

u— **Zabavo s plesom priredi na čast** Pepcam in Joškom danes, dne 18. t. m. od 20. do 3. ure. Josip Uran, restavrater pod Skalco«.

u— **Cene vina v Ljubljani** so nepričakovano padle. Tvrdka Br. Novaković na Gosposvetski cesti št. 13., (Kolizej) prodaja fina, močna vina s plačano mestno in državno trošarino po samo Din 8 za liter čez ulico od 1 letra naprej. Trgovcem, gostilničarjem in privatnikom izven Ljubljane pa prodaja ista vina po Din 3.65 za liter brez drž. trošarine.

u— **Ne zamudite ugodne prilike.** Zopetna obnova prodaje raznih čevljev po ameriškem sistemu traja le še nekaj dni. Oglejte si cene v izložbi Peter Kozina & Ko. Breg 20. 418

DANES OB 20. URI

plesni venček S. K. Ilirije

Svira Nagodetov Jazz - band.

Iz Maribora

a— **Strelјačka družina v Mariboru** poziva svoje članstvo na sobno streljanje v nedeljo dne 20. t. m. Članstvo se zbira ob pol 9. ure dopoldne pred Narodnim domom, odkoder je skupen odhod.

a— **Obisk ljubljanskih pravnikov.** Na Jožefovo se pripelje 20 ljubljanskih pravnikov pod vodstvom svojih profesorjev gg. dr. Dolenca in dr. Maklecova v Maribor. Ogledali si bodo moško kaznilnico in policijski komisarijat.

a— **Posestno gibanje.** Hišni posestnici Marija Perdan, rojena Urbanc in Marija Perdan roj. Lenček iz Ljubljane, sta prodali svojo hišo v Mariboru Prešernova ulica 24, notarjevim hčerkam Vidi, Mari in Olgi Korber za 312.500 Din.

POD JADRANSKIM SOLNCEM ?

a— Redni občni zbor mariborske podružnice SPD se bo vršil dne 22. t. m. ob 19. uri v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru z običajnim dnevnim redom.

a— **Razsvetljavo mesta še spopolnjujejo.** Pri novih lučih je nerodna naprava, da morajo vsako luč posebej prižigati, kar obrat podražuje in je treba za vsako luč napeljati še poseben vod po hišah na ulico. Nujno bi bilo potrebno, da se nova ojačena razsvetljava podaljša vsaj skozi Slovensko in Gosposko ulico črez državni most na Kralja Petra trg. Čisto nepotreben je kontrast z oslabšano razsvetljavo pred kolodvorom. Ravno tisti prostor bi moral biti glede na dejanske potrebe, raprezentacijo mesta in tujski promet najbolje razsvetljen. Upamo, da se ta nedostatek še popravi, ker bo potem res krasen pogled za tujca, ko stopi iz vlaka v mesto.

a— **Ljudska univerza.** Danes dne 18. marca ob 8. uri se bo obravnaval položaj hrvaškega narodnega gospodarstva. Predaval bo o tem velevažnem predmetu dekan trgovske visoke šole v Zagrebu g. dr. Karlović torej najmerodajnejši strokovnjak — pod naslovom »Zagrebška borza«. Vsi, ki ste v zvezi z gospodarskimi vprašanji, poslužite se te redke prilike. V pondeljek 21. marca prične etični ciklus ob vseh nadaljnih pondeljkih se bodo obravnavala etična vprašanja. S temi prireditvami je dospela »Ljudska univerza« k najvažnejši točki svojega delovanja. K sodelovanju so se pridobili naši najboljši strokovnjaki. Prvo predavanje ima vsenč. prof. dr. Veber iz Ljubljane in sicer o pomenu etike v sedanjosti in njenih psiholoških podlagah.

Svileni klobuki od 100-145 D
Slamniki od 80-125 D
Stemberger-Reš, Dunajska c. 9.

POMLADANSKE NOVOSTI
MODNI ATELJE
M. ŠARC
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4.

s— **Nesreča na lokomotivi.** V mariborsko bolnico so pripeljali strojevodjo Blaža Čiček, ki se je včeraj zjutraj ponesrečil na lokomotivi med vožnjo v Hoče. Pokvarili se mu je stroj in ga je hotel popraviti sam med vožnjo. Zato je izstopil in velel kurjaču, naj vozi počasi naprej. V tem pa ga je zgrabil stroj za desno nogo in mu jo popolnoma zmečkal. Kirurgični oddelek bolnice je zopet tako prenapolnjen, da leže bolniki že kar po dva na eni postelji in celo na nosilnicah.

Iz Celja

e— **Dijaška akademija v Celju.** Napredna dijaška organizacija »Sloga« na drž. realni gimnaziji priredi dne 7. maja ob 20. uri v Narodnem domu akademijo, dne 8. maja pa dijaški sportni dan. Čisti dobiček je namenjen deloma podpornemu društvu za revne dijake na celjski gimnaziji, deloma po centralni upravi v Beogradu. Prosimo druga društva, da se ozirajo na obe prireditvi.

e— **Celjsko mestno gledališče.** V torek 15. t. m. so gostovali na celjskem odru zopet člani dramskega gledališča v Ljubljani z igrama »Stalni gost« in »Boubouroche«. Kakor zadnja predstava »Pri lepi krčmarici« tako tudi te dve igri Celjanov nikakor nista zadovoljili. Celjska publika je vsled dobrega repertoarja izza prejšnjih let, iz katerega so vzeli ljubljanski igralci, ako so prišli v Celje gostovat, vedno najboljše, precej razvajena. Je pa to tudi upravičeno, ker ima le redko kedaj priliko, da pride do res pravega umetniškega užitka. Ako je igra vsebinsko šibka in preveč banalna, niti najboljše igranje ne more izbrisati celokupnega slabega utisa. In škoda bi bilo, ako bi se zanimanje za celjsko gledališče ubijalo še tudi s slabim repertoirjem, ko je zanj med celjsko publiko že itak premalo zanimanja. V interesu dobre stvari prosimo, da se v bodoče vprizorijo v primernih presledkih le najboljše igre, ki so torej vsebinsko in umetniško na višku.

e— **Občni zbor Občeslovenskega obrtnega društva v Celju,** ki bi se moral vršiti dne 24. t. m. se bo vršil iz tehničnih ozirov šele 28. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu hotela »Balkan«. Dnevni red je običajen.

e— **Odsek Celje za brzojavno telefonsko službo.** Po poročilu iz Beograda se brzojavno telefonski odsek v Mariboru s 1. aprilom razdeli v odsek Maribor in odsek Celje. Celjski odsek bo vodil poseben načelnik, kateremu bo prideljen strokovni uradnik. Zaradi tega se odvzameta mariborskemu odseku dva uradnika. V delokrog celjskega odseka bodo spadala okrajna glavarstva Celje, Slovenjgradec, Konjice, Šmarje, Brežice in Laško.

e— **Javna ljudska knjižnica Narodne čitalnice v Celju** bo poslovala odslej redno na mesto ob petkih, ob sredah od 5. do pol 7. popoldne.

e— **Nesreča pri delu.** V Westnovi tovarni v Gaberju pri Celju se je ponesrečil v torek dne 15. t. m. delavec Martin Regoršek iz Ljubečnega. Stroj mu je poškodoval na desni roki dva prsta, radi česar je bil oddan Regoršek v celjsko javno bolnico.

e— **Nepošten hlapec.** Josip Pečnik, ki je bil zaposlen pri tvrdki Franc Kalan v Celju, je prejel od neke stranke za premog in drva znesek Din 240, katerega pa ni oddal blagajni, temveč ga je obdržal in porabil zase. Bil je aretiran in oddan v zapore okrožnega sodišča.

e— **Dijaški kuhinji v Celju** je podarila gdč. Serajnik Sabina, učiteljica v Konjicah, v spomin na svojega pokojnega brata g. ravn. Bena Serajnika 200 Din. — Ga Franja Pfeiferjeva, gozdarjeva soproga v Konjicah je poslala znesek 117 Din 85 p, ki ga je nabralo na pustni torek po konjiškem trgu šest deklic muzikantaric.

e— **Godbeno društvo železničarjev v Celju** bo imelo dne 30. marca v posebni sobi gostilne »pri Jelenu« svoj peti redni občni zbor z običajnim sporedom. Začetek ob 19. uri.

Iz Kranja

r— *Glasbena šola v Kranju.* **Glasbena šola** v Kranju je imela dne 11. marca občni zbor. Začasni predsednik ravnatelj g. Janko Žirovnik je v svojem nagovoru naglašal, da je zlasti dandanes, ko vedno bolj izginja idealizem, potrebno vplivati z glasbo na čustvovanje posameznikov. Zavod je oživotvoril prosvetni referent Vilibald Rus v jeseni 1925; njegova je tudi zasluga, da šola uspešno napreduje. Na šoli poučujeta klavir in gosli absolvirana konservatorista gg. Zdravko Svikaršič in Fran Bruna, teorijo in mladinsko petje pa vodi g. Stanko Završnik. Danes poseča šolo 118 gojencev (71 klavir in gosli, 47 teorijo in mladinsko petje). Mnogo od teh je polovično ali popolnoma oproščenih ukovine. Tajniško poročilo izreka vsem merodajnim faktorjem, ki so gostoljubno nudili krov Glasbeni šoli, iskreno zahvalo. Prisrčna zahvala tudi vsem dobrotnikom, predvsem kranjski občini, ki je z znatnim zneskom dokazala, kako ceni to kulturno napravo, kranjskim denarnim zavodom in vsem članom, ki naj poleg enodinarske članarine dajo zavodu tudi moralne opore. Blagajniško poročilo podaja tudi razveseljivo sliko, ki bo pa vsled nabave muzikalij in glasbil kmalu potemnela. Po poročilu g. Vilibalda Rusa, nadzornika Glasbene šole, o njenem notranjem delovanju ter odobrenju in sprejetju pravil, je bil v stalni odbor soglasno izvoljen sedanji pripravljalni odbor in g. prof. Mirko Kmet namesto odišlega blagajnika.

Pom'adanski čevlji v sivem in drap
(Prodajalna nasproti Mestnega doma)
VOIKA

Iz Trbovelj

Pred splošnimi volitvami v Bratovsko skladnico

Poleg likvidacije II. rudarske skupine za Slovenijo so sedaj v ospredju javnega zanimanja splošne volitve v Bratovsko skladnico v Trbovljah. V svrho boljšega razumevanja je potrebna kratka rekapitulacija dogodkov.

Kar je najbolj razburilo duhove, so bile že znane nagrade in drugi očitki, n. pr. da je bil splošni računski zaključek dvakrat predložen, vsakokrat v drugačni obliki, čeprav z istim rezultatom, računski zaključek podpornega fonda pa je bil predložen šele na skupščini sami. Potek skupščine je bil še posebej zanimiv radi tega, ker so delavski delgati prvič oficijelno priznali dr. Žerjavov pravilnik. L. 1925. se je namreč takratna skupščina (130 delegatov) izrekla proti pravilniku, radi česar tudi ni volila članov upravnega odbora, ki so bili potem imenovani od rudarskega glavarstva. Takrat je prebral g. Marko Obrez resolucijo javnega shoda z dne 10. julija 1925., da se rudarsko delavstvo toliko časa ne bo udeležilo volitev, dokler se ne bo spremenil pravilnik. Letos pa je zlasti še opozicija zahtevala volitve novega odbora in se je pri tem opirala na § 18., ki pravi, da se mora voliti odbor vsako leto in ne vsako tretje leto, kakor je bil dosedaj običaj v vseh rudnikih. Najbolj interesantno je, da se delavstvo lansko leto ni zmenilo za volitve, letos pa jih zahteva.

Na skupščini je bil radi proučitve znižanja prispevkov v bolniško blagajno od 8 na 6 odst. izvoljen poseben petčlanski odbor. Delavstvo je namreč še vedno mnenja, da se naj prispevki znižajo na 6 odst., podjetje pa uvrsti v nevarnostno kategorijo, da plača primanjkljaj, ki bi eventualno nastal pri bolniški blagajni. Senzacija je, da je ta odbor skupno z upravnim odborom znižane prispevkov že proučil in da je prišel do negativnega zaključka. V smislu sklepa skupščine se ima sedaj, ko je to vprašanje rešeno, sklicati izredna skupščina Bratovske skladnice, na kateri ima priti do volitev novega upravnega odbora.

Rudarsko delavstvo pa zahteva še več. Ker mnogo delavskih delegatov ne uživa istega zaupanja kakor l. 1925., zahteva delavstvo v smislu Žerjavovega pravilnika *splošne volitve*, vzporedno ž njimi pa naj bi se delalo za uzakonjenje popravljenega pravilnika. Novi petčlanski odbor ima nalogo splošne volitve izsiliti, če pa to ne bo šlo, se namerava nasloviti apel na rudarsko oblast, da jih ona razpiše.

Informirani smo, da se deluje za priključitev k Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev, če bi pa ta načrt naletel na prevelik odpor, za koncentracijo vseh bolniških blagajn bratovskih skladnic v Sloveniji. Ne da bi se ogrevali za ta ali oni načrt, opozarjamo delavstvo, naj dobro premisli, predno bo hotelo uvesti novotarije.

t— *Otvoritev posvetovalnice za matere.* Danes se bo otvorila v Hrastniku posvetovalnica za matere. Poslovne ure bodo vsak torek in petek od 2. do 4. popoldne.

t— *Redukcija obrata na Doberni.* S 15. t. m. so ukinili pri Dukičevem podjetju na Doberni nočne šihte. Reduciranih je bilo 220 delavcev, od teh 98 domačinov. V kratkem je pričakovati novih redukcij, ker ni v premogovni industriji še nikdar tako slabo kazalo kakor letos, ko so ponehala naročila že koncem februarja oz. začetkom marca.

Iz Prekmurja

Ljudsko zborovanje pri Sv. Juriju. Kljub dežju, ki je namakal že par dni zemljo, se je zbralo 13. t. m. nad 2000 ljudi pri Sv. Juriju, ki so na prostem zborovali in zahtevali ustanovitev okrajnega sodišča. Da ne bi bilo mokre padavine, bi prišlo gotovo nad 5000 ljudi, saj so bili v vseh interesiranih občinah pripravljeni ognjegasci z godbami, da bi ta dan odrinili k Sv. Juriju in s svojo navzočnostjo pokazali svojo zahtevo po sodni oblasti, ki je v tem predelu Prekmurja nujno potrebna. Tako so pa bil navzoči le domači in iz sosednih občin ognjegasci z eno godbo in dvatisoč glavo množico naroda. Ves čas zborovanja je stala ta množica na prostem in enodušno ter krepko zahtevala, da se za nje nekaj stori. Saj ne prosijo mnogo, kajti ustanovitev sodišča tu gori je lahka stvar, posebno, ker je narod sam pripravil prostore za urade in stanovanja uradnikov, kar je potrdil tudi v sprejeti resoluciji. Zbor je otvoril predsednik tozadevnega akcijskega odbora g. Buček, govorili pa so g. Horvat, oblastni poslanec g. Hodošček za Radičevo stranko in notar Koder za SDS. Zastopnikov vladnih strank ni bilo blizu, dasiravno ima ravno SLS v tem okolišu glavni kader svojih volilcev. Narod vsaj vidi sedaj, koliko so vredne volilne obljube SLS. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki se dopošlje vsem slovenskim časopisom in merodajnim oblastem. Krajevne razmere so v tem predelu Prekmurja take, da ima narod polno pravico, da se njegovi zahtevi ugodi. Ustanovitev tega novega sodišča ne bi veljala državo niti toliko, kolikor jo stanejo na leto priče, ki jih vabi iz teh krajev k sodniji v Mursko Soboto.

Naši onstran granic

p— *Zadružna opekarna v Ilirski Bistrici,* ki počiva že nekaj let, pride v italijanske roke. Potem začne menda zopet obratovati. Kreditna banka na Reki se pogaja za nakup opekarne in do izročitve pride menda te dni.

p— *Obsodba tihotapcev.* Pred sodiščem v Kopru se je vršila razprava proti 5 tihotapcem iz Pirana. Prišli so z jadrnico iz Šibenika in pripeljali s seboj tudi 245 kg tobaka in 5 litrov špirita, katere so na ladji iztaknili finančni stražniki. Obsojeni so: Fragiacomo, Petronio in Radivo vsak na 2 leti in 6 mesecev zapora ter na globo 21.371 lir, Celso in Frani pa na 2 leti in 6 mesecev zapora ter na globo 21.496 lir. Sodišče je odredilo zaplembo vtihotapljenega blaga in jadrnice.

p— *Hrošči* delajo kmetovalcem veliko škodo ali oblast se ne zmeni za to, da bi pomagala zatirati te škodljivce, kakor se je vršilo pred vojno. Iz Slavine poročajo, da se je leta 1924. hroščevska golazen tako razmnožila, da je bil hrastov gozd, ki meri nekaj hektarjev, sredi junija tako gol kakor pozimi. Naslednje leto so ogrci prejedli deteljo, krompir, pšenico in oves, da so bili prizadeti kmetje obupani. Pravijo, da če se oblast ne zgane in če ne bo temeljiega boja proti temu poljskemu škodljivcu, ne bo treba prihodnje leto več obdelovati polja.

Šah

Dvignimo palce!

Moramo priznati, da nas je slovanski šahovski velemojster dr. Aljehin razočaral. In ne samo nas Slovane, ki smo si predstavljali, da bo svetovni mojster kraljevske igre naš človek, Rus. Prav tako so se nadejali tudi drugi evropski šahisti, da bo iztrgan primat domišljavi Ameriki, ki se je, kakor znano, toliko trudila, da bi na turnir ne prišli najnevarnejši evropski tekmeci ameriškega Capablance. Končno je dokaj čuden tudi izgovor ameriških listov, da so ameriški prijatelji kot gostitelji lahko povabili, kogarkoli so hoteli.

Prav, toda borba za svetovni šampionat v šahu postaja dokaj sumljiva. Težkoče so prireditelji delali znamenitemu mojstru Bogoljubovu s krasnim slovanskim imenom. Tudi dr. Lasker, več let svetovni mojster, ki so ga smatrali za nepremagljivega, ni prišel na turnir radi nežentlemenskega postopanja pri vabljenju. Aljehin, tudi eden izmed najnevarnejših, pa je vendarle prišel. Ali tudi on nas je sprva razočaral, ker smo vanj zelo zaupali. Od začetka turnirja smo šteli točke in uspehe, jezilo nas je, ko smo na svojih tablicah morali zaznamovati njegove poraze v igri z Niemcovičem in Capablanco. Z zadoščenjem smo sledili uspehom Niemcoviča, ki se je do sedaj pokazal kot najodločilnejši nasprotnik Capablance. Toda naše simpatije so bile pri njem samo do trenotka, ko smo zvedeli za njegove škodoželjne opazke ob porazu drugega slovanskega udeleženca pri turnirju — dr. Vidmarja. Treba pa je ugotoviti, da se mu je simpatični Slovenec za poraz že dvakrat revanžiral. V zadnjih dveh kolih je dr. Vidmar vobče presenetil s svojim naglim napredkom tako, da se je postavil po 15. kolu glede števila točk poleg svojega tekmeca Niemcoviča.

Prve nagrade seveda Capablanci nihče več ne iztrga. Aljehin bi namreč moral imeti samo zmage — pet zmag —, Capablanca pa same remise (s porazom se pri njem ne more računati, ker do sedaj na turnirju še ni izgubil nobene igre). Ako pa je tako, dvignimo palce Aljehinu in Vidmarju. Naj je prvi Capablanca, toda za njim naj bosta dva Slovana: Aljehin in simpatični dr. Vidmar!

Iz »Slovenskega Denника«.

Opozorilo!

Opozarjamo vse odjemalce, interesente in ostalo javnost, da gospoda Leskovec Franc in Pečnik Avgust nista več naša uslužbenca in da torej nimata pravice nastopati v našem imenu, inkasirati ali sklepati kakršnekoli kupčije.

S spoštovanjem
Društvo za prodaju Singer šivalnih mašina
BOURNE & CO. 421

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. 17. marca 1927. Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanja)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga %	Smer vetra in brzina (metri)	Oblačno 0—10	Vrsta padavine (ob opazovanju)	Vrsta padavine (v mm do 7. ure)
Ljubljana (dvorec)	7.	774·7	0·8	84	mirno	3	megleno	
	8.	774·8	1·0	83	mirno	8	megleno	
	14.	771·3	11·0	49	SSW 2	0		
	21.	771·7	6·8	62	NNE 0.5	0		
Maribor		7 4·7	2·0	92	NW 5	0		
Zagreb	8.	773·8	4·0	88	ESE 1.5	10	megla	
Beograd		773·5	2·0	91	mirno	0		
Sarajevo		772·8	3·0	84	mirno	2		
Skoplje		772·8	6·0	63	SE 0.5	9		
Dubrovnik		769·2	10·0	87	E 13	0		
Split	7.	770·4	8·0	53	NE 5	0	morje mnogo	
Praha		773·5	1·0	—	mirno	10	megla	

Solnce vzhaja ob 6.9, zahaja ob 18.9, luna vzhaja ob 18.4, zahaja ob 6.43.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 12.0 C, najnižja — 0.2 C.
Povprečni barometer je danes v Ljubljani nižji za 0.7 mm kot včeraj.
Dunajska vremenska napoved za petek: Jasno; podnevi zelo toplo.
Tržaška vremenska napoved za petek: Lahki vzhodni vetrovi. Nebo večinoma jasno. Temperatura od 7 do 18 stopinj. Morje nekoliko razburkano.

Sport

Tekme za prehodni pokal LNP.

Na praznik 19. t. m. in v nedeljo 20. t. m se na sportnem prostoru ASK Primorja ob Dunajski cesti nadaljujejo tekme za prehodni pokal ljubljanskega nogometnega podsaveza. Na praznik se odigrajo preostale tri tekme I. kola: ob 10.30 Jadran : Reka, ob 14.30 Slavija : Slovan in ob 16. uri Primorje : Svoboda. V nedeljo se odigra nato II. kolo med štirimi zmagovalci v I. kolu, in sicer ob 14.30 med Hermesom in zmagovalcem iz tekme Slavija : Slovan ter ob 16. uri med zmagovalcem iz tekem Primorje : Svoboda in Jadran : Reka. Peti zmagovalec iz I. kola, SK Ilirija, igra 25. t. m. v naslednjem kolu z zmagovalcem v tekmi Hermes : Slavija-Slovan.

Tekme 19. t. m. bodo prinesle predvidoma že jako zanimive igre, ker so si Reka, Jadran, Slavija in Slovan precej enaki protivniki. Zanimiv bo tudi prvi letošnji nastop Primorja, čeprav 19. t. m. ne naleti na baš močnega nasprotnika.

S tekmama med 4 zmagovalci iz I. kola v nedeljo se zanimivost pokalnih tekem seveda znatno stopnjuje in ker so klubi danes kolikortoliko že v treningu, je v II. kolu pričakovati napetih in ostrih srečanj.

Službene objave LNP.

(Iz seje poslovnega odbora dne 16. III.)

Pokalne tekme Jadran : Reka, Slovan : Slavija in Primorje : Svoboda, ki se vsled neugodnega vremena in terena dne 13. t. m. niso odigrale, se vršijo dne 19. t. m. v istem vrstnem redu in ob istem času na igrišču ASK Primorje.

Službujoči odborniki: dopoldne: blagajna g. Smole, rediteljstvo g. Mahkovec, blagajno upravlja SK Jadran. Popoldne: blagajna g. Smole in SK Svoboda, rediteljstvo g. Zupan.

Za II. kolo pokalnih tekem, ki se vrši v nedeljo, 20. t. m. istotako na igrišču ASK Primorja ob 14.30 oziroma ob 16. uri, se določijo za službo: blagajna g Smole in 2SK Hermes, rediteljstvo gg. Gosar in Lukežič.

Rediteljska služba klubov za 19. t. m. ostane, kakor objavljeno v «Jutru» z dne 12. t. m. Za 20. t. m. imajo sodelujoči klubi postaviti zopet vsak po dva primerna starejša reditelja, ki se morajo opremljeni s klubskimi rediteljskimi znaki javiti točno ob 14. uri službujočemu odborniku pri blagajniškemu vhodu.

Ponovno se opozarjajo klubi, da morajo postaviti za vsako tekmo po enega stranskega sodnika, in sicer primerno starejšo osebo, sicer se bo moralo postopati proti njim po § 52. kaz. pravilnika. Isto velja glede rediteljske službe; tudi za netočno vršitev rediteljske službe nosijo odgovornost klubi.

Popravlja se čitanje igr. g. Orešnika Ervina za SK Celje v «Jutru» z dne 12. t. m. tako, da ima po § 10. t. b) pravo nastopa z 19. t. m. za vse tekme.

Prvenstvena tekma Panonija : Svoboda, določena prvotno na 20. t. m., se preloži; novi termin se objavi naknadno.

Verificirajo se s pravom nastopa dne 25. III. 1927: Za ASK Primorje: Sočan Jule, Privšek Josip in Rožič Branko, slednji do nadaljnega samo za prijateljske tekme; za SK Svoboda, Ljubljana: Potrato Leopold; za SD Rapid: Pasternjak Siegfried; za SK Reka: Cimperman Alojzij; za Atletik SK: Flis Alfred, Mužga Avgust, Haberl Valter, Kač Jakob, Ključar Ivo, Kančan Josip in Wohlgemuth Leopold: za SK Celje: Žabkar Drago; za SK Šoštanj: Grenkuš Fric, Pojavnik Peter in Pirmanšek Franc; za SK Trbovlje: Kašman Ernest, Belinc Karol, Juvan Valter, Berger Rudolf, Mahkovec Anton, Pikel Franc; za SK Ilirija: Hartman Kamilo; za SK Krakovo: Demšar Vladimir in Grilc Ludovik; za TSK Merkur: Wiedmeier Albin; za SK Javornik: Otradovsky Dušan, Šišul Mirko, Schoss Rudolf, Pirc Stane, Skok Alfonz, Lasič Bogumil, Gerl Franc, Gornik Milo, Bruseschi Bruno, Domicelj Pavel, Batista Emil.

Dalje se čita s pravom nastopa dne 16. septembra za SK Rapid: Baumgartner Karol.

Tajnik II.

SK Jadran. Za pokalno tekmo s SK Reko ostane moštvo kot je bilo že določeno, enako rediteljstvo. Igrači kot reditelji morajo biti pol ure pred tekmo na igrišču. — Načelnik.

Dvodnevni smučarski izlet na Visoke (1200 m) nad Dovjem, v soboto (praznik) in nedeljo se priredi pod vodstvom sportnikov v Dovjem. Visoke, ki so pravi smuški biser so oddaljene od Dovjega samo poldrugo uro. Teren je docela nepoznan, skoraj pa je najlepši v Karavankah. Že nekaj dni je tu krasno vreme, snega pa 1 meter. Izreden užitek nudita dve skakalnici (1 looping — 2 m visoka), kateri omogočata skoke čez 10 m, poleg celodnevnega sončenja in najdivnejšega razgleda na Triglavsko pogorje, Savsko dolino, Kepo, Stolter dalje do Šmarne gore. Najlepša prilika za naše fotoamaterje, ker je še povsem neizrabljena! Sneg je osrenjen z malo prišča, popoldne ojužni. Smučke je treba nesti polovico pota, to je tričetrt ure. En dan je v programu tura: Sedlo Bočica, Baba, Vrtača (planina na koroški strani). Za ostale se vrši po želji kurz. Ker se namerava prenočiti v pastirskih kočah na Visokih, se priporoča vzeti seboj eno odejo, lahko pa se prenočuje tudi na Dovjem, kjer je stanovanj dovolj na razpolago. Odhod je v soboto zjutraj ob 8. od gostilne Janša na Dovjem.

Gradjanski se je v sredo vrnil s svoje turneje na Malti, Egiptu in Grčiji v Zagreb.

Naše mednarodne tekme. Predsednik JNS dr. Ljubo de Marchi je izjavil novinarjem, da so dosedaj perfektuirane sledeče meddržavne tekme: 10. maja Jugoslavija : Rumunija v Bukarešti, 15. maja Jugoslavija : Bolgarija v Sofiji, 28. junija Jugoslavija : Češkoslovaška v Beogradu, 9. oktobra Jugoslavija : Poljska v Beogradu ali v Zagrebu, 28. oktobra Jugoslavija : Češkoslovaška v Pragi.

ASK Primorje (lahkoatletska sekcija). V soboto, dne 19. t. m. točno ob 10. obvezen sestanek in prvi trening za vse člane in članice sekcije. Istemu imajo prisostvovati tudi odborniki sekcije Slamič L., Vindiš, Sancin D., in S. in Saksida. Načelnik.

ASK Primorje (nogom. sekcija). Danes, v petek, od 15. ure dalje trening na igrišču. — Načelnik.

Gospodarstvo

Nekaj podrobnosti o naši zunanji trgovini 1926.

Glavni uvozni predmeti tkanine, stroji in aparati.

Kakor smo že poročali, je bila naša trgovinska bilanca za l. 1926. aktivna. Podrobnejše podatke o našem izvozu smo nedavno že objavili, zato hočemo tu navesti samo nekaj podrobnosti o našem uvozu v lanskem letu. Ves lanski uvoz je dosegel 1,241.054 ton v vrednosti 7631.8 milijona papirnatih ali 696.6 milijona zlatih dinarjev. Napram l. 1925. je bil lanski uvoz manjši za 272.808 ton (za 18.02 %) v vrednosti 1121.1 milijona papirnatih ali 72.5 milijona zlatih dinarjev (za 12.81 %).

Uvoz je torej padel po količini in vrednosti. Kot eden glavnih vzrokov padanja izvoza se navaja veliko nazadovanje konzuma spričo splošnega neugodnega gospodarskega stanja srednjih slojev. Nadaljni vzrok je tudi nova carinska tarifa, ki ovira uvoz.

Glavni predmeti našega uvoza v l. 1926. so bili (v milijonih papirnatih dinarjev): **bombažne tkanine** 1057.6; **volnene tkanine** 533.6; **stroji in aparati** 384.7, **bombažno predivo** 342.5, **razni železni predmeti** 308.2, **sirova kava** 235.9, **nepredelane kože** 209.7, **premog vseh vrst** 199.2, **sirovi bombaž** 165.8, **prevozna sredstva** 148.9, **kuhinjska sol** 139.7, **elektrotehnični stroji in predmeti** 127.9, **ovčja volna** 116.1, **luščeni riž** 112.7, **petrolej** 92.9, **nepredelano in polpredelano železo** 89.0, **železna pločevina** 84.4, **rastlinska olja** 83.7, **benzin** 83.1, **tračnice, železniški materijal za mostove itd.** 76.1, **tiskarski papir** 67.2, **volneno predivo** 65.7, **vreče** 64.7, **bombažne nogavice in rokavice** 54.6, **razno bombažno blago z izjemo šivanega** 53.2 in ostalo.

Od najvažnejših predmetov našega uvoza so bili lani uvoženi (po vrednosti v milijonih papirnatih dinarjev): **bombažne tkanine:** iz Češkoslovaške 484.6, Italije 282.0, Avstrije 126.4; **volnene tkanine:** iz Češkoslovaške 204.5, Avstrije 113.4, Italije 72.0; **stroji in aparati:** iz Nemčije 137.4, Avstrije 65.4, Češkoslovaške 44.7; **bombažno predivo:** iz Italije 103.1, Avstrije 71.5, Anglije 60.8; **razni železni predmeti:** iz Avstrije 122., Nemčije 98.3, Češkoslovaške 39.2; **sirova kava:** iz Brazilije 176.7, Anglije 31.4, Italije 11.9; **nepredelane kože:** iz Italije 53.2, Zedinjenih držav 27.1, Nemčije 21.8; **premog vseh vrst:** iz Anglije 40.9, Madžarske 40.2, Poljske 29.8; **sirovi bombaž:** iz Zedinjenih držav 109.4, Angleške Indije 49.6, Anglije 3.5; **prevozna sredstva:** iz Francije 38.5, Zedinjenih držav 35.5, Italije 27.5.

Ako površno pregledamo naše uvozne predmete, vidimo, da se uvaža k nam mnogo blaga, ki bi se lahko pri nas pridelovalo v zadostni količini ali vsaj v toliki količini, da bi se lahko uvoz znatno zmanjšal. Žal, prepogosto visoke cene domačega produkta omogočajo uvoz cenejšega istega blaga. Največji je bil uvoz bombažnih tkanin, ki je znašal 13.86 % vsega uvoza. Potem sledi uvoz volnenih tkanin, katerih smo uvozili 6.99 % vsega uvoza; strojev in aparatov smo uvozili 5.04 %.

Zanimivo je, da je naš izvoz iza l. 1919. dalje po količini stalno naraščal, dočim je uvoz valoval; do l. 1922. je naraščal, v l. 1923. je precej padel, v l. 1924. je znova za malenkost poskočil, v l. 1925. se je dalje zelo povečal, a lani je, kakor smo že gori navedli, zopet znatno padel. Po vrednosti je izvoz naraščal od 1919. do 1924., potem pa je obe naslednji leti nazadoval zaradi povečane vrednosti dinarja in padanja cen poljskih produktov na svetovnem trgu. Istotako je naraščala vrednost uvoza, a samo do l. 1923.; v l. 1924. je nazadovala, v l. 1925. se je zopet dvignila, a lani znova padla. V odstotkih izražena vrednost izvoza napram vrednosti uvoza je bila: l. 1919. 23.03 %, l. 1920. 38.10 %, l. 1921. 59.60 %, l. 1922. 57.29 %, l. 1923. 96.86 %, l. 1924. 116.02 %, l. 1925. 101.73 %, l. 1926. 102.44 %.

Naša trgovinska bilanca je bila torej že tretje leto aktivna. V l. 1924. je znašala vrednost izvoza 16.02 % nad uvozno vrednostjo, v l. 1925. 1.73 % in lani 2.44 % (vrednost uvoza 7631.8 milijona, izvoza 7818.2 milijona papirnatih dinarjev).

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (17. t. m.) **Pšenica:** baška, Donava, 5 vagonov 307.50 — 310; baška, Tisa, 75 — 76 kg, 2 %, 7 vagonov 310; baška, Tisa, 2 vagona 312.50. **Turščica:** baška za 20. marca, 4 vagoni 156; sremska, okolica Novi Sad, 2 vagona 162.50. **Moka:** banatska, «0g», 2 vagona 460; baška, «5», 1 vagon 420; baška, «5», 1 vagon 380; slavonska, «6», 1 vagon 360; baška, «7», izvoz mlinov, 1 vagon 280. **Otrobi:** baški, 3 vagoni 152 — 154. Tendenca mirna.

Dunajska borza za kmetijske produkte (16. t. m.) Kupčija na merodajnih svetovnih tržiščih se giblje stalno v zelo ozkih mejah. Na dunajskem tržišču je pšenica prijaznejša. Rž je tendirala zelo čvrsto. Ječmen brez kupčije. Oves mlačen in brez kupčije. Turščica je mlačnejša, zaradi popolnega primanjkovanja zanimanja. V trgovini z moko je nastopilo malo zboljšanje. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: **pšenica:** domača 42.75 do 43.25, Tisa (79 — 80 kg) 49 — 49.50; **rž:** 37.50 — 38; **ječmen:** pivovarski I. 38 do 41; **turščica:** 24.75 — 25.75; **oves:** domači 29.25 — 29.75. Cene moki «0» v trgovini na debelo: domača 73—76, madžarska 71 do 74, jugoslovenska 67 — 70.

= **Trgovinska pogajanja s Češkoslovaško in naša mlinska industrija.** V kratkem se bodo začela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe s Češkoslovaško. Od te pogodbe pričakuje naša mlinska industrija zboljšanje svojega kritičnega položaja. Dolžnost naših delegatov je, da pri pogajanjih skušajo doseči primerne olajšave za izvoz naših mlevskih proizvodov v Češkoslovaško, katera v precejšnji meri daje prednost često slabšim madžarskim, rumunskim in ameriškim mlevskim produktom. Naša obsežna mlinska industrija, ki je precej razširjena tudi v Sloveniji, bo propadla, ako ne bo izvažala v večji meri kakor doslej.

= **Pogajanja za trgovinsko pogodbo z Nemčijo.** Iz Beograda poročajo, da je ministrstvo za trgovino in industrijo ponovno pozvalo vse gospodarske zbornice in organizacije, naj dopošljejo podatke za trgovinska pogajanja z Nemčijo. Ker bo potrebni materijal zbran in urejen najbrže do konca aprila, je pričakovati začetka pogajanj v prvih dnevih maja. Vršila se bodo pogajanja v Berlinu in bo predsednik naše delegacije naš poslanik v Berlinu Živojin Balugdžić.

= **Trgovinski stiki med nami in Ameriko.** V svrho poglobitve trgovinskih odnošajev z Zedinjenimi državami je naslovil naš generalni konzulat v New Yorku na vse zbornice v državi okrožnico s prošnjo, da se vpošljejo naslovi in podatki o naših tvrdkah, ki bi želele navesti poslovne stike s tvrdkami v Zedinjenih državah. Na podlagi dobljenih podatkov namerava konzulat sestaviti poseben register naših tvrdk. Interesenti naj pošljejo podatke o izvoznem predmetu, o razpoložljivih količinah in prodajnih pogojih Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

= **Narodna banka namerava zgraditi lastno tiskarno novčanic.** Iz Beograda poročajo, da namerava Narodna banka že letos začeti z gradbo lastne tiskarne novčanic. V Beogradu se nahaja direktor Francoske banke, ki daje potrebna pojasnila glede te tiskarne. Prostor, kjer se bo tiskarna gradila, je že kupljen.

= **Mestna hranilnica v Zagrebu znižala obrestno mero za posojila.** Kakor poročajo iz Zagreba, je zadnja seja ravnateljstva Mestne hranilnice v Zagrebu sklenila znižati obrestno mero za vknjižena posojila od 12 na 10 odstotkov, kar bo nedvomno dobro vplivalo tudi na druge denarne zavode, ki se upirajo znižanju obrestne mere. Hranilnica je znižala obrestno mero tudi za ostale vrste posojil od 14 na 12 odstotkov.

= **Redne občne zbore bodo imele:** Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani, 29. t. m. ob 4. popoldne v posvetovalnici podjetja (Dunajska cesta); Jugoslovenska industrija ulja i boja, d. d. v Ljubljani, 1. aprila t. l. ob 3. popoldne v prostorih podružnice Jadransko-podunavske banke v Ljubljani; Tiskarski in litografični zavod, knjigovežnica in založništvo J. Blasnika nasl., d. d. v Ljubljani, dne 2. aprila t. l. ob 5. popoldne v društveni pisarni (Breg); tovarna usnja Franz Woschnagg in sinovi, d. d. v Šoštanju, 3. aprila t. l. ob 10. dopoldne v tvorniční pisarni v Šoštanju. Dnevni redi vseh teh občnih zborov so objavljeni.

= V **trgovinski register** so se vpisale naslednje tvrdke: Lesna eksploatacija, družba z o. z. v Kozmincih pri Ptuju; Jugospedit, mednarodna špedicija, družba z o. z. v Mariboru; Trgovska družba Mura, družba z o. z. v Murski Soboti; «Merkator», prodaja državnih papirjev in sreč, Vrtilek & Co., družba z o. z. v Ljubljani. — Izbrisala se je podružnica Slovenske banke v Dolnji Lendavi (ker se je opustila).

= **Dva konkurza.** Razglašena sta konkurza o imovini Alojzija Božičnika, trgovca v Sevnici (prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Sevnici 7. aprila t. l. ob 9.; oglasitveni narok do 10. maja t. l.; ugotovitveni narok 24. maja t. l. ob 9.), in o imovini Janeza Gergarja, gostilničarja in posestnika v Križevcih v Prekmurju (prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Murski Soboti 21. t. m. ob 10. dopoldne; oglasitveni rok do 25. aprila t. l.; ugotovitveni narok 9. maja t. l. ob 10. dopoldne).

= **Likvidacija.** Zadruga za rejo bikov, r. z. z o. z. pri Sv. Marku niže Ptuja, je prešla v likvidacijo. Upniki se pozivajo na prijavo terjatev.

= **Odprava konkurza.** Konkurz, razglašen o imovini Ivana Zakotnika, mlinarja in trgovca v Starem dvoru, je odpravljen, ker se je sklenila prisilna poravnava.

= **Milarna v Kruševcu spremenjena v delniško družbo.** Eno najstarejših srbskih podjetij, tvornica mila «Merima», v Kruševcu (ustanovljena 1839.), se je pretvorila v delniško družbo z glavnico 10 milijonov dinarjev.

Borze

17. marca.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** investicijsko 85 — 86.50, Vojna škoda 0—345, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 195 — 197, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Merkantilna 98 — 100, Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 170, Trbovlje 0 — 400, Vevče 120 — 0, Stavbna 55 — 65, Sešir 104 — 0. — **Blago:** Zaključenih pet vagonov lesa. Tendenca za les neizpremenjeno čvrsta, za deželne pridelke nespremenjena.

ZAGREB. V zasebnih papirjih majhen promet. Vojna škoda je dalje oslabela. Promptna se je trgovala po 342.5 — 343.5, april po 345. — Od deviz je zabeležila spremembo le Italija, ki je poskočila za več točk in končala na 260.75. Narodna banka je intervenirala v devizah na London, Švico, Prago in New York. Skupni devizni promet 6.8 milijona dinarjev. Notirale so **devize:** Dunaj izplačilo 800.28 — 803.28, Berlin izplačilo 1351 do 1354, Italija izplačilo 260.16 — 262.16, London izplačilo 276 — 276.8, New York ček 56.75 — 56.95, Pariz izplačilo 222.5 — 224.5, Praga izplačilo 168.3 — 169.1, Švica izplačilo 1094 — 1097; **efekti:** bančni: Eskomptna 104.5 — 105, Poljo 16 — 17, Kreditna Zagreb 93 — 94, Hipo 64.5 — 65, Jugo 104 — 104.5, Obrtna 41 — 41.5, Praštediona 850 — 855, Srpska 142 — 143, Ljubljanska kreditna 150 do 153, Etno 180 — 220, Narodna 4450 — 0; industrijski: Dubrovačka 420 — 425, Danica 110 — 120, Slavonija 29 — 30, Trbovlje 392.5 — 393, Vevče 130 — 0, Sečerana Osijek 485 — 487.5, Drava 505 — 510; državni: investicijsko 85.25 — 85.75, agrarne 55—55.5, Vojna škoda promptna 343 — 344, kasa 343 do 344, za marc 343.5—344.5, za april 344.75 do 345.5, za maj 345 — 346.

BEOGRAD. **Devize:** Amsterdam 2288 do 2289, Dunaj 800.25 — 803.25, Berlin 1349.97 — 1352.97, Bruselj 792.5 — 795.5, Budimpešta 993.75 — 996.75, Bukarešta 33.875 — 34.375, Italija 260.83 — 262.83, London 276 — 276.8, New York 56.75 — 56.95, Pariz 222.5 — 224.5, Praga 168.25 — 169.05, Švica 1094 — 1097.

CURIH. Beograd 9.13, Berlin 123.35, New York 519 in trinajst šestnajstink, London 25.24125, Pariz 20.35, Milan 23.875, Praga 15.395, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.13, Sofija 3.7425, Varšava 58.25, Dunaj 73.15.

TRST. **Devize:** Beograd 38.15 — 38.65, Dunaj 304 — 314, Praga 64.55 — 65.05, Pariz 85.25 — 85.75, London 105.775 — 106.075, New York 21.70 — 21.80, Curih 417.50 do 424.50, Budimpešta 375 — 385, Bukarešta 12.50 — 13.50; **valute:** dinarji 37.95 do 38.65, dolarji 21.50 — 21.85.

DUNAJ. **Devize:** Beograd 12.4675 do 12.5075, Berlin 168.83 — 168.83, Budimpešta 123.85 — 124.15, Bukarešta 4.2775 — 4.2975, London 34.4575 — 34.5575, Milan 32.61 do 32.71, New York 709.50 — 712, Pariz 27.81 do 72.91, Praga 21.0125 — 21.0925, Sofija 5.11 — 5.15, Varšava 79—79.50, Curih 136.53 do 137.03; **valute:** dinarji 12.43 — 12.49, dolarji 706.75 — 710.75.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 50.275, v Berlinu 7.4.

Iz življenja in sveta

Peti evangelij in ultramontanstvo

Kot kronisti smo nedavno zabeležili vest, da je bil v Italiji najden original petega evangelija, ki ga je bil baje napisal Jožef jeruzalemski. Takisto kot kronisti smo navedli najvažnejša dejstva, o katerih govori famozni evangelij. In slednjič smo kot kronisti zabeležili, da je najdba pomembnega dokumenta povzročila obilo prahu v prizadetih krogih, da je nastal prepir glede avtentičnosti petega evangelija in se je pojavil sum, da utegne biti dokument falzificiran.

Farizeju naše poročanje ni bilo všeč. Ultramontan je zavohal bogotajstvo in je zamahnil z loparjem. Bolje bi bilo zanj, da je molčal. Prihranil bi si bil blamažo in smrtni greh.

Naši čitatelji, ki so prebrali poročilo o najdbi petega evangelija, se gotovo spominjajo, da smo pisali objektivno. Poročila, ki so jih prinesli vsi večji listi, so navajala še vse drugačna dejstva. Pobožnemu «Slovencu» pa je bilo dovolj, da je hinavsko zavil oči k nebu, češ: glej ga brezverca, kamenjajte ga! V preveliki farizejski gorečnosti pa se je zagovoril. Istočasno, ko robni proti nam, očitujoč nam bogotajstvo, pripušča izrecno možnost, da je utegnil biti najdeni peti evangelij avtentičen — o čemur se mi sploh nismo izjavili. Pravi namreč, da je že takoj spočetka **slutil**, da je peti evangelij falzifikat. Čujte, pobožni gospod je **slutil**, da je dokument potvorba! Samo **slutil** je, ko bi vendar moral biti **uverjen!** Tako uči katekizem, ki menda ni merodajen samo za prosvitljence, ki sede na katoliški podlagi.

Začetek karijere velikega igralca

Francoski igralec Max Dearly je bil pred kratkim odlikovan s križcem Častne Legije. Ko se je pred leti prvič po-

kazal na deskah, se mu najbrž ni sanjalo, da utegne kdaj dobiti tako častno odlikovanje.

Brez novca v žepu je bil prišel v Pariz.

Ker ni imel sredstev, da bi si kupil vstopnice, je šel med klakerje. Tako je prišel vsak večer zastonj v gledališče.

Nekoč je režiser potreboval peščico statistov. Vodja klakerjev je med drugimi predlagal tudi Dearlyja. Njegova vloga je obstojala v tem, da je šel s tridesetorico mladih ljudi čez oder, najstarejši med njimi pa je imel izgovoriti besede:

»Kako otožen je gozd v tej lepi poletni noči!«

Za honorar je dobil Max Dearly vstopnico k predstavi. Podaril jo je svoji prijateljici. Da bi si osvojil njeno srce, je prosil tovariša, da mu dovoli, da on izgovori omenjene besede.

Predstava se je vršila kakor po navadi. Ko je prišla vrsta nanj, je Max Dearly gromko vzkliknil:

»Kako lepa je noč v tem otožnem poletnem gozdu!«

Dvorana je prasnila v smeh, na odru je nastala buka. Ko je Dearly izginil za kulise, ga je njegov režiser pograbil in ga vrgel skozi vrata.

Pa je Max Dearly danes vseeno igralec in celo eden med prvimi v Franciji!

Zavarovanje dopustov

Že pred desetletji so uvedli na Angleškem in v Zedinjenih državah zavarovanje proti deževnemu vremenu za čas dopustov. Ta uvedba je vrlo praktična in se je v obeh anglosaških deželah sijajno obnesla.

Po njunem vzgledu se sedaj tudi Nemčija pripravlja, da upelje zavarovanje dopustov pred dežjem in sploh pred vremenskimi neprilikami. Od njega bodo predvsem imeli korist državni in zasebni uradniki, pa tudi hotelska podjetja v letoviščih in sportne prireditve. Zakaj rentabilnost poletnih in zimskih letovišč, gorskih in morskih kopališč in sanatorijev je v prvi vrsti odvisna od vremena. Poslej bo ta riziko malone docela izravnan z zavarovanjem.

Razume se, da zavarovanje proti dežju ni tako enostavno kakor n. pr. zavarovanje proti požaru, povodnji, nesreči in smrti. Treba je upoštevati, da so v raznih krajih **vremenske prilike** različne, od njih pa je odvisna višina premije. V krajih, kjer so padavine pogoste, je verjetnost neugodnega vremena večja kot drugod, in seveda tudi višja premija.

Žena Borodina,
sovjetskega zastopnika v Kantonu, ki so jo zajele severne kitajske čete.

87. letni doktorand

Kdo bi si mislil, da ima starost toliko humorja in energije, kakor jo je pokazal 87 letni Francoz Andrieux? Mož je bil do nedavno starostni predsednik francoske zbornice, torej politik, še prej pa francoski poslanik in pred tem policijski prefekt v Parizu. Ko se je naveličal politike, diplomacije in policijske službe, se je začel pripravljati na — doktorat. Študiral je in študiral in napisal doktorsko tezo v svojem 87. letu. Naloga je bila sprejeta in odobrena in Sorbonne je pozvala Andrieuxa na disputacijo. Razgovor s profesorji je trajal šest debelih ur. In pravijo, da je stari Andrieux prestal izpit odlično in da ni bil niti najmanj utrujen, ko je zapustil dvorano za izpite.

Promocija Andrieuxa za doktorja filozofije se je vršila z vsemi svečanostmi. Navzoč je bil tudi Andrieuxov prijatelj Clemenceau, ki je, obenem s profesorji, ki so doktorskega kandidata obračali na vse strani, da se uverijo o njegovi vsestranski sposobnosti, staremu doktorju iskreno čestitali k uspehu. Andrieux se hoče sedaj posvetiti profesuri, in pravi, da se nadeja od svojega najnovejšega poklica lepih sadov.

Na obe strani narobe

Grof de Valbelle, bivši ljubimec madame d'Argenson, se je javil nekoč pri soprogu svoje ljubice, ministru d'Argensonu in ga je prosil, naj mu s svojo protekcijo in s svojimi visokimi zvezami pomaga do vplivnega položaja. Minister, ki je bil zelo prebrisan državnik, a je z enim očesom gledal postrani na grofa, je plemenitašu dejal: «Dragi grof, na razpolago imam samo dvoje vplivnih mest, kakršni bi bili za vas primerni. Prvo je mesto upravnika državne ječe, drugo pa vodstvo zavoda za invalide. Katero naj vam ponudim? Če vas postavim za upravitelja državne ječe, porečejo ljudje, da sem vas tja poslal jaz; če vas pa vstoličim za oskrbnika zavoda za invalide, mi bodo očitali, da vas je tja spravila moja žena.»

Požar v vlaku Nizza-Dunaj

V luksuznem vlaku Nizza-Dunaj je v sredo na nepojasnjen način izbruhnil požar. Začelo je goreti v spalnem vagonu in ogenj se je lotil kmalu tudi priklopljenega vagona II. razreda.

V spalnem vagonu je nastala velika panika. Potniki so namreč že legli k počitku in so se zelo prestrašeni dvignili ter odhiteli v sosodni voz, kjer ni pretila nobena nevarnost. Strojevodja je ustavil lokomotivo sredi proge in sprevodniki so oba goreča vagona odpeli ter ju ostavili na tračnicah, da sta zgorela do kraja.

Povzročeno škodo bo morala kriti družba spalnih vozov. Izguba je velika, kajti samo prtljaga potnikov, ki je bila uničena, je bila vredna nad 3 milijone lir.

Naraščanje vpepelitev

Dunajčani se bolj in bolj odvračajo od starih pogrebnih navad, ki velevajo, da je treba mrliče pokopati. Samo v prošlem mesecu februarju je bilo vpepeljenih 244 trupel. Med njimi je bilo 145 moških in 99 ženskih mrličev.

Zelo značilno je, da je nad polovica v krematoriju sežganih mrličev pripadala rimsko katoliškemu veroizpovedovanju. Brez konfesije je bilo samo 29 pokojnikov, po 20 pa jih je pripadalo luteranski in židovski veri.

Sploh se opaža, da vlada na Dunaju za vpepeljevanje mrličev vedno večje zanimanje. V primeri z letom 1924. je število letošnjih vpepelitev v februarju poskočilo za več nego 100 odst.

Kitajski pisatelji in moderna tehnika

Kitajci so vzlic številnim svojim revolucijam še vedno konservativni in ne najmanj njihovi pisatelji. Čujmo, kako eden od njih razlaga funkcijoniranje enotračne železnice:

«Tuji hudiči so spustili na zemljo železnega zmaja, ki mu iz gobca puhti ogenj, na repu pa vleče seboj ljudi in blago . . .»

«Toda,» nadaljuje duhoviti podanik države Srede, «zmaj se je sprva upiral in se ni hotel ganiti. Pa so mu pred gobec položili železno vrv, ki jo je pogoltnil in ki mu je na drugem koncu trupa prišla zopet na dan . . . Da mu olajšajo požiranje, so mu čeljust namazali z oljem, ki so si ga napravili iz človeškega mesa.»

«Ali zdaj razumete,» končuje pisatelj, «zakaj Evropci kupujejo kitajsko deco in celo odrasle Kitajce?»

Človek – netopir

Prihaja čas, ko se bomo ljudje izpremenili v prhutarje: In sicer v take netopirje, ki letajo po dnevi, ob solnčnem svitu.

Na aerodronu v Hendomu na Angleškem je te dni izvajal svoje akrobatije letalec angleške zračne mornarice Artur Dobbs. Navezal si je pod pazduho balončke, na katere je pritrdil posebne peroti in se je pognal v višino. Baloni so ga nesli vedno višje, in ker je pihal ugoden veter, je z veščim krmarenjem letel v tisto smer, ki se mu je zdela najpripravnejša. Nekaj časa je prav na originalen način skakljal po zraku. Slednjič pa se je revež zaplel 18 metrov nad zemljo v električno žico z visoko napetostjo, ki ga je usmrtila. Tako je končal prvi poskus človeškega netopirstva s smrtjo drznega letalca. Toda upajmo, da ta bridek primer ne bo oplašil njegovih naslednikov.

× *Viseča železnica med Berlinom in Essenom.* V porurskih industrijskih krajih se resno bavijo s projektom viseče železnice, ki bi spajala nemško prestolico z Essenom. Na tej progi bi vozili vlaki z bliskovito naglico 200 km na uro. Govorijo celo o fantastični brzini 400 km, ki jo ne dosežejo niti prometni aeroplani. Društvo za naseljevanje Porurja je že določilo v svojem proračunu večjo vsoto za vzdrževanje komisije, ki naj pretehta načrt in izreče, če se da ta projekt uresničiti ali ne.

× *Aparat za registriranje strojnega dela.* Inženjer Huppert, asistent na dunajski tehniki, je pretečeni teden razkazoval predstavnikom znanosti in tehnike svoj novi izum — aparat, ki avtomatično beleži delo poljubnega stroja. Registrator ne zaznamuje le števila obratov in vrtilnih momentov, ampak tudi delo, ki ga stroj v resnici izvrši. Aparat avtomatično beleži diagrame dela, tako da je iz dobljenih krivulj natančno razvidno, kako je bil stroj tekom celega dneva obtežen. Huppert uporablja v registratorju parabolsko računalo, ki mehanično izračuna produkt iz vrtilnega momenta in iz obratov, kar znači pozitivno delo, ki ga opravlja stroj. Ravnatelj avstrijskih železnic Tausig je že odredil, da se Huppertov aparat praktično preizkusi na železniških lokomotivah.

Šahovska bitka

v Newyorku se nagiba h koncu. V polnem razvoju pa je bitka ljubljanskih dobaviteljev oblačil. Gre za to, kdo bo nudil **najlepša pomladanska blaga** za obleke in površnike ter **po najnižji ceni.** Zgleda, da bo **zopet** zmagala tvrdka:

Drago Schwab, Ljubljana.

Protiangleško gibanje na Kitajskem
Pogled na evropski del angleške koncesije v Hankovu, ki so jo kuliji v navalu besa malone popolnoma razdejali.

4. 1/2 6. 1/2 8. 9.

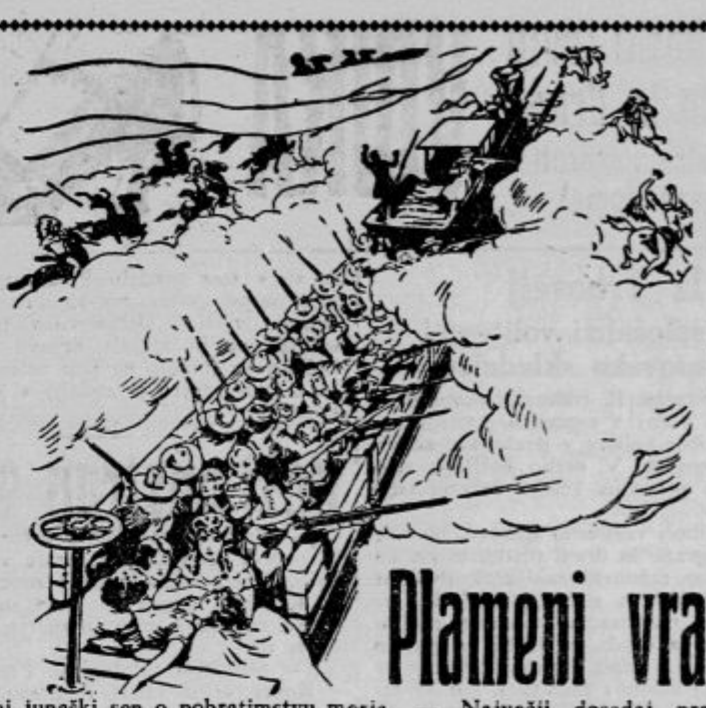

4. 1/2 6. 1/2 8. 9.

Plameni vranec

Veličastni junaški sen o pobratimstvu morja. — Največji dosedaj predvajani FOX-FILM. — Tri leta je močni ameriški Fox-koncern delal na tem gigantskem filmu. — Velefilm «Plameni vranec» prikazuje zmago človeškega razuma nad surovimi elementarnimi močmi. — V tem kolosalnem filmskem delu vidimo zidanje mest, velike boje z Indijanci, tisoče ljudi iz vseh delov sveta, tisoče in tisoče divjih živali iz Texasa ter veliko ljubav krasne Miriam in mladega Brandona.

Glavne vloge v tem filmskem remek-delu kreirajo:
prekrasna MADGE BELLAMY in edini naslednik Rudolfa Valentina simpatični GEORGE O'BRIEN. — Opozarjamo Vas na razstavljene reklamne fotografije! Vsled ogromnega interesa, ki se opaža za ta velefilm, se prodajajo vstopnice tudi v predprodaji.

Elitni Kino Matica, najudobnejši kino v Ljubljani. Tel. 124.

Propadanje „odrešenega" Trsta

Trst, sredi marca.

Te dni sem si ogledal staro tržaško svobodno luko. Priznati moram odkrito, da se mi je milo storilo, ko sem gledal to razdejanje: ob pomolu IV. in sosednjem nabrežju niti ene ladje, med pomolom IV. in Lloydovim pomolom 1 Lloydov parnik, ob Lloydovem pomolu 2 Lloydova parnika, med Lloydovim pomolom in pomolom II. Tripkovičev «Bellanoch» in jugoslovenski «Majdan» (Split), ob pomolu II. jugoslovenski »Žiga Kopajtić« (Sušak) in 1 parnik italijanske družbe «Puglie» (Bari), med polomom II. in I. prazno, ob pomolu I. mala Cosulicheva «Gilda», prazna Lloydova «Fenicia» in «Cleopatra», ki je izkrcavala čebulo, ob pomolu 0 prazno, ob valolomu 1 angleški parnik, ki izkrcava premog. To je vse. V vsej stari svobodni luki, kjer je nekdaj redno izkrcavalo in krcalo 50 do 60 parnikov, vsega skupaj 11 parnikov in še teh polovica praznih!

Taka je resnična slika tržaškega prometa.

Sedaj pa nekoliko statističnih številk, ki naj izpolnijo to sliko.

V letu 1925 se je uvozilo v Trst po suhem 1,393.243 ton, v letu 1926 pa 1,387.595 in znaša torej razlika navzdol 5648 ton. Po morju se je leta 1925 uvozilo 1,916.882 ton, v letu 1926 pa 1,491.580 ton, primanjkljaj torej 425.302 tone. Skupna razlika znaša torej 430.950 ton.

Izvoz po suhem je l. 1925 znašal 1,219.193 ton, v letu 1926 pa 951.418 ton, z razliko navzdol za 267.775 ton; po morju se je l. 1925 izvozilo 936.659 ton, v letu 1926 pa 934.482 ton, torej 2177 ton manj.

Vsevkupni promet je v letu 1925 znašal 5,465.978 ton, v letu 1926 pa 4,765.076 ton, torej 700.902 tone manj. Promet preko Trsta se je potemtakem v letu 1926 skrčil za 70 tisoč 90 vagonov napram predidočemu letu, za 223 vagonov na dan, če računamo 300 delovnih dni na leto, ali pa približno 18 odst.

Zanimive so številke prometa s posameznimi državami tržaškega zaledja.

Prvo mesto je zavzemala še vedno Češkoslovaška s 572.720 tonami (411.800 ton uvoza, 160.920 ton izvoza). Za njo prihaja Avstrija s 435.976 tonami (259.016 ton uvoza, 176 tisoč 960 ton izvoza). Na tretjem mestu je Jugoslavija z 281.602 tonami (uvoz po morju 15.593, po suhem 140.222, skupaj 155.815 ton; izvoz po morju 54.599, po suhem 71.188, skupaj 125.787 ton). Potem slede: Grčija z 190 tisoč 320 tonami, Egipt z 124.511, Turčija z 118.585, Nemčija z 107.033, Rumunija z 81 tisoč 472, Madžarska z 75.904 (uvoz 42.379, izvoz 33.525 ton), Poljska s 56.266, Rusija z 21.035 in Bolgarija s 14.190 tonami.

Z ozirom na promet s posameznimi ter navedenimi državami je treba pripomniti, da se je promet v letu 1926 skrčil vsepovsod, izvzemši samo Turčijo in Madžarsko. Glede Češkoslovaške se poudarja, da je promet ostal skoraj neizpremenjen, da je prevoz premoga popravil odpadek sladkornega prometa, da pa se silno čuti konkurenca Hamburga. Glede Avstrije se navaja, da sta nemška in jugoslovenska konkurenca odvzeli Trstu mnogo prometa. Za jugoslovensko trgovino se pravi, da se orijentira v smislu direktnih zvez z producenti. Zlasti pa se navaja kot udarec za Trst, da so italijanske oblasti prepovedale tranzit krompirja iz Slovenije. Promet z Grško da je še kolikortoliko zadovoljiv, da se pa tudi tu čuti konkurenca Hamburga, kakor v prometu z Egiptom. Promet z Nemčijo je zaradi konkurence nemških luk padel od 11.271 na 10.703 tone. Za Poljsko in Rumunsko se upa, da se bo promet dvignil, a glede Rumunske se poudarja, da je žitni promet zaradi slabe kakovosti rumunskega blaga v zadnjem času nekoliko padel. Znatno je padel tudi promet z Bolgarijo, zlasti ker delata v glavnem prometnem predmetu, tobaku, Grčija in Turčija veliko konkurenco Bolgariji.

V krogih tržaške trgovske zbornice, ki se trudi na vse mogoče načine, da bi našla sredstva, s katerimi bi se zopet dvignil promet preko Trsta, se stavi vse upanje v konferenco na Semeringu, ki naj bi promet zaledja zopet napeljala v Trst. Glede Češkoslovaške se poudarja potreba revizije italijanskih carinskih tarifov. Za Avstrijo naj bi se dosegel sporazum med Hamburgom in Trstom, a treba bi bilo ožjih stikov med tržaškimi in avstrijskimi trgovskimi krogi. Glede Jugoslavije se upa le še na promet s Slovenijo in italijanska vlada naj bi dovolila posebne železniške in carinske tarifne olajšave. Prometu z Madžarsko se bo treba skoraj popolnoma odreči, če se sklene med Budimpešto in Rimom sporazum za madžarski izhod na morje preko Reke. Da se zboljša promet z Grško, je treba priti v okom konkurenci Hamburga, Galaca in jugoslovenskih luk. Poljska želi večjega zanimanja italijanskega trgovstva za poljske proizvode in pa tranzita italijanskega uvoza v Rusijo preko Poljske. Promet z Nemčijo je popolnoma odvisen od sporazuma med Hamburgom in Trstom. Za promet z Rumunsko in Bolgarsko bi bilo treba, da tržaško brodovje izpodrine sicilijanske in apulske jadrnice, ki sedaj večinoma dobavljajo ta promet, a za Turško da bi bilo najprakladneje, da bi svoja velika razpečevalna skladišča, ki jih ima sedaj za svoj izvoz, premestila iz Hamburga in Londona v Trst.

Tako si predstavljajo v krogih tržaške trgovske zbornice bodoče izboljšanje prometa na podlagi nekih povlastic, ki naj bi jih države tržaškega zaledja priznale Trstu v svojo lastno — škodo! Hamburg, Galac in jugoslovenske luke naj bi se odrekle svojemu prometu, da bi živel Trst. Nemčija, Češkoslovaška, Avstrija in Jugoslavija naj bi svoje železniške tarife izpremenile tako, da bi se promet navajal od njihovih cenejših in udobnejših, zlasti vodnih prometnih potov v Trst, dasiravno ima na eni strani Nemčija ves interes na tem, da v čim največji meri zaposluje svoja pristanišča in vendar Jugoslavija ne bo na korist italijanskemu Trstu odvzemala celo svojega lastnega prometa svojim lukam!

Ko gre pri tržaškem prometu predvsem in skoraj izključno za tranzitni promet, pri katerem italijanski carinski tarifi sploh ne prihajajo v poštev, je upanje, da bi italijanske carinske olajšave v znatnejši meri pripomogle k zboljšanju tržaškega prometa, pač precej jalovo, in še tem bolj, ker se tudi italijanski trgovski svet čim dalje bolj opriiema načela direktnih zvez z inozemskimi producenti in išče potem za uvoz iz inozemstva najkrajša pota, ki pa večinoma ne gredo preko Trsta. Ravno tako pa je tudi z italijanskimi železniškimi tarifnimi olajšavami. Naj Italija še tako zniža tarife na vseh treh železnicah, ki od severa vodijo v Trst, ne morejo te olajšave odtehtati dobička, ki ga ima n. pr. Češkoslovaška od svoje vodne poti po Labi do Hamburga. Od Trbiža do Trsta preko Vidma je 177 km, od Podbrda do Trsta 110, od meje pri Rakeku do Trsta samo 93 km. Pri tako kratkih progah so tudi največje olajšave za oddaljenejše zaledje brezpomembne in prihajajo v poštev edino le za neposredno sosedstvo, ki je itak vezano na Trst kot najbližjo luko. Pripomniti pa je tudi še treba, da so Benetke oddaljene od Trbiža tudi samo 230 km in da bi v slučaju tarifnih olajšav za Trst brez dvoma ne samo zahtevale, temveč tudi dosegle iste pobolške.

Tako torej Trst tudi za bodoče ne more upati na zboljšanje svojega položaja, temveč edino le poslabšanja. To poslabšanje se tudi že napoveduje. Statistika tržaškega prometa za prva dva meseca letošnjega leta govori v tem pogledu tako jasno, da ne more biti niti najmanjšega dvoma:

Lani je došlo v prvih dveh mesecih po železnici 2,344.052, po morju 2,521.650, skupaj 4,865.702 kvintala, letos pa po železnici 2,363.727, po morju 2,247.709, skupaj 4,611 tisoč 436 kvintalov. Odšlo pa je lani po železnici 1,726.217, po morju 1,592.369, skupaj 3,318.586 kvintalov, letos pa po železnici 1,472.336, po morju 1,517.427, skupaj 2,989 tisoč 763 kvintalov. Padel je torej promet v obeh smereh. Skupni promet je znašal lani po železnici 4,070.269, po morju 4,114.019, skupaj 8,184.288 kvintalov, letos pa po železnici 3,836.063, po morju 3,765.136, skupaj 7,601.199 kvintalov. Razlika navzdol znaša tako 583.089 kvintalov ali 5830 vagonov, kar pomeni 120 vagonov na dan, ali približno 9.3 odstotke.

Vsevkupni promet v letu 1926 je zaostajal za vsevkupnim prometom v letu 1925 za približno 13 odstotkov, letos pa je v prvih dveh mesecih padel še za nadaljnih 9.3 odstotka napram lanskemu. Tako gre pač vedno bolj navzdol, in kar je najžalostneje: brez vsakega upa, da bi se to padanje dalo zaustaviti. Trstu je usojena — smrt!

GOWE Silber — Christian Gottlieb Wener d. d. Auerhammer b. Aue. — GOWE Alpacca

Zastopstvo: **Alfred Krauser, Subotica.**

Ažuriranje
robcev in perila in entlanje čipk izvršuje najceneje
TONI JAGER
Ljubljana — Dvorni trg štev. 1.

Dopisi

ZG. ŠIŠKA. V nedeljo 6. t. m. je vprizoril dramski odsek Narodnega prosvetnega društva Vodnik veseloigro «Stri grehi», ki je bila kot celota dobro podana, posamezne vloge pa zelo pomanjkljive. G. Prestor v vlogi Zapotocky je sicer dober, samo premalo možat je bil za konzula v starosti 60. let in enkrat za vselej naj bi se odvadil smeha na odru. G. Grmek v vlogi Kučera, polkovnik v pokoju, bi bil lahko bolj ponosen na svoj bivši stan in zato bi moral biti bolj energičen v gestah kakor v govoru. G. Jančič v vlogi tovarnarja je podal svojo vlogo dobro ter se mu pozna, da je že rutiniran. Katra, služkinja pri Zapotockem, g. Beliševa L., bi morala podati svojo vlogo v starejšem stilu in svojo običajno sitnost izraziti tudi na odru; v nekaterih monologih je bila prehitra. G. Beličeva Mici v vlogi Eme je bila v nekaterih scenah premrtva, posebno v zadnji sliki, ko pripelje svojega zaročenca. Kakor tudi g. Horly - Križaj, čeprav je imel kratko vlogo, bi jo lahko podal z večjo uglajenostjo. Nimrtondlova — gdč. Bizovičerjeva in Šoulova — gdč. Krečova sta podali svojo vlogo sijajno in zaslužita priznanje, izredno se je odlikovala Krečova z afektirano govorico. Sedaj naj pride na vrsto tudi naš popularni Koman, ki je svojo nalogo izvršil brezhibno in s svojim humorjem zabaval skozi celo igro naše publiko. K splošnosti imam za pripomniti to, da naj v bodoče pazijo igralci, kakor tudi režiser naj posveti več pažnje na izgovorjavo; posebno pri nedoločnikih bi moral odpasti oni nesrečni i, ki kar po ušesih zadoni. Moralni uspeh dober, gmotni pa skrajno nezadovoljiv, zato naprošam našo cenjeno publiko, da poplača igralčev trud s tem, da napolni sicer majhno dvorano do zadnjega kotička. — Z. P. A. L.

RADOVLJICA. Sokolsko gledališče uprizori na praznik, dne 19. t. m. ob pol 8. zvečer in v nedeljo ob pol 4. popoldne Anzengruberjevo kmečko komedijo «Slaba vest». Od tega pisatelja smo videli na našem odru že igri «Romarji» in «Dolski župnik», ki sta obe zelo ugajali. Tudi «Slaba vest» ne zaostaja za njima in nam priča, česa so zmožni svetohlinski pobožnjakarji, kadar gre za njihove koristi. Ker tudi veselih prizorov ne manjka, bodo prišli vsi posetniki na svoj račun. 415

LOŠKA DOLINA. Malokdaj se čita v časopisju o naši dolini. Svet bi sodil, da smo zaspanci, pa to ni res. Sokolsko društvo v Starem trgu, ki se je ustanovilo po prevratu, pridno deluje v prospeh ljudstva. Ideja Sokolstva prodira v vse sloje tukajšnjega prebivalstva. Lep uspeh delovanja Sokola se zrcali v zgradbi Sokolskega doma, ki je ponos cele doline. Moderna zgradba popolnoma odgovarja zahtevam društva. Delovanje društva se je zelo povzdignilo s postavitvijo gledališkega odra, kjer prireja Sokol od časa do časa koristne predstave, od katerih ima občinstvo kulturen, društvo pa gmoten dobiček. V nedeljo, dne 13. t. m. so člani Sokola priredili Nestroyevo burko «Lumpacij vagabund» pod spretnim vodstvom brata Zidarja. Igralo se je v splošnem dobro. Občinstvu so najbolj ugajali Limež, Kneftra in pa tudi Šivanka. Z dobro igro nas je presenetil zlasti slikar, upamo, da ga v bodoče vidimo v daljši ulogi. Strežaj je rešil svojo ulogo častno. Originalen je bil tudi krošnjar. Izmed ženskih ulog je bila najbolje igrana uloga Pepce. Pri nekaterih igralcih bi želeli razločnejše in jasnejše izgovarjave; zlasti pa naj opustijo izraze, ki jih rabijo v domačem narečju. Pričakujemo, da nam Sokol v kratkem priredi zopet kaj zanimivega.

JESENICE. Dramatični odsek tukajšnje «Edinosti» je gostoval v nedeljo, 13. t. m. zvečer na Hrušici z igrama «Brat Sokol» in «Če sta dva». Obe igri sta dokazali, da so se igralci in igralke resno pripravili na uprizoritev. Zato je posebno druga igra efektno uspela kljub raznim oderskim neprilikam. Na večjem odru bi bil gotovo še večji uspeh. Prepričani smo, da je bila to preizkušnja igralcev za nadaljne igre v večjem obsegu. Dokazali so, da ob resni pripravi smemo pričakovati še večje igre, ki bodo nudile «Edinosti» moralni in finančni uspeh. Radi skrajno slabega vremena je bila udeležba vseeno častna. Dobro bi bilo, ako bi ob takih prilikah vozil poseben vlak na Hrušico, kar bi bilo lahko mogoče. Škoda, da ni nastopil društveni tamburaški zbor, ki radi bolezni dveh članov ni mogel absolvirati svojih točk; njegov nastop bi publiko še bolj navdušil. «Edinstvu» pa kličemo: Naprej in še mnogo uspeha. — G l e d a l e c.

RAKEK. Dramska sekcija JNAD «Jadrana» gostuje v nedeljo 20. marca v Sokolskem domu na Rakeku z zanimivo komedijo «Ljubezen sedemnajstletnega». Jadranova sekcija je gostovala že pred dvema mesecema na Rakeku s Cankarjevim «Pohujšanjem v dolini Šentflorjanski» in komedijo «Jutro, dan, noč» ter dosegla z njima velike uspehe. Oba večera je občinstvo napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Ker vlada za gostovanje Jadranove dramske sekcije veliko zanimanje, priporočamo vsem, da si nabavijo vstopnice v predprodaji. Začetek ob 8. zvečer.

VRHNIKA. Razveseljivo je dejstvo, da je prisostvovalo minulo nedeljo predavanju tako lepo število poslušalcev. Ker nas prihodnjo nedeljo obišče naš stari znanec in eden najboljših predavateljev, g. dr. Fran Dolžan, upamo, da bo nedeljsko predavanje še bolje zasedeno kot zadnje. G. prof. Dolžan nam bo govoril o zelo lepi in važni snovi: O stališču človeka v naravi. Naši mladini priporočamo, naj se v lastnem interesu bolj briga, da si pridobi v teh težkih časih tako potrebno umstveno in srčno kulturo. In drugi naši sloji se tudi premalo brigajo za te vrste ideale; egoizem, posedanje po gostilnah itd. je še vedno najvišji ideal. Za eno urco se vsak, ki ljubi napredek in lepoto, lahko utrže. Agitirajte tedaj, da bo zanaprej večja udeležba pri predavanjih. — SDS.

ŠMARTNO PRI LITIJI. V začetku tega meseca sta odšla od nas dva naša prijatelja in sicer: upokojeni šolski vodja g. Mihael Debelak, ki se je preselil na Mlino - Bled v svojo vilo «Zlato Brdo», in g. Venceslav Perko, ki je nastopil voditeljsko mesto v šoli pri Sv. Križu pri Litiji. Gospod Debelak je bil vodja tukajšnje šole polnih 22 let in se je ista pod njegovim vodstvom razširila iz četvero- v šestrazrednico. Zlasti mnogo zaslug si je pridobil za obrtno-nadaljevalno šolo, katero je vodil z izredno ljubeznijo in požrtvovalnostjo in dosegel tudi jako lepe uspehe, ki so bili vidni na šolskih razstavah koncem vsakega šolskega leta te šole. Tudi javnega življenja se je pogosto in z vnemo udeleževal. Bil je svoje čase član občinskega odbora, štejemo ga med ustanovnike društva za zgradbo Sokolskega doma (društvo ga je imenovalo častnim članom), bil je več let njegov predsednik. Odborniška mesta je zasedal pri Sokolu, pevskem društvu «Zvon», bivšem Bralnem društvu, pri Kmetski hranilnici, katere voditelj je bil mnogo let. Pri krajevni organizaciji SDS je bil več let predsednikov namestnik. Gosp. Perka in njegovo soprogo bosta pogrešala zlasti pevsko društvo v svojem zboru in «Sokolski oder». Da se dostojno poslove od obeh vrlih javnih delavcev, so jim priredila društva 24. m. m. odhodnico v prostorih sokolske dvorane. Globoko zamišljena sokolska beseda br. Dr. Krevlja, tovariško slovo g. Tomazina, resne besede g. Izgorška v imenu društva za zgradbo in gasilstva, ljubka zahvala g. Mandelja v imenu učencev in iskrene besede g. Fincingerja imenom staršev in mojstrov, pevske točke, zlasti ona «Oj preljuba šmarska vas» in pa neutrudljivi tamburaški zbor, vse to je dvignilo razpoloženje napolnjene dvorane navzočih do zgodnjih jutranjih ur.

ZAGORJE. Litijska podružnica SPD je poverila za svojega zaupnika g. učitelja Janeza Kopřivo, ki pobira letošnjo članarino v znesku 25 Din. Izdaja pa tudi nove legitimacije. Gospod učitelj Frančišek Vidic pa je sprejel akcijo za nabiranje prostovoljnih doneskov za opremo planinske koče na Sveti Gori. — Odbor SPD. Litija.

STUDENCI PRI MARIBORU. Dekliška osnovna šola nas je 5. in 6. marca razveselila z uprizoritvijo Pečjakove mladinske igrice «Kraljičina z mrtvim srcem». Ta ne posebno hvaležna pravljica je uspela pod spretnim vodstvom ge. učiteljice Finkove tako, da so se gledalci izvrstno zabavali in niso mogli dovolj prehvaliti izborne igre vseh malih igralk, ki so še posebno imponirale s krasnimi kostumi. Obilen trud igralk in režiserke je bil z moralnim uspehom dobro poplačan, slabši je pa gmotni uspeh. Uprizoritev bi zaslužila večji obisk, posebno iz Maribora.

Najnovejša moda
Poudre Mon Parfum
Bourjois-Paris

NOGAVICE
TRADE MARK
z znamko in žigom
ALS
„KLJUČ"
najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Bolečin nimam nič več! Seveda preje so me nadlegovale razne bolečine, glavobol, zobobol, neuralgija, revmatizem, sedaj pa je vse to brez sledu izginilo. Našel sem talisman, ter ga visoko cenim in spoštujem, to je

Aspirin-tablete Bayer,

pristne samo v originalnih Bayerovih omotih z modro-belo-rudečo varstveno znamko.

Sokol

Mariborska Sokolska župa

je imela svoj redni občni zbor dne 6. marca. Pred njim se je vršila seja zbora društvenih načelnikov, ki je po poročilu dosedanjega br. župnega načelnika Kranjca sklenil predložiti občnemu zboru, naj se vrši v letu 1927. župni zlet MSŽ, združen s tekmami, ter naj se zaprosi radi tega savezna skupščina, da odveže MSŽ obveznosti prisostvovanja pri otvoritvi Sokolskega doma na Taboru. Za župnega načelnika je bil nato izvoljen br. Mačus, za načelnico s. Nabergojeva. Obe izvolitvi je občni zbor potrdil. Podnačelnika sta brata Hočevar in Janko Detelja, podnačelnici sestri Vlasta Tomažičeva in Adela Peričeva. — Za občni zbor sam, ki ga je otvoril br. župni starosta Jul. Novak s pozdravom udeležencem, zlasti saveznemu zastopniku br. Smrtniku, ter bratoma E. Ganglu in dr. Pivku, katerima se je poslal pozdrav pismeno, so bila izdana posebna poročila kot ponatis iz 3.-4. številke župnega Vestnika. Iz njih posnemamo kot najvažnejše te-le podatke: Župa šteje 32 edinic z 2671 člani, oziroma članicami. Starešinstvo je imelo 18 sej, vložni zapisnik izkazuje nad 700 številk. Praškega zleta se je udeležilo 252 članov, oziroma članic, med njimi 78 telovadcev in 24 telovadk; v sprevodu je bilo 108 članov s 4 prapori. Tekmovali sta dve vrsti naraščaja in dve vrsti članstva; rezultati še niso znani. V pomladi 1926 se je vršil tridneven lahkoatletski in igralni tečaj, spomladi 1927 pa se vršita 14dnevna prednjaška tečaja za člane in nato za članice. Za nameravani župni zlet so bile izdane vaje za naraščaj in tekmovalne vaje v posebni brošuri. V župi so 4 Sokolski domovi, 5 društev je brez telovadnice. V higijenskem oziru so preskrbljena društva slabo. V župnem območju je 86 prednjakov in 38 prednjačic. V preteklem poslovnem letu je bilo vpisanih skupno 24.658 telovadečih, ki so v 7064 telovadnih urah dosegli velikanski skupni obisk 106.089 Denarnega prometa je imelo župno starešinstvo 255 tisoč 319.28 Din, čista župna imovina znaša 66.083.47 Din. Župni davek je bil določen na 10 Din. Pri župnem starešinstvu obstoje še prosvetni, manjšinski in zdravstveni odsek, ki po možnosti z vso vestnostjo vršijo svoje naloge.

Iz poročila župnega nadzornika je zanimiv pasus: «Godi se v zadnjem času, da se nekateri naši člani — v raznih društvih — pošteni, napredni in nacijonalni možje in mladeniči, bratijo s takimi političnimi strankami, ki niso napredne in nacijonalne in jih podpirajo v škodo naprednih in nacijonalnih. Bratje! Tu ni kompromisov! Idite k takim članom in prepričajte jih o njihovem nesokolskem ravnanju! Ako priznajo svojo zmoto, jim bodi odpuščeno, ako pa vztrajajo v svojem nepravilnem naziranju, odslovite jih brez srda v srcih iz svojih vrst! Ni jim mesta med nami! Edino pravilno stališče! Vsa poročila so bila odobrena in odstopajočemu starešinstvu je bila dana odveza.

Volitve pa so dale ta-le rezultat: starosta Jul. Novak, podstarosta dr. Gorišek, dr. Šalamun in dr. Boštjančič, tajnik Struna, blagajnik Kocmut, zapisnikar dr. Berlic, prosvetar dr. M. Šauderl, matrikar Lj. Kranjc, manjšinar svet. J. Sernec, župni nadzornik J. Ješovnik, sanitetni referent dr. Sekula, odbornik dr. Travner, namestniki: Zotter, Bureš in Veblé; preglednika računov: Haller in Hren; urednik župnega Vestnika M. Kovačič.

Izmed slučajnosti je najvažnejši sklep odobritev predloga zbora društvenih načelnikov glede župnega zleta, oziroma zaprositve za razrešitev obveznosti pri otvoritvi «Tabora»; za slučaj pa, da savezna skupščina župe ne bi razrešila obveznosti, se pooblašča župni odbor, da sklepa o nadaljni usodi župnega zleta.

Občni zbor je potekel zelo živahno, deloma celo burno, kar pa je razveseljivo dejstvo, ki dokazuje, da pulzira v MSŽ zdrava kri. V tej zavesti: Krepko po začrtani, smotreni poti naprej! A. J.

Po vsej Sloveniji gre glas, le „Domovina" je za nas!

Foto
aparati in potrebščine po nizkih cenah v zalogi
drogerija ANTON KANC, sinova, Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Aparati v trgovini na ogled — Zahtevajte cenik za ostale potrebščine.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·— Najmanjši znesek Din 10·—

Službe dobe

Učenca za trgovino z mešanim blagom, s primerno šol. izobrazbo sprejme Josip Langeršek, Marenberg. 7390

2 žagarja dobro izvežbana, za venecijanski gater takoj sprejme Jakob Pleše i sin, pilana, Lokve, Gorski kotar. 7393

Hotelskega slugo z dobrimi spričevali išče hotel Štrukelj. 7418

Več krojačev dobro izvežbanih za damsko delo, sprejme tvrdka Drago Schwab, v Ljubljani. 7439

Učenca nad 14 let starega takoj sprejmem za mesarsko in prekajevalsko obrt. Ako se uči 3 leta, skrbe za obleko starši, če pa 4 leta, ima obleko prosto. Karlović i drug, Crikvenica. 7368

Služinčad kuharice, sobarice, natakarice, hišne itd. dobe najlažje s l u ž b e v Beogradu ako se zglase v birou Ekonomija, Beograd, Visana 11 6220

Lep zaslužek nudim starejši dami, katera bi potovala s vzorci kot zastopnica-posredovalka po deželi. Reflektira se le na resno osebo s lepim nastopom. — Prednost imajo one, katere lahko položijo kavcijo in so že izvežbane v prodaji. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Zaslužek 27». 7355

Dva vajenca za črkoslikarstvo sprejme Pristou & Bricelj, Resljeva cesta št. 4 — Sv. Petra cesta št. 39. 7345

Gospodarja (majerja) ki se razume na poljedelstvo in živinorejo, sprejme takoj za upravljanje posestva Ing. Fran Tavčar, Ljubljana, Breg 8. 7485

Brivskega pomočnika hitrega v britju in rezanju las, ki govori nemško — sprejme proti stanovanju in mesečni plači 1000 Din Matija Bukovšan, brivec v Celju. 7330

Pletiljo takoj sprejmem proti dobri plači. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7374

Delavca izurjenega v izdelovanju cementnih izdelkov, rabi Pirnat Martin, Bevško — Trbovlje. 7455

Služkinjo ki se razume tudi nekoliko na kuho, sprejmem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Mala družina». 7515

Kuharico 30—40 let staro, ki govori nemško in ki bi opravljala tudi vsa druga hišna dela, iščem. — Samo zanesljive osebe z večletnimi spričevali, z navedbo plače in ki bi mogle nastopiti službo 1. aprila t. l., naj se javijo pismeno na naslov: Inženjer Rottenbücher — Zagreb, Kukovičeva ulica 22/I. 7475

Učenko sprejme Ševilja Vidmar v Zgornji Šiški 2. 7476

Brivskega pomočnika kateri je zmožen dobro striči «Bubi» in malo ondolirati, takoj s p r e j m e Štefan Podunajec, brivec v Zagorju ob Savi. 7508

Gdč. ali gospe ki bi obiskovale privatne stranke tudi na deželi, dobe v prodajo zelo iskan predmet. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 7528

Službe iščejo

Strojnik trezen in zanesljiv, išče službo — najraje na žagi. Vešč v splošnem ključavničarstvu in elektr. instalaciji. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7397

Delovodja za na večje posestvo — z dvoletno kmetijsko šolo, išči službe, najraje v Sloveniji. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Večbak». 7594

Kurjač izprašan strojnik, vešč tudi vseh del v lesni industriji, išči službe kje v Sloveniji. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Zanesljiv 75». 7333

50letni mož neoporečnega obnašanja, z najboljšimi izpričevali, išče zaposlitve kot tovarniški vratar, paznik, sluga. Položi večjo kavcijo. Event. prevzamo tudi p e k o v s k o obrt, v čemer je dobro izvežban (mojster). Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zaposlitev» na oglasni oddelek «Jutra». 7424

Uradnik z večletno trgovsko prakso, vešč slov. in nemškega ter deloma italijanskega jezika v govoru in pisavi, išče primerne službe. Blagohotne ponudbe pod šifro «Zmožen 34» na oglasni oddelek «Jutra». 6734

Uradnik zmožen slovenščine, nemščine in srbohrvaščine, s nekaj prakse, vstopi v službo tudi na deželi. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Marljiv 27». 7527

Bivši orožnik mlad, samski, trezen, išče mesto skladiščnika, poslužitelja, vratarja ali kaj sličnega. Dopise na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Trezen 96». 7496

Kuharica srednjih let, želi mesta na orožniški postaji. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7495

Absolvent trg. šole išče kjerkoli primerne službe. Nastopi tudi kot praktikant. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7506

Mesto sluge iščem v kaki trgovini. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7474

Gospodična išče službo v trgovski hiši kot prodajalka in pomoč gospodinji, kjer bi se priučila kuhanja. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Trgovsko naobražena». 7401

Prodam

Otroški voziček naprodaj za 850 Din. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7408

Jedilnico iz orehovega lesa, prodam radi selitve. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 7491

Avtotaksno podjetje prodam ali oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 7584

Pisarniški inventar prodam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 7498

Trgovska oprava elegantna — pripravna za vsako špecijalno trgovino, lekarno ali drogerijo, naprodaj. Istotam naprodaj tudi registrirna blagajna. Ponudbe na poštni predal Ljubljana, št. 180. 7277

Mlinski valjki (valcen) gladek in oster ter en par umetnih kamnov z vso opravo p r o d a po ugodni ceni Pavel Sedej, mlinar, Javornik, Gorenjske. — Istotako prodam

7 vagonov drv trdih in 2 vagona suhih. 7380

Konjsko meso prodajam vsaki dan, kakor tudi s v e ž e izgotovljene

klobase vseh vrst po najnižjih cenah. Salame kg 14 Din, hrenovke kg 20 Din, parižke in druge kg 26 Din, ekstra kg 30 Din, šunko (kuhano) kg 12 Din, surovo kg 10 Din

Ivan Marinšek, mesar, Ljubljana, Prešna ulica 6. — Kupujem konje za klanje. 7329

Sir polementalski in polnomastni nudi franko postaja Mirna po 29 Din, tilzitski ¼-mastni po 16 Din Mlekarna Vesela gora, pošta Sv. Rupert, Dolenjsko. 7459

2 telefonska aparata namizna, skoraj nova, za hišni telefon ali izven Ljubljane, poceni proda Hrovat & Komp., Ljubljana, Vegova ulica 6/I. 7462

Fileder, trajnice in različno lepotično grmičevje poceni naprodaj na Poljanski cesti 12. 7532

Prostovoljna javna dražba manjšega posestva v Petoku št. 12, pošta Šmartno-Tuhinj pri Kamniku, se vrši v nedeljo, 20. marca. 7471

Narodno nošo gorenjsko — kompletno, z bogato vezano avbo, staro nad 200 let, prodam. Vprašati v trgovini Brata Vošnjak v Ptuju. 7502

Perzijsko preprogo in nekaj starinskih predmetov prodam. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 7551

Prostovoljna dražba 10 vos gnoja, težkih voz, breka, moškega kolesa, šivalnega stroja itd bo v nedeljo, dne 20. t. m. v hiši

Gaberje 134 nasproti gostilne G r a h. 7104

Pridelki

FIŽOL
nizke in visoke vrste

dajemo v vagojo. Oddajamo najmanj 10 kg od posamezne vrste. Ceno pridelku določimo naprej. Oddajamo pa tudi

RAZNE CVETLICE v vagojo, katerih pridelek prevzamemo jeseni po dnevni ceni.

Sever & Komp. Ljubljana, Wolfova ul. 12. 7283

Kupim

Srebrne krone kupuje in plača dobro Ouden, Ljubljana, Prešernova ulica 1. 238

Kateri prekajevalec me hoče zalagati mesečno s 30—40 kg prekajenega mesa. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «T. 1927». 7398

Radio-aparat prav dober in kompleten kupim takoj Ponudbe pod «Radio» z navedbo cene, število cevk itd. na oglas. oddelek «Jutra». 7507

Zaloga raznovrstnega specerijskega blaga

je v celoti zelo ugodno **naprodaj** iz konkurzne imovine trgovca Josipa Satrana.

Pojasnila daje konkurzni upravitelj dr. Marko Natlačen, odvetnik v Ljubljani Miklošičeva cesta 8, I. nadstr.

Pouk

Instruktorja za dijaka IV. realne gimnazije iščem. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Gimnazijec». 7514

Posest

Hišo v Ljubljani ne daleč od centra kupim proti gotovini. Ponudbe z navedbo lege in cene pod «Amerika» na oglasni oddelek «Jutra». 7535

Lokali

Lep lokal ob Aleksandrovi cesti odda takoj po znižani najemnini Pokojninski zavod v Ljubljani. 5063

Trgovski lokal s stanovanjem je za oddati v Guštanju in sicer radi preselitve trgovca. Milloníg, gostilničar v Guštanju 7086

Trgovino z mešanim blagom in poljedelskimi pridelki, v prometnem kraju, tri četrt ure od postaje Laško takoj pod ugodnimi pogoji oddam v najem. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 7543

Lokal za lepo, prostorno trgovino, v prometnem kraju in najlepši legi kraja oddam takoj v najem z vsem inventarjem. Dopise pod «Dobra eksistenca» na podružnico «Jutra» v Celju. 7546

Brivnica naprodaj v industrijskem kraju Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7504

2 sobi za pisarno v sredini mesta vzamem takoj v najem. Ponudbe z navedbo najnižje najemnine na oglas. oddelek Jutra pod «Sobe za pisarno 268». 7490

Poslovne lokale popolnoma renovirane, na najprometnejšem kraju Maribora oddam. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» pod «Aleksandrova cesta». 7492

Stanovanja

Brezplačno prijavite oddajo stanovanja, sobe, lokala, gostilne, trgovine, delavnice itd. Posredovanje za oddajalca popolnoma brezplačno «Posredovalec», Sv. Petra c. št. 18. 5691

Opremljeno sobo lepo, z električno razsvetljavo, v Tavčarjevi ulici oddam takoj. Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Soba 53». 7153

Prazno sobo ali dve majhni, ev. z souporabo kuhinje v bližini glavne pošte iščeta mirna zakonca brez otrok. Odsotna oba cel dan in se rabi stanovanje samo za mobilijo in spanje. Cenj. ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Več let». 7433-ž

Sobico čedno opremljeno, v mestu takoj oddam gospodični. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 6798

Kot sostanovalca z dobro hrano sprejmem gospoda v sredini mesta. Prost vhod in elektrika. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7548

Sobo s kuhinjo in pritiklinami išče državni uradnik brez otrok v Ljubljani ali okolici za takoj ali pozneje. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pomlad 32». 7531

Elegantno sobo v sredini mesta oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7536

Zakonca brez otrok iščeta primerno stanovanje z vsemi pritiklinami v novi ali stari hiši za takoj ali pozneje. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Dobro oddano». 7505-a

Opremljeno sobo lepo, oddam s 1. aprilom v bližini Kongresnega trga Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7482

Opremljeno sobo lepo, s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam takoj v sredini mesta. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 7536

Snažno sobo z vso oskrbo, pranjem in likanjem perila, išče uradnik. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek «Jutra» pod «Dobra hrana» 7522

Mesečno sobo oddam gospodu s 1. aprilom v Streliški ulici 10/I. 7552

Dopisi

Annemarie! Tvoj žalostni obraz boža in poljublja Tebi vos udani. 7587

Almira dvigni! 7463

«M. M.» Izvolite dvigniti pismo v oglasnem oddelku «Jutra». 7517

Intermezzo» C e l j e — Dvignite pismo poštnoležeče. 7518

Dolgočasno Pisala bi rada, pa nikomur ne vem. — Kateri istotako osamljeni želi, naj javi svoj naslov na oglasni oddelek «Jutra» pod «Resen pisemček». 7480

Glasba

Kratek klavir Pancer konstrukcje, e tona, pedali, jako ugodno naprodaj. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 7358

Živali

Divje peteline oddam v podzakup za dobo petih let. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Lov». 7389

Mlad jazbečar rujave barve, ki sliši na ime «Piki», se je zatekel proti Viču. — Najditelj naj ga odda proti nagradi v vili Nagy, Groharjeva cesta 18 (Mirje). 7530

Izgubljeno

Desno rokavico usnjeno, sem izgubil 16. t. m. pred ali v kinu Matica. Najditelja prosim, da jo odda hišniku Akademskega kolegija ali v oglasnem oddelku «Jutra». 7494

Brez konkurence je edini

‚ORCO'
sir.

Z a s t o p s t v o :
Fr. Srdar & Co., Zagreb, Ilica 91.

Dražba gnoja

se bo vršila

dne 24. marca 1927 ob 10. uri dopoldne

v pisarni državne žrebčarne na Selu.

1361 **Državna žrebčarna Selo.**

Dopisnika

ki je vešč slovensko-hrvaško-nemškemu dopisovanju z ev. znanjem tujih jezikov, kateri bi obenem vršil devizne posle in pripomagal v likvidaturi, sprejme banka v Ljubljani za takojšnji nastop. Ponudbe z navedbo dosedanje prakse in s prepisi spričeval je vložiti na upravo pod »Banka«. 3588

Ljubiteljem cvetlic, lastnikom vrtov

se nudijo vedno zdrava in najizvrstnejša semena za cvetlice in zelenjad, od aprila dalje vseh vrst sadike pri staroznanem trgovskem vrtnarstvu

IVAN BIZOVIČAR, Ljubljana - Trnovo
Kolizejska ulica 16

Izvršuje najokusnejše dekoriranje dvoran za plesne in druge prireditve, zakar se p. n. društvom toplo priporoča Izdelovanje šopkov in vencev za razne prilike. Nasajevanje balkonov in vrtov, in vsa ostala v to stroko spadajoča dela.

Cepljene vrtnice na zalogi.
Cene najnižje! Cene najnižje

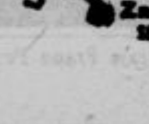

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se znova preoblečejo.

M. Zévaco 100

Papežinja Favsta

Roman

»Da,« je s strahotnim nasmeškom povzela stara vojvodinja, »pobili smo jih nekaj... a ne dovolj!...«

»Kaj naj še storimo?«

Mati je široko zakrilila z roko.

»Treba je, da jih zataremo vse do zadnjega! Na francoski zemlji ne sme ostati nikogar več, ki bi lahko rekel: ‚Tiste vere sem kakor Poltrot, ki je ubil Franca Guiškega!‘... Da pa opravimo to veliko delo, mora dobiti Francija kralja, kakršen si ti, moj sin!«

Ves njen materinski ponos je odmeval v teh besedah.

»Kralja,« je nadaljevala, »ki bo zmožen velikega, krvavega dela; kralja, ki z mečem v roki prehodi Francijo, da na veke iztrebi kleto svojat! Sinu Davidovega v pravem pomenu te besede, lepega kakor ti, neukrotnega kakor ti, strašnega kakor ti, ki pojde od zmage do zmage in dovrši Jernejevo noč... Ta kralj si ti, moj sin!«

Brazgotinec je težko sopel, ogret po teh žarkih besedah. Kardinal je drhtel. Marija se je smehljala. Mayennec je poslušal, sklepaje roke na trebuhu.

»Da, da!« je divje vzkliknil kardinal. »Bog hoče!«

»Ostrižimo brata Valoiškega!« je rekla vojvodinja z ostrim glasom.

»Vraga, vraga!« je pomislil vojvoda Mayennski, »prebito lačen mora biti Bog, da se mu hoče takih kolin!«

»In z druge strani,« je povzela mati, »veste li, kaj nam grozi? Veste li, da drugi delajo, ko mi z besedami tratimo čas?... Grozi nam nevarnost, da preide krona k Bourbonom: da se polaste francoskega prestola hugenotje, morilci Franca Guiškega! Da, papež je preklel krivoverce! Da, Sikst je izobčil Bourbone in je proglasil, da niso sposobni za vladanje! Toda veste li, kje je v tem trenutku hinavski, lopovski papež Sikst, upornik proti božjemu zakonu?... Povej nam, Henrik, kje je? Kje je papež, sinovi moji?... Sikst V. je v taboru navarskega kralja! Sikst V. sklepije spravo s Henrikom Béarncem! Čujte in znajte: Sikst V. mu je prinesel milijone, ki so bili namenjeni nam!...«

»Ventre-Saint-gris!« je zaklel Mayennec, oponašaje navarskega kralja. »Ali je mogoče?...«

»Prekleto!« je zarjul Henrik Guiški. »Če se je to res zgodilo...«

»Res!« je mrko potrdil kardinal.

»To je čista resnica!« je nadaljevala vojvodinja Nemourska z glasom, ki je postajal od trenutka do trenutka bolj sovražen in srdit. »Ako ne prehitimo nasprotnikov in ne zagrabimo krone, priden si jo dene Navarec na glavo, smo vsi izgubljeni! Prvo, kar stori Henrik Bourbonski, kadar postane francoski kralj, bo to, da vas ukaže vreči v ječo, sinovi moji! In vaša mati vas bo preklinjala še v trenutku, ko ji glava odleti pod krvnikovo sekiro!...«

Pri teh besedah je Brazgotinec vstal, izdrl bodalo ter blazno pogledal okoli sebe, kakor da hoče braniti mater zoper krvnika, ki ga je bila omenila. Tudi vojvodinja Nemourska je vstala. Prijela ga je za roko in mu je izvila bodalo, rekoč:

»Reši nas, sin! Reši svoj rod, reši katoliško vero! Na to bodalo, ki je podoba križa, se zakolni, da pojdeš v boj zoper nevernike in uničiš vsakega krivoverca, pa naj mu bo ime Bourbon... ali...«

»Le govorite, mati!« je divje zavpil kardinal. »Recite besedo!«

»Ali Valois!« je končala vojvodinja z zamolklim glasom. »Prisezi, sin!...«

»Prisežem!« je rekel Brazgotinec s takim glasom, da ni bilo moči dvomiti o njegovi resni volji.

Sedli so na svoja mesta in so se spogledali, bledi kakor smrt. Umor Henrika III., franoskega kralja, je bil sklenjen in zaprisežen!

»Zdaj je le še potreba, da ugotovimo, kaj nam je storiti,« je povzel kardinal Guiški, ki ga je pomirjenje takoj izpremenilo v premišljenega diplomata.

»Vse je na tem,« je potrdil Mayennec, »Reči moram, da se mi vidi izhod, ki ga priporoča naša draga mati, zelo umesten. Dodal bi celo, da je edini, ki nam še ostane. Valois mora umreti. A treba je pomisliti, da je naša igra opasna. Kdor hoče koga ubiti, naj ga ubije zanesljivo, ako noče biti sam ubit. Zato se tudi jaz vprašujem, kako nam je ravnati.«

»To je moja skrb,« je dejala zala vojvodinja

»Bože moj,« je nadaljeval vojvoda Mayennski, »tudi jaz se ne branim zasaditi bodala v človeški hrbet, kadar tako nanese. A kralja sredi njegovih straž in vojská ubiješ vedarle težje od navadnega plemiča, ki ga lahko zvečer počakaš za vogalom...«

Delikatesna trgovina in zajutrkovalnica

s stanovanjem, inventarjem in zalogo, v centru Ljubljane

ugodno naprodaj.

Naslov pove oglasni oddelek „Jutra“. 3636

Šivalni stroji!

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne

15letna garancija.

Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji «Adler».

Kolesa iz prvih tovarn «Dürkopp», «Kayser», «Styrla». «Waffenrad» (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke. — Ceniki zastonj in franko 32/L

Ivan Jax in sin **Ljubljana, Gosposvetska cesta 2**

Oglas 3556

za nabavo lahkih sedel in uzd.

Dne 25. marca 1927 ob 11. dopoldne bo v konjeniški šoli v vojašnici Obilića (Rdeči križ) v Nišu prva ponudb. dražba za nabavo 20 lahkih sedel in uzd. Uzorci in pogoji vsak dan na ogled v stavu konjeniške šole.

Kavcijo je položiti po predpisih št. 88 zakona o državnem računovodstvu v gotovini ali vrednostnih papirjih. Kavcija za naše ponudnike znaša 5% za inozemce 10%.

Pismene ponudbe je izročiti v zapečateni kuverti s propisno takso opremljene v štabu šole najkasneje do 25. marca 1927 do 10. ure.

Iz Komande Konjičke škole,

br. 1860 od 1. marca 1927. god., Niš.

Zastopstvo

katerihkoli predmetov išče trgovec, ki ima v lastni zgradbi prostoren lokal. — Lahko nudi potrebne garancije. Cenjene dopise na Interreklam d. d., Zagreb, Strossmayerova 6 — pod «Trgovac K 570». 3308-a

Najdebelejša dama

postane vitka — če hoče Uspeh viden že v par dneh. — To dosežete s uporabo angleškega radioaktivnega preparata «SANOS» čudo, ki daje moderno ravno linijo! Uspeh zajamčen sicer povrnemo denar. Cena zavojčku franko 85 Din Uporaba znanja, navodilo priloženo Naročila na naslov «Sanitaria» Crikvenica — Primorje

Kdor oglašuje, ta napreduje!

†

Uradništvo zavarovalne d. d. „Dunav“, podružnica Ljubljana, javlja žalostno vest, da je njen velespoštovani šef, gospod

Jakob Welley

dne 16. marca 1927 preminul

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v soboto, dne 19 t. m. ob 4. uri pop iz hiše žalosti, Rimska cesta štev. 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Svojega predobrega predstojnika ohranimo vedno v hvaležnem spominu! 3612

V Ljubljani, dne 17. marca 1927.

†

Boguvdano je za večno zaspala po dolgoletni mukapolni bolezni naša dobra soproga, zlata mama in sestra, gospa

MARIJA REMIC roj. Strehar

soproga sodnega uradnika v pok.

Pogreb naše ljubljene, skrbne mame bo v soboto, dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne izpred hiše žalosti, Sv. Petra cesta 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V nepopisni tugi in žalosti prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 17. marca 1927.

Globoko žalujoče rodbine:

Remic, Lehpamer, Deržaj in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod

†

Mestni pogrebni zavod.

Terezija Welley, roj. **Keppler,** naznanja v svojem in imenu svojih hčerk **Hilde** in **Erne** ter ostalih sorodnikov prežalostno vest, da je njen nadvse ljubljeni, srčnodobri in nepozabni soprog, oz. oče, brat, stric, svak itd., gospod

Jakob Welley

ravnatelj zavarovalnice »Dunav« d. d. podružnice v Ljubljani,

dne 16. marca 1927 ob pol 10. uri zvečer po dolgi, mukepolni bolezni izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb blagopokojnika se vrši v **soboto 19. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta št. 9, na pokopališče k Svetemu Križu.**

Maša zadušnica se bode brala v ponedeljek 21. t. m. ob 9. uri v trnovski cerkvi.

Ljubljana - Gradec - Dunaj, 17. marca 1927.

†

Mestni savez ljubljanski sindikata zavarovalnic SHS. objavlja žalostno vest o prerani smrti svojega prvega prezaslužnega podpredsednika, gospoda

Jakob Welleya

ravnatelja podružnice zavarovalnice „Dunav“.

Pokojni si je pridobil s svojo izredno osebno solidnostjo in širokim strokovnim znanjem tekom svojega 30-letnega delovanja neprecenljivih zaslug za zavarovalno stroko in si s tem zagotovil naš trajen spomin.

V Ljubljani, 17. marca 1927.

†

Mestni pogrebni zavod

„Dunav“, zavarovalna d. d. v Zagrebu

javlja žalostno vest, da je njen dolgoletni in velezaslužni ravnatelj ljubljanske podružnice, gospod

Jakob Welley

po dolgi in mukepolni bolezni 16. marca 1927 preminul.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v soboto, dne 19. t. m. ob 4. pop. iz hiše žalosti, Rimska cesta 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Svojemu neumornemu sotrudniku, ki si je stekel za družbo nevenljivih zaslug, ohranimo trajen in časten spomin!

V Ljubljani, dne 17. marca 1927.

3614

Urejuje Franc Puc. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.